

Bærekraftsrapport

Røros kommune

2024

Rossen tjelte
Røros kommune

Innholdsfortegnelse

1. Introduksjon

Om denne rapporten

Hva menes med bærekraft?

Oversikt over innhold og metodikk

2. Røros kommune

Om kommunen

Arbeid med bærekraft

Suksesshistorie

Statsforvalterens hovedbilde

3. Hvordan kommunen møter FNs bærekraftsmål

4. Kartlegging av materialer

5. Innbyggerundersøkelsen

6. Nasjonale og regionale rammer for å arbeide med bærekraft

Nasjonale forventninger og oversikt regionale planer

Rød tråd i plan og styringssystem

Oversikt tilskudd og virkemidler

Oversikt kunnskapsgrunnlag

1

Introduksjon

- Om denne rapporten
- Hva menes med bærekraft?
- Oversikt over innhold og metodikk

Om denne rapporten

I arbeidet med FNs bærekraftsmål peker regjeringen på kommunene som en av de viktigste aktørene i arbeidet for å nå bærekraftsmålene. Så langt har det ikke blitt etablert felles standarder for hvordan kommunene og fylkene bør organisere arbeidet med bærekraftsmålene, i tillegg til at vurdering av måloppnåelse er utfordrende uten et felles måle- og rapporteringsverktøy.

Felles bærekraftsnettverk i Trøndelag

For å styrke arbeidet med bærekraftsmålene i kommunene i Trøndelag, har fylket invitert kommunene til å bli med i et bærekraftsnettverk. Mange kommuner i Trøndelag er med i det regionale bærekraftsnettverket, som skal bidra til kunnskaps- og erfaringsutveksling.

Rapporten skal gi et overblikk over nåsituasjonen i kommunen

Bærekraftsnettverket ønsket å få utarbeidet en rapport som gir kommunene et kunnskapsgrunnlag for å vurdere kommunens status innen FNs bærekraftsmål. Et godt kunnskapsgrunnlag er en forutsetning for å vite hvor man står, og hvilket utviklingsbehov man har.

Kunnskapsgrunnlaget skal gi en oversikt over hvordan kommunen ligger an med bærekraftsarbeidet, basert på etablerte måleindikatorer innen FNs bærekraftsmål. Kunnskap kan gjøre det lettere for innbyggere, næringsliv, organisasjoner og akademika å bidra til bærekraftig utvikling. Det tas forbehold om at rapporten ikke gir en fasit på resultater innen bærekraft, men en status for kommunen basert på valgte indikatorer med offentlige tilgjengelige data. Indikatorene bør sees i sammenheng med hverandre, og må ikke stå for seg selv.

Rapporten er utarbeidet av PricewaterhouseCoopers (PwC) som har vært ansvarlig for planlegging av rapporten, datainnsamling og fremstilling av funn.

Hva menes med bærekraft?

Brundtland-kommisjonen introduserte begrepet bærekraftig utvikling i FN-rapporten «Vår felles fremtid» i 1987. Rapporten definerte begrepet bærekraft som “en utvikling som imøtekommer dagens behov uten å ødelegge mulighetene for at kommende generasjoner skal få dekket sine behov”¹. Bærekraft handler om balanse mellom økonomisk fremgang, sosial rettferdighet og miljøbeskyttelse, samt å sikre en fremtid som tar hensyn til både dagens og fremtidige generasjoners behov. Bærekraft er en utvikling som tilfredsstiller dagens behov uten å ødelegge fremtidige generasjoners mulighet til å tilfredsstille sine behov².

I 2015 ble *Agenda 2030* med 17 bærekraftsmål vedtatt av FNs generalforsamling. Agenda 2030 er verdens handlingsplan for å oppnå en bærekraftig utvikling, og utgjør det politiske hovedsporet for å ta tak i vår tids største nasjonale og globale utfordringer. De 17 målene inkluderer 169 delmål som sier noe om hvilke områder som er særlig viktige, som å utrydde fattigdom og sult, sikre god helse og utdanning til alle, redusere ulikhet i verden og stanse klimaendringene. Agenda 2030 slår fast at det er et felles ansvar å styre utviklingen på en bærekraftig måte. For å nå bærekraftsmålene kreves det en felles innsats fra både myndigheter, sivilsamfunn, privat sektor og academia i alle land³.

1] World Commission on Environment and Development (WCED) (1987) Our Common Future

2] Store Norske Leksikon (2023), Bærekraftig utvikling

3] Regjeringen (2021) Stortingsmelding nr. 40 (2020-2021): Mål med mening

Oversikt over innhold og metodikk

Denne rapporten skal gi en oversikt og en ståstedsanalyse av arbeidet med bærekraft i kommunen. Rapporten er bygd opp og strukturert rundt FNs bærekraftsmål. Dette gir en etablert ramme for å arbeide med bærekraft og sikrer at rapporten hensyntar de ulike dimensjonene ved bærekraft. Rapporten har brukt en kombinasjon av kvantitative og kvalitative metoder og skal belyse:

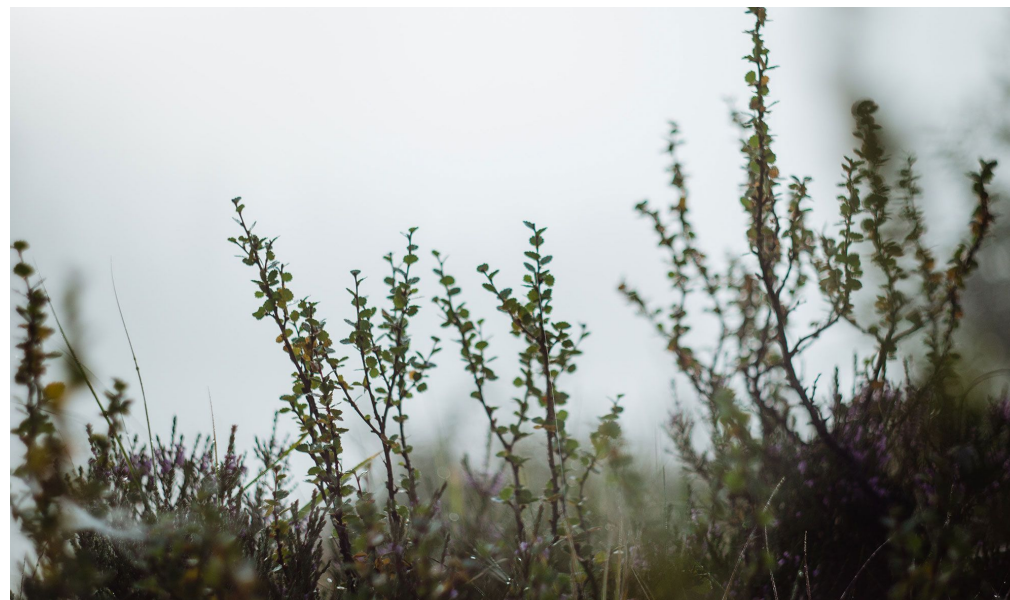
Om kommunen og arbeid med bærekraft: Kapittel 2 gir et øyeblikksbilde av kommunen, gjennom *kommunen i tall*. Videre beskrives kommunens organisering og arbeid med bærekraft, basert på intervjuer og gjennomgang av dokumentasjon. Næringslivets innsats innen bærekraft beskrives også. I kapitlet presenteres det en suksesshistorie fra kommunen knyttet til bærekraft, samt en oppsummering av Statsforvalterens kommunebilde.

Ståstedsanalyse: Data for ulike indikatorer knyttet til FNs bærekraftsmål er samlet inn fra offisielle kilder slik som SSB, Miljødirektoratet og DSB. Ståstedsanalysen gir et oversiktsbilde av kommunens prestasjoner innen ulike bærekraftsindikatorer i forhold til hele fylket. Disse dataene er samlet og analysert, og presenteres i kapittel 3.

Kartlegging av materialer: Kartleggingen har som formål å øke forståelsen av materialstrømmene i kommunen. Målet er å identifisere potensial for effektivisering som kan bidra til økt sirkularitet i bruk av materialer. Analysen tar for seg områdene vann og avløp, avfall og byggeråstoff. Resultatene presenteres i kapittel 4.

Innbyggerundersøkelse: Respons Analyse har gjennomført en innbyggerundersøkelse om bærekraft blant innbyggerne i Trøndelag, på oppdrag fra Trøndelag fylkeskommune. I kapittel 5 presenteres utvalgte svar fra undersøkelsen.

Nasjonale og regionale rammer for å arbeide med bærekraft: Kapittel 6 oppsummerer hvilke forventninger man har nasjonalt til bærekraftsarbeidet, en oversikt over regionale planer og strategier, og hvordan dette henger sammen med styringssystemet. Kapitlet viser også til et bibliotek med oversikt over tilskudd og virkemidler mht. bærekraft. Her vil det være endringer år for år utfra hva ulike aktører/myndigheter har som fokusområder. Oversikten er ikke uttømmende. I tillegg presenteres en oversikt over relevante kunnskapsgrunnlag.

2

Røros kommune

- Om kommunen
- Arbeid med bærekraft
- Suksesshistorie fra kommunen
- Statsforvalterens hovedbilde

Røros kommune i tall

Røros kommune ligger lengst sørøst i Trøndelag og grenser mot Sverige i øst. Røros er en fjell- og innlandskommune. Hele kommunen ligger mer enn 600 meter over havet. Røros som tettsted er en gammel bergstad knyttet til Røros Kobberverk. Byen og dens unike trebebyggelse har vært på UNESCOs liste over verdensarvsted siden 1980, og området rundt (circumferensen) fikk verdensarvstatus i 2010. 70 prosent av befolkningen bor i administrasjonssenteret Røros. Røros er et kjerneområde for sørsamisk bosetting språk og kultur og fra 2018 er kommunen en del av forvaltningsområdet for samiske språk.

Det meste av kommunens industri ligger i tettstedet Røros. Viktige næringer er trevare- og møbelindustri og foredling av landbruksvarer med gårdsmat halvprivate Rørosmeieriet. Reiselivsnæringa er viktig i kommunen; 10,7 prosent arbeider direkte i hotell- og restaurantdrift. I tillegg kommer spesialvarehandel rettet mot besøkende. Utenom tettstedet drives mest jordbruk med husdyrhold. Røros har også sørsamisk reindrift med Riast-Hylling reinbeitedistrikt (Gåebrien sijte). Kommunen har også en stor andel hytter.

5 655

Innbyggere (2. kvartal 2023)

5 686

Innbyggere, forventet utvikling i 2030

123 766 kroner

Kommunale driftsutgifter per innbygger (2022)

3

Innbyggere per km²
Befolkningstetthet 2022

541

Pendling ut av
kommunen (2022)

858

Pendling inn til
kommunen (2022)

Kommunens arbeid med bærekraft

Organisering

Bærekraft blir sett på som et felles ansvar som ikke er utenfor vanlig organisering. Dette skjer blant annet ved at kommunen har månedlige tverrpolitiske miljødialogmøter med administrasjonen. Kommunen har en klimaansvarlig. Bærekraft tas med i budsjettkonferansene ved at klimaimplikasjoner beskrives i saksdokumenter på lik linje med økonomi.

Planer

Røros kommune har jobbet med en bærekraftsanalyse i utforming av planstrategien. Bærekraftsmålene nevnes også eksplisitt i planstrategien og den er bygget opp rundt dette.

Bærekraftsmålene har også vært viktig i utforming av kommuneplanens samfunnsdel. I arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel begynte kommunen med å utarbeide et kunnskapsgrunnlag på bærekraft.

Kommunen har også et fokus på den sosiale dimensjonen av bærekraft. Det jobbes med folkehelseperspektivet på bærekraft og dette ligger som føring i strategi for mangfold og inkludering, strategi for oppvekst og utdanning, fagplanen Røros - en god kommune å bo i, strategi for helse og omsorg og i boligplanen.

Prioriteringer

Kommunedelens samfunnsplan har fire satsingsområder som kobles opp mot bærekraftsmål og de tre bærekraftsdimensjonene (miljø, sosial og økonomi):

- Fjellnaturen og verdensarven som vårt livsgrunnlag (miljø dimensjonen og bærekraftsmål 13, 14, 15 og 6)
- Et pulserende hverdagsliv (den sosiale dimensjonen og bærekraftsmål 1, 2, 3, 4, 5, 7, 11 og 16)
- Med tradisjon for sirkulær verdiskaping (den økonomiske dimensjonen og bærekraftsmål 8, 9, 10 og 12)
- Med hjerte for samarbeid (bærekraftsmål 17)

Klima og miljøplan

Kommunen utarbeidet en Klima- og miljøplan i 2018 (Fra kobber til klima, klima og miljøplan for Røros kommune). Planen viser til FNs bærekraftsmål og har fire hovedmål: 1) Røros skal være klimanøytralt i 2030 og et lavutslippssamfunn i 2050. 2) Røros skal redusere utslippene av klimagasser med 40 prosent innen 2030 sammenlignet med 2009. 3) Røros skal spille en ledende rolle og skal tilrettelegge for miljøvennlige virksomheter og levemåter. 4) Røros er et klimarobust og sikkert lokalsamfunn i et endret klima.

Bærekraftsanalyse (kunnskapsgrunnlag)

Kunnskapsgrunnlaget har sett på hvordan Røros gjør det på måleindikatorer knyttet til FNs bærekraftsmål, og gjort en GAP-analyse av FNs bærekraftsmål og Kommuneplanens samfunnsdel fra 2015. Denne fant at det var lite samsvar med hovedmålene i samfunnsplan og FNs bærekraftsmål. Og at det var lite satsing på ren energi, miljø eller likestilling. Kunnskapsgrunnlaget har vært brukt som et grunnlag for videre arbeid med kommuneplanens samfunnsdel.

Miljøfyrtårn

Høsten 2020 ble kommunen miljøfyrtårnsertifisert, ved at 25 virksomheter fikk til sammen 23 miljøfyrtårnsertifiseringer. Kommunen ønsker også å bidra til at flere bedrifter i kommunen blir miljøfyrtårnsertifisert og gir bedrifter og organisasjoner økonomisk støtte til gjennomføringen.

Klimasårbarhetsanalyse

I 2022 utarbeidet Røros kommune en Klimasårbarhetsanalyse som kartla hvilke klimautfordringer kommunen står overfor.

Årlig miljøpris i Røros kommune

Røros kommune gir årlig en miljøpris som er en æresbevisning for særskilt og fremragende innsats for klima- og miljøet i Røros kommune. Prisen skal bidra til kommunens holdningsskapende arbeid og informasjonsvirksomhet. I 2023 besluttet et enstemmig formannskap at prisen skulle gå til Jorunn Sakrisvoll og Bjørg Sakrisvoll Sundt for sitt arbeid med Sibirstjernen.

Røros har profilert seg som bærekraftig merkevare

Røros bergstad har vært på Unescos liste over verdensarvsted siden 1980 og har en kjent profil knyttet til kvalitet, bevaring og som reisemål. I 2010 fikk også området som rundt (Circumferensen) Unesco-statusen. Statusen har gjort at Røros har tatt hensyn til bevaring og balanse mellom verdensarv og et moderne industrisamfunn.

På kommunens hjemmeside blir det påpekt at Merkevaren Røros forbindes med god kvalitet, både i forhånd til håndverk, bevaring, bedrifter og enkeltprodukter eller som reisemål. Omdømmet er bygd opp gjennom mange år hvor man har vært opptatt av lokalt særpreg og kvalitet. En sterk industri er en av kvalitetene som preger Rørossamfunnet. Rørosregionen næringshage har identifisert bærekraftige forretningsmodeller som et av de viktigste drivkreftene for morgendagens verdiskaping.

Bærekraftig reisemål

Røros var en av de første stedene i Norge som ble sertifisert som bærekraftig reisemål i 2013. Kommunen ble merket for tre år i 2016 og 2019, men i 2022 ble merkingen utsatt på grunn av koronapandemien og omstillingsprosess i destinasjonsselskapet. Det jobbes nå for en merking.

Merkevareordninger et verktøy for å systematisere arbeidet med bærekraft på et reisemål. Både kommunen og reiselivsnæringen er pådrivere i dette arbeidet. I arbeidsgruppa for merking av Røros kommune som bærekraftig reisemål er det representanter fra Røros kommune, Destinasjon Røros og Rørosregionen Næringshage.

Miljøfyrtårn

I tillegg til å være et populært reisemål er også Røros et moderne industrisamfunn. Mange av de lokale bedriftene er miljøfyrtårn. Til sammen er 17 private bedrifter i Røros miljøfyrtårn. Dette gjelder flere av reiselivsbedriftene som hotell og konferansesenter, men også Rørosbanken, Røros Næringshage og Røros Byggmakker.

Suksesshistorie fra kommunen | Miljøfyrtårnsertifisering har vært en viktig faktor for Røros kommunes grønne omstilling

Bakgrunn

Røros kommune kunne i 2020 gladelig melde at de ble et miljøfyrtårn, eller retttere sagt 23 miljøfyrtårn. Noe over 50 personer fordelt på 25 virksomheter ta æren for. Omtrent samtidig som at Greta Thunberg og hundretusenvise av barn marsjerte i gatene for miljøomstilling bestemte en samlet kommuneledelse at kommunen skulle ta grep – at den skulle bli et fyrtårn for miljøet. Og det kan kommunen nå stolt si at de har fått til.

Vi mente at om Røros skulle bli mer miljøvennlig, så måtte vi starte med oss selv først. Vi måtte feie for egen dør før vi kunne be andre om det.

Hanne Bryde, samfunnsplanlegger

Ambisjon og mål

I 2018 ble kommunens klima- og miljøplan vedtatt. Og et av strategiene for å lykkes med miljømål langsiktig var at kommunen skulle jobbe strukturelt. Omstilling til lavutslippssamfunnet krever økt vekt på institusjonalisering. Kommunen ønsket blant annet å etablere årlige klima budsjetter og regnskap, skape et tverrfaglig miljønettverk i kommunen og øke miljøkunnskapen i kommunen.

Strategi og tiltak

Tidlig ble det å bli et miljøfyrtårn sett på som et godt grep for å få til kommunens ambisjoner om strukturelle endringer. I tillegg til at miljøarbeidet ble institusjonalisert bidro det også med konkrete endringer i kommunen. 25 virksomheter har jobbet iherdig mot målet om å bli miljøfyrtårn. Det er to miljøfyrtårnansvarlige på hvert av kommunens bygg, som betyr at over 50 dedikerte personer har bidratt. I tillegg hadde ikke dette vært mulig uten en aktiv kommuneledelse. Ledere på alle nivå har gjort en utrolig god organisatorisk jobb for å få dette til. Dette viser god samhandling både internt i virksomhetene og på tvers av nivå og virksomhetene.

Resultat

Kommunen har fortsatt en lang vei å gå, men har gjort gode grep og stilt om organisasjonen. Kommunen har blant annet anskaffet elbiler både til hjemmetjenesten og i administrasjonen. Nå får ikke ansatte kjøregodtgjørelse ved bruk av egen bil om det er en elbil tilgjengelig. I tillegg endrer kommunen måten den gjør innkjøp på, slik at pengene i større grad retter seg mot miljøvennlige produkter og tjenester. Kommunen har også nå avfallsmøbler til sortering rundt i hele organisasjonen. Kommunen begrenser papirutskriftene, lager barnehage- og skoleplaner med fokus på miljø, legger om til miljøvennlige kjemikaliebruk og endrer reisevanene til de ansatte. I tillegg har kommunen fått etablert en utlånssentral der innbyggere kan låne utstyr til fritidsaktiviteter. Dette er noen av tiltakene kommunen er godt fornøyd med at de har fått til.

Og kommunen klarte det! Å bli miljøfyrtårnsertifisert er et av de store tiltakene vi hadde i kommunens klima- og miljøplan «Fra kobber til klima», og en stor milepæl er nådd.

Isak Veierud Busch, ordfører

Konklusjon

Rørøshistorien forteller oss hvordan et lite sted kan ha store ringvirkninger. Kobberet og gruvedriften bygget opp et samfunn, og Rørø er kjent for sin kobbergruvevirksomhet. Samtidig hadde gruvedriften omfattende konsekvenser for naturen og miljøet.

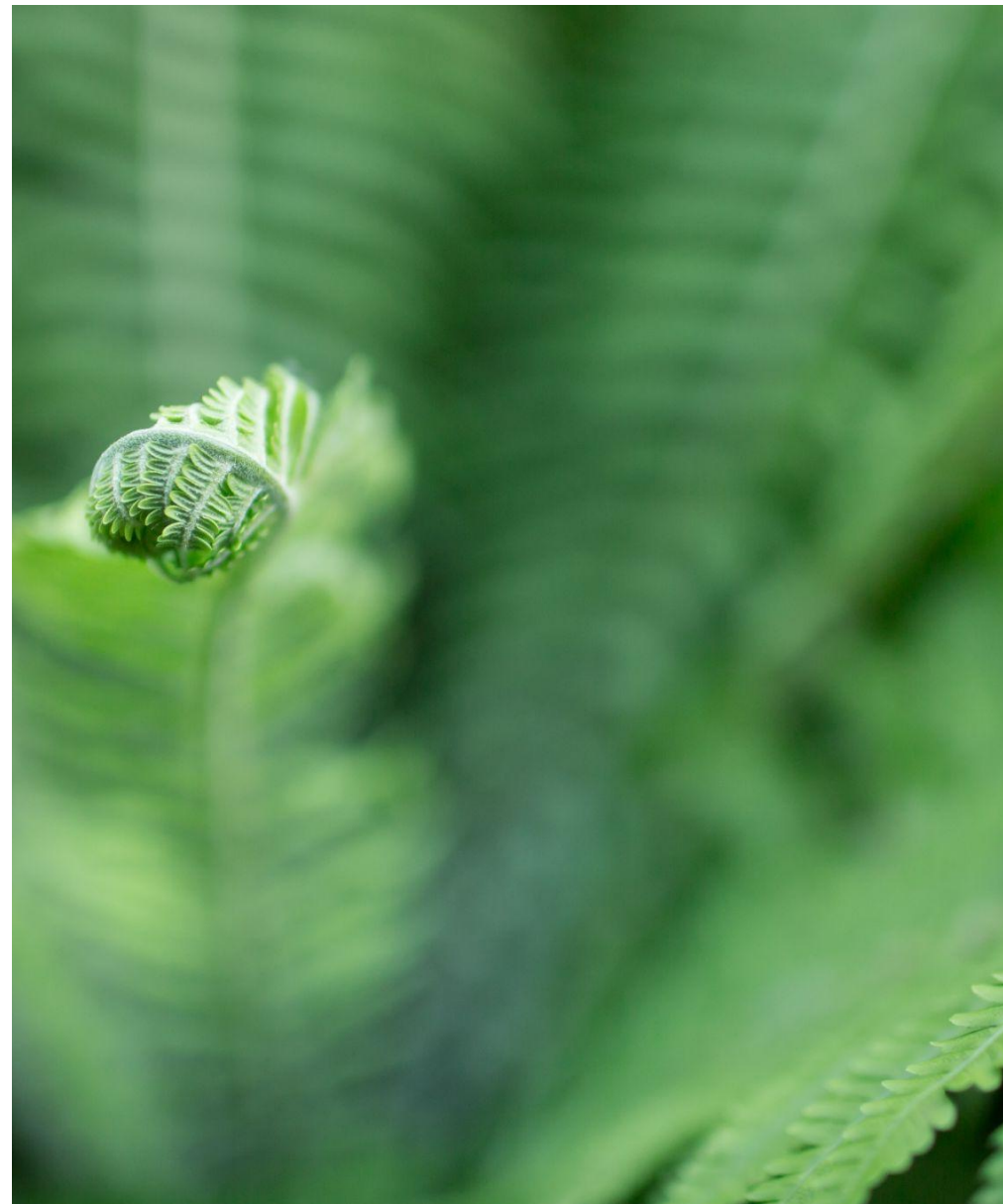
Rørø er allerede kjent for å være bærekraftig. Mange bedrifter er allerede svært miljøorientert. I tillegg er merkevaren Rørø ofte forbundet med god kvalitet – enten det er håndverk og bevaring, bedrifter og enkeltprodukter, eller som reisemål. Omdømmet er møysommelig bygget opp gjennom mange år ved at man har vært opptatt av lokalt særpreg og kvalitet. På Rørø er også er kultur- og opplevelsesbasert økonomi i høysetet, og innbyggere her har gode alternativ til tanketomt forbruk.

Kommunen har en viktig rolle i det grønne skiftet, både som foregangsvirksomhet for befolkningen og som inspirasjon og pådriver for næringslivet. Det at Rørø kommune jobber effektivt med sitt miljø- og klimaarbeid viser at engasjementet er genuint. Og kommunens praksis skaper et ytterligere engasjement i det private næringslivet.

Vi har fortsatt en lang vei å gå, men vi har virkelig gjort grep og stilt om organisasjonen.”

Kjersti Forbord Jensås, kommunedirektør

Statsforvalterens hovedbilde av Røros kommune (per juni 2021)

Statsforvalteren i Trøndelag utarbeidet et hovedbilde av Røros kommune juni 2021¹.

Statsforvalteren påpeker at kommunen er sterk på plankapasitet og jobber helhetlig med samfunnssikkerhet og beredskap. Røros kommune får også skryt for god tilgjengelighet og kvalitet på sosiale områder. Statsforvalteren uttrykte også bekymring for utfordringer knyttet til utenforskap, fattigdom, skole og helse.

Statsforvalteren påpeker også at det økonomiske handlingsrommet til kommunen blir strammere og at de står ved et veiskille med tanke på struktur og utvikling i demografi fremover.

0

Svake områder
Ingen

10

Middels områder

Kommunal økonomi, omsorgstjenesten, kommunehelsetjenesten, integrering og kvalifisering, barnehage, grunnskole, klima og miljø, landbruk

6

Gode områder

Kommunal planlegging, samfunnsikkerhet og beredskap, folkehelse, sosialtjenesten, barnevern og reindrift

Styrker og muligheter som trekkes frem:

- God plankapasitet, og helhetlig arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap.
- Jobber med å implementere velferdsteknologi i alle tjenester. Godt samarbeid med Sørsamisk helsenettverk
- En stor andel av innbyggerne er fysiske aktive daglig
- God tilgjengelighet og kvalitet på sosiale tjenester
- Andel sysselsatte med innvandrerbakgrunn over landssnittet
- Jobber aktivt med planlegging av barnehagebygg og barnehageplasser
- Svak positiv utvikling på flere indikatorer i Elevundersøkelsen

Svakheter, utfordringer og sårbarheter

- Relativt mange dispensasjoner på overordnet plan
- Regnskap på 2019 viste betydelig merforbruk på drift
- Kommunen har en betydelig andel barn av enslige forsørgere, flere unge uføre og en større andel av befolkningen som er plaget med muskel og skjellettlidelser og overvekt
- En høyere andel av ungdommene har vært beruset det siste året enn i landet for øvrig
- Få ansatte med høyere utdanning i omsorgstjenestene og mange over 55 år. Syv fastleger, men ingen ledige listeplasser hos fastlege
- Røros kommune har mange barn som vokser opp i familier som mottar økonomisk stønad og en økning i barn i kommunen som har såkalt "trippeltrøbbel" på boligmarkedet.
- Andelen unge med innvandrerbakgrunn som ikke er i- eller har utført videregående opplæring er høy
- Utfordrende å rekruttere nok barnehagelærere
- Utfordringer med læringsmiljø og læringsresultater og svake resultater i nasjonale prøver.
- Barnevernet har hatt en økning i antall undersøkelsen, en av seks tjenester i fylket med økning i bekymringsmeldinger på 75 prosent eller høyere
- Konflikter knyttet til rein på innmark i kommunen

1] [Statsforvalteren i Trøndelag](#)

3

Hvordan kommunen møter FNs bærekraftsmål

Ståstedsanalysen skal gi en oversikt over kommunens utvikling innen FNs bærekraftsmål

Ståstedsanalyse

Ståstedsanalysen skal si noe om hvordan kommunen ligger an i bærekraftsarbeidet, og inkluderer en analyse av en rekke indikatorer som kan knyttes opp mot FNs bærekraftsmål. Analysen skal gi en oversikt over kommunens resultater og utvikling innen hver indikator.

Hva menes med indikatorer?

En indikator er statistikk eller data som brukes for å få forståelse av en tilstand eller en utvikling på et område. Bærekraft er omfattende og komplisert. For å si noe om bærekraft er det viktig å se på utvikling over tid, samt sammenligne med utvikling i sammenlignbare områder. I dette tilfellet sammenlignes kommunen med gjennomsnittet til Trøndelag fylke.

Hvordan måle bærekraft?

Analysen er basert på etablerte indikatorer innen FNs bærekraftsmål. Utvalget av indikatorer har tatt utgangspunkt i anerkjente indikatorer som anbefales for å måle bærekraft, blant annet FNs indikatorsett, EU håndbok "Voluntary Local Review", Mål med mening, KS/SSB taksonomi og United 4 Smart Sustainable Cities. I samarbeid med Trøndelag fylkeskommune er det valgt ut et indikatorsett basert på hvor det finnes god tilgjengelig statistikk for de ulike delmålene. Til sammen har det blitt samlet inn og sammenstilt 71 indikatorer.

Offentlig tilgjengelige data

For å sikre konsistens og høy grad av gjenbrukbarhet er offentlig tilgjengelig informasjon lagt til grunn i analysene. Dette gir et godt sammenligningsgrunnlag på tvers av kommunene i rapportserien. I sammenslåtte kommuner har man tatt utgangspunkt i data fra opprinnelige kommuner og sammenstilt, og evt gjort forutsetninger. Det samme gjelder for data før fylkessammenslåingen. Noen kommuner mangler data på enkelte indikatorer som følge av manglende tallgrunnlag i databasen til kildene (eks. SSB). Dette kan være på grunn av manglende innrapporterte data eller anonymiserte data.

Det tas forbehold om at rapporten ikke gir en fasit på resultater innen bærekraft, men en status for kommunen basert på valgte indikatorer med offentlige tilgjengelige data. Indikatorene bør sees i sammenheng med hverandre, og må ikke stå for seg selv.

71 indikatorer som måler kommunens ståsted innen FNs bærekraftsmål

- Andel innbyggere med sosialhjelp som hovedinntekt
- Andel personer i husholdninger med vedv. lavinntekt
- Andel barn i husholdninger med vedv. lavinntekt
- Andel mottakere av stønad til livsopphold
- Inntektsulikhet - GINI

- Andel barn med grunnleggende kompetanse - lesing
- Andel barn med grunnleggende kompetanse - regning
- Andel personer utenfor arbeid, utdanning og arb. tiltak
- Andel personer som kun har gjennomført grunnskole
- Andel elever som fullfører videregående opplæring
- Andel barnehageansatte med pedagogisk utdannelse
- Andel barn som oppgir at de trives på skolen

- Nettoforbruk av elektrisk kraft for husholdninger per innbygger
- Energibruk per m² eid areal i kommunale formålsbygg

- Sysselsettingsandel for menn og kvinner
- Uføretrygdeandel
- Andel som har fullført VGS og høyere utdanning
- Andel som leier bolig blant alle boforhold

- Utslipp av tonn CO₂-ekvivalenter per innbygger
- Hensyntatt risiko og sårbarhet for alvorlige naturhendelser i kommunal planlegging

- Årlige anmeldelser vold, mishandling og seksuallovbrudd
- Andel barn/unge på tiltak gjennom barnevernet
- Valgdeltakelse kommunevalg

- (Andel voksne kvinner med overvekt og fedme)
- (Andel voksne menn med overvekt og fedme)
- Andel jenter som spiser frokost før første skoletime
- Andel gutter som spiser frokost før første skoletime
- Årlig omdisponert dyrket mark til andre formål enn landbruk

- Andel fedre som tar ut hele fedrekvoten
- Andel kvinnelige ledere
- Andel kvinnelige kommunestyrerepresentanter
- Forskjell i andel sysselsatte med innvandrerbakgrunn
- Andel kvinner i arbeidsstyrken
- Forskjell gjennomsnittlig bruttolønn menn og kvinner
- Andel sysselsatte kvinner som jobber deltid

- Andel av befolkningen som er sysselsatt
- Sysselsettingsbidrag
- Andel sysselsatte som jobber i privat sektor eller offentlig eide foretak
- Sysselsettingsrater for unge og - innvandrere
- Gjennomsnittlig bruttolønn per måned
- Legemeldt sykefravær for lønnstakere

- Andel barn som bor trangt
- Andel befolkning som bor i tettbygde strøk
- Forsørgerbrøk for eldre
- Grønne områder som andel av totalt bebygd areal

- Antall kg avfall innsamlet i ryddeaksjoner
- (Vernet areal til havs)

Det finnes få indikatorer som baserer seg på offentlig tilgjengelig data med god datakvalitet for å måle bærekraftsmål 17. Derfor er ikke dette bærekraftsmålet inkludert i analysen.

- (Vaksinasjonsdekning blant 16-åringer (kvinner))
- Andel 65 år og eldre som er influensavaksinert
- Antall dødsfall forårsaket av ikke-smittsomme sykdommer
- Andel ungdomsskoleelever med mange psykiske plager
- Forskjeller i antall leveår (høy/lav utdanning)
- Antall fastleger per tusen innbyggere

- Andel fornyet kommunalt ledningsnett
- Andel produsert drikkevann som går til spille pga. lekkasje i ledningsnett
- Andel befolkning tilknyttet kommunal avløpstjeneste
- Andel fornyet kommunalt spillvannnett

- Andel befolkning med tilgang til fast bredbånd
- Andel befolkning med tilgang til mobildata
- Andel elbiler av alle personbiler
- Antall ladepunkt for elbiler per 10.000 innbyggere

- Tonn matavfall per årsinnbygger
- Farlig avfall fra husholdningene per årsinnbygger
- Gjenvinningsgrad for husholdning
- Tonn husholdningsavfall per årsinnbygger

- Andel skog av totalt arealbruk
- Endring i ubebygd areal
- Utvikling fysisk nedbygd areal
- Andel vernet areal på land

Ståstedsanalysen viser at Røros kommune er på riktig vei med bærekraftsarbeidet, men har også flere områder med forbedringspotensial

FNs bærekraftsmål har stor innvirkning på norsk politikk – både nasjonalt, regionalt og lokalt. En oppsummering av hvordan kommunen ligger an i forhold til målene vil gi en oversikt over hvor man står, og vil være et godt kunnskapsgrunnlag for vurdering av utviklingsbehov i kommunen. Oppsummeringen av kommunens ståsted innen bærekraftsmålene presenteres over de påfølgende sidene, etterfulgt av en analyse av hver enkelt indikator.

Flere barn i husholdninger med vedvarende lavinntekt

Bærekraftsmål 1 har som mål å utrydde all ekstrem fattigdom og halvere andelen mennesker som lever i relativ fattigdom. Ifølge den internasjonale rapporten om bærekraftsmålene¹ har Norge oppnådd delen av målet som handler om å utrydde ekstrem fattigdom, men har utfordringer med en økende andel relativ fattigdom i landet.

Røros kommune har hatt en økning i andel barn i husholdninger med vedvarende lavinntekt siden 2015, selv om andelen fremdeles er lavere enn gjennomsnittet i Trøndelag. Andel personer med vedvarende lavinntekt har vært relativt stabilt under snittet i samme periode. Ser man på andel innbyggere med sosialhjelp som hovedinntekt, har kommunen hatt en nedgang 2016 og ligger under snittet. Inntektsulikheten i kommunen har økt i tråd med snittet, men kommunen har en lavere ulikhet enn Trøndelag.

Økning i andel elever med mange psykiske plager

Bærekraftsmål 3 har som mål å sikre god helse og fremme livskvalitet for alle, uansett alder. God helse er en forutsetning for menneskers mulighet til å nå sitt fulle potensial og for å bidra til utvikling i samfunnet. Norge har et velutviklet helsesystem, med god helsedekning. Selv om mange rapporterer at de har det godt, er det flere som

har det dårligere enn før. Norge skårer også dårligere på lykkeindeksen enn de andre nordiske landene. Røros kommune har en høyere andel fastleger per innbygger, høyere vaksinedekning blant eldre, samt mindre forskjell i antall leveår mellom personer med høy og lav utdanning enn snittet i fylket. Røros har også nedgang i antall tidlige dødsfall per innbygger, men her ligger kommunen høyere enn snittet. Kommunen har ellers hatt en økning i andel elever med mange psykiske plager siden 2016, men ligger også her omtrent på snittet.

En generell utfordring med overvekt og fedme

Bærekraftsmål 2 handler om at alle skal ha tilgang på næringsrik og bærekraftig mat, og at ingen skal sulte. Norge har utryddet sult, og matsikkerheten er god. Landets største utfordring er imidlertid økt overvekt og fedme, usunt kosthold og feilernæring blant eldre. I tillegg har 15-21% av barn i Norge overvekt eller fedme. Røros kommune har ikke

tilgjengelig data på dette, men det er en generell økning i andelen med overvekt i hele fylket. Kommunen har imidlertid en noe lavere andel elever på ungdomstrinnet som spiser frokost før første skoletime sammenlignet med fylkessnittet. På skoler der mange spiser frokost, opplever man mer ro, bedre konsentrasjon og trivsel. En rekke studier viser at frokost som en del av en sunn livsstil, kan påvirke barns helse og velvære.

Økning i andel elever med grunnleggende kompetanse

Bærekraftsmål 4 handler om å sikre inkluderende, rettferdig og god utdanning og fremme muligheter for livslang læring for alle. Inkluderende opplæring av god kvalitet er en av de viktigste byggeklossene for velstand, helse og likeverd i samfunnet. Norge har et godt utdanningssystem, men har mangel på kvalifiserte lærere og barnehageansatte. Røros

kommune ligger stort sett bedre an enn fylket innen de fleste indikatorene tilknyttet god utdanning. Kommunen har hatt en nedgang i andel elever med grunnleggende kompetanse i lesing og regning, men andelen økte igjen i 2022. Videre har kommunen en lavere andel unge utenfor arbeid, utdanning og arbeidsmarkedstiltak enn snittet. Røros har også flere elever som trives på skolen enn fylkessnittet, men andelen som fullfører videregående har hatt en reduksjon de siste årene.

1] [Sustainable Development Report](#)

5 LIKESTILLING MELLOM KJØNNENE

Flere kvinnelige ledere, og generelt i arbeidsstyrken

Bærekraftsmål 5 har som mål om å oppnå likestilling og styrke jenters og kvinners stilling i samfunnet. Norge har kommet langt, og har en høy grad av likestilling i samfunnet. Likevel er det fortsatt en vei å gå. Kvinner har gjennomsnittlig lavere lønn enn menn, og i næringslivet er det færre kvinner i lederstillinger og i styrerom. Røros

kommune har både flere kvinner i arbeidsstyrken og kvinnelige ledere enn snittet i Trøndelag. Andel sysselsatte som jobber deltid har stort sett fulgt fylkessnittet, men de siste tre årene har kommunen hatt en marginalt høyere andel. Videre har kommunen mindre forskjell i gjennomsnittlig bruttolønn mellom menn og kvinner enn Trøndelag som helhet.

7 REN ENERGI TIL ALLE

Generell økning i energiforbruk i Trøndelag

Bærekraftsmål 7 handler om å sikre tilgang til pålitelig, bærekraftig og moderne energi til en overkommelig pris. I Norge er alle delmålene i mål nummer 7 så godt som oppnådd ifølge Regjeringen. Det Norge har å jobbe med er å øke energieffektiviteten, og bli flinkere til å spare på strømmen. Strømbehovet i Norge forventes å øke når

industri og transport også elektrifiseres. I Trøndelag har det generelt vært en forbruksøkning av elektrisk kraft per innbygger. De siste ti årene har Røros hatt et vesentlig høyere energiforbruk per innbygger enn snittet i Trøndelag, men hadde en større reduksjon i forbruk per innbygger i 2022. Når det gjelder kommunens eget forbruk per kvm kommunale formålsbygg, har denne redusert i tråd med utviklingen i Trøndelag.

6 RENT VANN OG GODE SANITÆRFORHOLD

Mindre vann til lekkasje enn fylkessnittet

Bærekraftsmål 6 handler om å sikre bærekraftig vannforvaltning, tilgang til vann og gode sanitærforhold for alle. Vannkvaliteten i Norge er god, men vi har utfordringer knyttet til forurensning og rensing av avløpsvann. Norge må reparere gamle vannledninger og -nett slik at kvaliteten på drikkevannet holder seg god og rørene ikke lekker. I snitt

lekker 30 prosent av vannet ut før det når forbrukeren. I likhet med Trøndelag har andelen drikkevann som går til spille på grunn av lekkasjer hatt en liten økning, men Røros har fremdeles mindre lekkasje enn snittet. Kommunen har også i flere av de siste årene en høyere andel fornyet kommunalt ledningsnett enn snittet. Ellers har Røros også hatt en økning i andelen av befolkningen som er tilknyttet kommunalt avløpsnett.

8 ANSTENDIG ARBEID OG ØKONOMISK VEKST

Høy sysselsettingsgrad og sysselsettingsbidrag

Bærekraftsmål 8 skal fremme varig, inkluderende og bærekraftig økonomisk vekst, full sysselsetting og anstendig arbeid for alle. Norsk arbeidsliv er blant de mest produktive i verden, men må gjøre mer for å hindre at unge mennesker ikke faller ut av skole og næringsliv. I Trøndelag fylke er det flere som er sysselsatt enn gjennomsnittet i landet. Røros

kommune har i tiårsperioden hatt en høyere sysselsettingsgrad enn snittet i fylket. Dette gjelder også sysselsettingsgrad for unge og for innvandrere. Videre har sysselsettingsbidraget vært stabilt og holdt seg over 1, noe som betyr at kommunen bidrar til flere arbeidsplasser utover egen befolkning. Andel lønnstakere med legemeldt sykefravær har økt i tråd med utviklingen i Trøndelag, men kommunen har en lavere andel enn snittet.

9 INDUSTRI, INNOVASJON OG INFRASTRUKTUR

Henger etter i andelen med tilgang til mobildata

Bærekraftsmål 9 handler om å bygge solid infrastruktur og fremme inkluderende og bærekraftig industrialisering og innovasjon. Infrastruktur er den underliggende strukturen som må være på plass for at et samfunn skal fungere. I Norge er infrastrukturen godt utbygd, og neste steg vil være å gjøre industrien i landet mer bærekraftig. Røros kommune har

tilrettelagt godt for infrastruktur knyttet til bredbånd, hvor tilnærmet alle innbyggere har tilgang til fast bredbånd. Andel av befolkningen som har tilgang til mobildata er imidlertid litt lavere enn snittet i fylket. Kommunen har videre en lavere elbilandel enn snittet i Trøndelag. Infrastrukturen for elbiler er imidlertid på plass, hvor kommunen har flere ladepunkt per 10.000 innbyggere enn snittet. Dette legger godt til rette for en potensiell økning i elbilandelen.

11 BÆREKRAFTIGE BYER OG LOKALSAMFUNN

Økende forsørgerbrøk er en trend i hele Norge

Bærekraftsmål 11 handler om å gjøre byer og lokalsamfunn inkluderende, trygge, robuste og bærekraftige. I Norge bor rundt 80 prosent av befolkningen i byer og tettsteder, og de fleste har tilgang til vann, veier, tjenester, energi og søppelhåndtering. Røros kommune har hatt en nedgang i andelen barn som bor trangt, og kommunen har hatt en

lavere andel enn snittet i Trøndelag gjennom hele analyseperioden. Videre har Røros en høyere forsørgerbrøk enn fylkessnittet, noe som betyr at kommunen har færre yrkesaktive per eldre. I likhet med både fylket og landet forøvrig har også forsørgerbrøken økt, og er forventet å øke enda mer de neste ti årene.

10 MINDRE ULIKHET

Lavere sysselsettingsandel for menn enn fylkessnittet

Bærekraftsmål 10 innebærer å redusere ulikhet i og mellom land. I det store bildet har Norge generelt små lønnsforskjeller, og Norge scorer høyt når det gjelder likestilling. Likevel har forskjellene mellom fattig og rik økt siden 1980. Hoveddriveren til økte forskjeller er inntektsutviklingen blant de rikeste. Røros kommune har en høy andel sysselsatte

kvinner, men sysselsettingsandelen er imidlertid lavere enn snittet i fylket gjennom hele tiårsperioden. Kommunen har ellers hatt en økning i uføretrygdeandelen siden 2018, men har en lavere andel enn Trøndelag. Utdanningsnivået er imidlertid høyt og økende, hvor Røros har en høyere andel som har fullført videregående skole eller høyere utdanning, sammenlignet med fylket.

12 ANSVARLIG FORBRUK OG PRODUKSJON

Omtrent samme gjenvinningsgrad som snittet i fylket

Bærekraftsmål 12 handler om å sikre bærekraftig forbruk og produksjon, som innebærer å gjøre mer med mindre ressurser. Norge er relativt gode på gjenvinning av avfall, men er også ett av landene med verdens høyeste forbruk per innbygger. Norge henger generelt etter i omstillingen til en såkalt sirkulær økonomi, der ressurser og produkter

repareres, gjenbrukes og resirkuleres. Røros kommune har hatt omtrent lik mengde husholdningsavfall per innbygger som gjennomsnittet i Trøndelag hvert år siden 2015. Året 2020 var imidlertid et unntak hvor Røros hadde mer avfall per innbygger. Når det gjelder gjenvinningsgrad har også denne i stor grad fulgt samme utvikling som fylkessnittet, hvor kommunen har hatt en liten økning siden 2017.

Lavt og stabilt klimagassutslipp per innbygger

Bærekraftsmål 13 har som mål å stoppe klimaendringene. Dette innebærer å handle umiddelbart for å bekjempe klimaendringene og konsekvensene av dem. Norge har så langt gjort flere tiltak for å bekjempe klimaendringene, slik som å øke CO₂-avgiften og redusere kostnaden for klimavennlige alternativer. Blant annet gjennom bruk og

kjøp av elbiler, og innen resirkulering. Norge er imidlertid en betydelig eksportør av olje og gass, noe som betyr at vi er en mye større bidragsyter til klimaendringene enn våre nasjonale utslipp skulle tilsi. Generelt har Trøndelag fylke i snitt et høyere klimagassutslipp enn landssnittet. Røros kommune har hatt et meget stabilt klimagassutslipp per innbygger de siste årene, hvor kommunen også har hatt et vesentlig lavere utslipp per innbygger sammenlignet med fylkessnittet.

Bevart andel vernet areal på land

Bærekraftsmål 15 innebærer å beskytte, gjenopprette og fremme bærekraftig bruk av økosystemer, sikre bærekraftig skogforvaltning, bekjempe ørkenspredning, stanse og reversere landforringelse samt stanse tap av artsmangfold. I Norge har man et omfattende regelverk for bærekraftig bruk og bevaring av naturen. Norge ligger ikke an til å nå

bærekraftsmålene om gjenoppretting av tapt natur, og er heller ikke på vei til å kunne nå disse delmålene. Vi er også langt unna å oppfylle målet som er satt for beskyttelse og verning av økosystemer. Røros kommune har en høy andel vernet areal på land av totalt landareal, sammenlignet med fylket som helhet. Kommunen har også en høy andel skog av totalt landareal. Både vernet areal på land og andel skog har forblitt uforandret i analyseperioden. Røros har heller ikke hatt store endringer på fysisk nedbygd areal av bygninger og veier.

Ikke tilgjengelig kommunedata

Bærekraftsmål 14 handler om å bevare og bruke havet og de marine ressursene på en måte som fremmer bærekraftig utvikling. Norge har utviklet en reguleringsplan for Barentshavet, Norskehavet og Nordsjøen. Myndighetene har også identifisert viktige områder for biomangfold. Det er likevel flere områder som Norge må arbeide med. Norske

myndigheter mangler bla. en plan for bevaring av sjøfugl, fisketrålere får med seg tilleggfangst som rammer truede arter, man mangler et juridisk instrument for opprettelse av beskyttede marine områder i den økonomiske sonen mm. Som innlandskommune er det ikke naturlig at Røros måles på indikatorer knyttet til livet i havet. På Ryddedata.no har det imidlertid blitt rapportert inn 240 kg innsamlet avfall i ryddeaksjoner i 2019, noe som trolig skyldes innsamling langs elver og fjell.

Økning i antall årlige anmeldelser per innbygger

Bærekraftsmål 16 handler om å fremme fredelige og inkluderende samfunn for å sikre bærekraftig utvikling, sørge for tilgang til rettsvern for alle, og bygge velfungerende, ansvarlige og inkluderende institusjoner på alle nivåer. Norge har lenge hatt et levedyktig demokrati med relativt små forskjeller. Det norske samfunnet kjennetegnes av høy

grad av tillit, gode velferdsordninger, og et velorganisert arbeidsliv. Røros kommune har hatt en økning i antall årlige anmeldelser per 1000 innbygger, som lå på sitt høyeste i 2020. Kommunen har også en noe høyere andel barn og unge med tiltak gjennom barnevernet sammenlignet med fylkessnittet. Ellers har Røros hatt en jevnt høy valgdeltakelse i kommunevalgene, sammenlignet med gjennomsnittet i Trøndelag.

Oppsummering av utviklingsområder i kommunen

Oppsummeringen av ståstedsanalysen viser at Røros kommune ligger godt an i forhold til mange indikatorer, men kommunen har likevel et forbedringspotensiale på flere områder.

Områdene hvor Røros har størst utfordringer legges frem som potensielle utviklingsområder. Dette er områder som anbefales å vurderes nærmere, samt legge ekstra fokus på i det videre arbeidet med bærekraftig utvikling i kommunen.

Det bør presiseres at innspillene til utviklingsområder er basert på ovennevnte dataanalyser, og områdene bør kartlegges grundigere før igangsettelse av tiltak. Følgende utviklingsområder bør vurderes i videre arbeid med bærekraftig utvikling i kommunen:

- **Mål 1: Utrydde fattigdom:** Røros kommune har hatt en økning i andel barn i husholdninger med vedvarende fattigdom siden 2015. Og selv om andelen i kommunen fremdeles er lavere enn snittet, går trenden feil vei i forhold til målsettingen.
- **Mål 7: Ren energi til alle:** Røros kommune har hatt et vesentlig høyere energiforbruk per innbygger enn snittet i Trøndelag de siste ti årene. Til tross for at kommunen hadde en nedgang i energiforbruk per innbygger i 2022, ligger kommunen fremdeles over fylkessnittet.
- **Mål 9: Industri, innovasjon og infrastruktur:** Røros har godt utbygd infrastruktur knyttet til fast bredbånd, men kommune har en lavere andel av befolkningen med tilgang til mobildata enn snittet. Elbilandelen har også falt bak snittet i 2022, etter å ha hatt en relativt lik utvikling som Trøndelag i tidligere år.
- **Mål 10: Mindre ulikhet:** Selv om sysselsettingsandelen for menn og kvinner i Røros er relativt lik, har kommunen hatt en lavere sysselsettingsgrad enn resten av fylket i hele tiårsperioden. Kommunen har også hatt en økning i uføretrykdeandel, men andelen er fremdeles lavere enn snittet.

- **Mål 13: Fred, rettferdighet og velfungerende institusjoner:** Kommunen har hatt en økning i antall anmeldelser per innbygger, og var på sitt høyeste de siste to årene. Andel barn på tiltak gjennom barnevernet er også høyere enn snittet.

Samarbeid er nøkkelen for å nå målene

Dette er forbedringsområder som er utfordrende å løse for én enkelt kommune alene. Et godt samarbeid på tvers vil derfor være avgjørende for å lykkes med arbeidet med bærekraftig omstilling i fylket. Dette er man allerede godt i gang med gjennom etableringen av *Bærekraftsnettverket i Trøndelag*.

I dag brukes nettverket som en arena for å ta opp problemstillinger som er krevende å jobbe med, samt å dele god praksis mellom kommunene. Nettverket har allerede diskutert viktige temaer slik som bærekraft i politiske saker, kommunale plan- og styringssystemer, bærekraftige anskaffelser, matsvinn, folkehelse og bærekraftsmål, samt indikatorer.

Videre anbefales det at man benytter bærekraftsnettverket aktivt til å arbeide med problemstillingene som er spesielt relevant for hele Trøndelag. Flere av utfordringsområdene er også relevante på nasjonalt nivå, hvor nasjonale samarbeid kan være aktuelt. I dag inviteres kommunene allerede til Teamsmøtene “bærekraftfredag” i regi av det nasjonale bærekraftsnettverket. Møtene tar opp relevante temaer som det nasjonale nettverket er opptatt av. I tillegg vil bærekraftsrapportene til hver enkelt kommune være et godt kunnskapsgrunnlag for å vurdere kommunespesifikke utviklingsområder.

Det finnes også en rekke tilskudd og virkemidler som kan kobles opp mot flere av utviklingsområdene i fylket. Disse presenteres i en egen oversikt i kapittel 6.

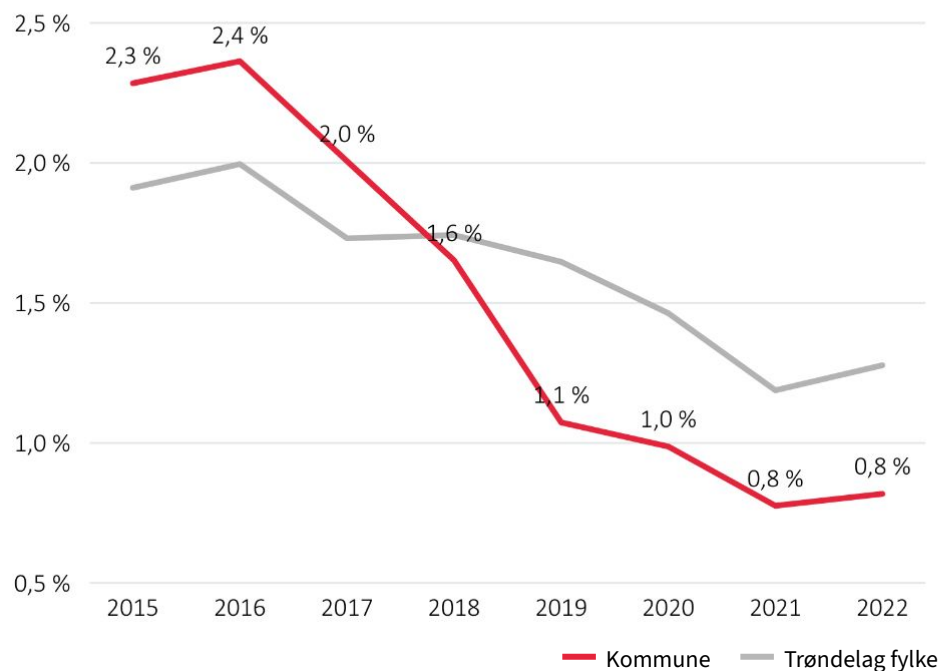

Mål 1 - Utrydde alle former for fattigdom i hele verden

Delmål 1.1: Utrydde all ekstrem fattigdom

Andel innbyggere med sosialhjelp som hovedinntekt

Andelen innbyggere med sosialhjelp som hovedinntekt sier noe om hvor stor del av befolkningen som er avhengig av stønad som sin primære inntektskilde. I Røros kommune har andelen innbyggere med sosialhjelp som hovedinntekt hatt en nedgang siden 2016. Dette er en positiv utvikling, hvor kommunen har en lavere andel enn gjennomsnittet i Trøndelag med dette som sin primære inntekt.

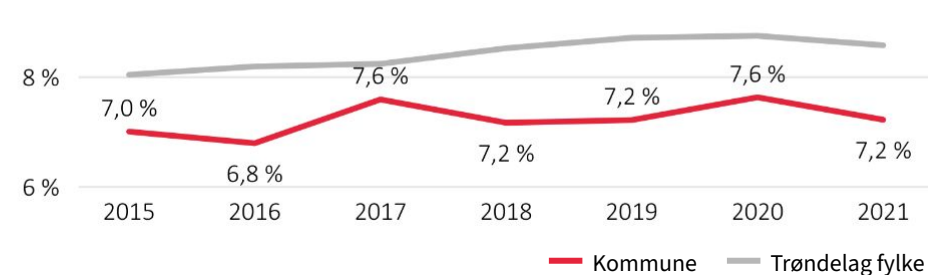
Vedvarende lavinntekt har hatt en negativ utvikling siste fem år, hvor både andel personer og andel barn i husholdninger med vedvarende lavinntekt har hatt en økning siden 2015. Likevel ligger Røros kommune under snittet for Trøndelag.

Delmål 1.2: Halvere relativ fattigdom

Andel barn i husholdninger med vedvarende lavinntekt - EU-skala 60 %

Andel personer i husholdninger med vedvarende lavinntekt - EU-skala 60 %

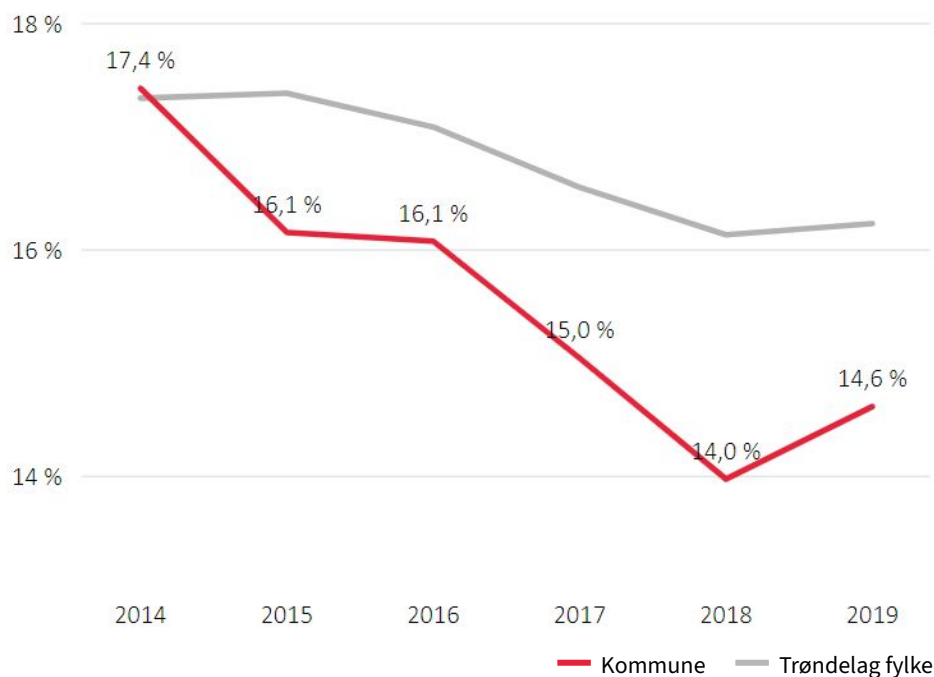
Vedvarende lavinntekt måles ved å slå sammen husholdningens inntekt over en treårsperiode, og dele summen på tre. Dette gir den gjennomsnittlige husholdningsinntekten i treårsperioden, hvor siste årstall for perioden fremstilles i grafen. Inntekten måles ved beregne husholdningens samlede inntekt, etter at skatt er trukket fra. Vedvarende lavinntekt måles ut fra medianinntekten til husholdninger i samme periode, hvor lavinntektsgrensen er på 60 prosent av nasjonal medianinntekt over en treårsperiode, beregnet etter EU-skala. Grensen er ulik for ulike typer husholdninger, hvor 2021-grensen for *enslig forsørger med ett barn* eksempelvis er 327.100 kr og *par med to barn* er 528.400 kr.

Mål 1 - Utrydde alle former for fattigdom i hele verden

Delmål 1.3: Innføre nasjonalt tilpassede sosiale velferdsordninger

Andel mottakere av stønad til livsopphold

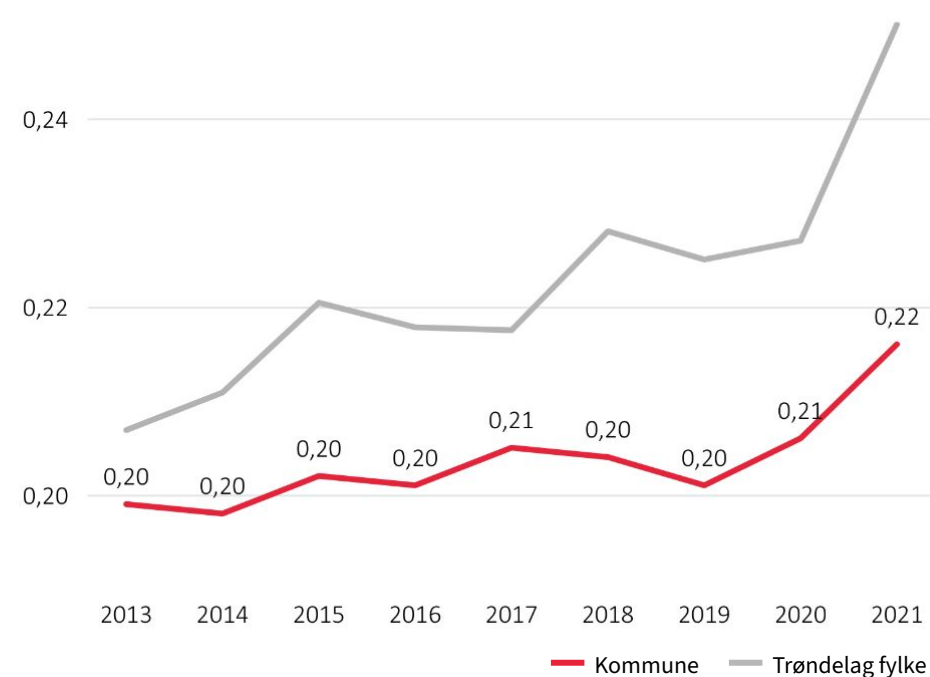

Andel mottakere av stønad til livsopphold viser kun utviklingen fra 2014 til 2019, da det ikke er tilgjengelig data for senere år, men gir likevel en god indikasjon på utviklingen av stønadsmottakere til livsopphold i kommunen.

Analysen viser at antall stønadsmottakere i kommunen har hatt en nedgang i femårsperioden, men så i 2019 en liten oppgang igjen. Dette er likevel godt under snittet for Trøndelag gjennom alle år.

Delmål 1.4: Sikre at alle menn og kvinner har lik rett til økonomiske ressurser og tilgang til grunnleggende tjenester

Inntektsulikhet - GINI¹

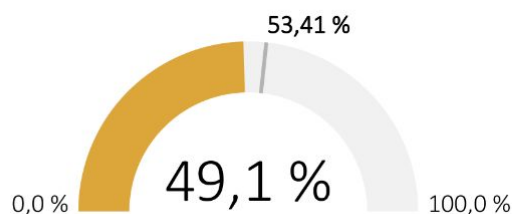
Gini-koeffisienten beskriver inntektsulikhet og varierer fra 0 til 1. Jo større koeffisient, desto større ulikhet. Den tar utgangspunkt i forholdet mellom de kumulative andelen av befolkningen rangert etter stigende inntekt, og den kumulative andelen av inntekten som de mottar. I følge analysen har inntektsulikheten i kommunen økt de siste ti årene, og var på sitt høyeste i 2022. Det betyr at det er større ulikhet i dag, enn det har vært tidligere år. Konjunktorene til kommunen følger også gjennomsnittet i fylket, men Røros har likevel mindre inntektsulikhet enn Trøndelagssnittet.

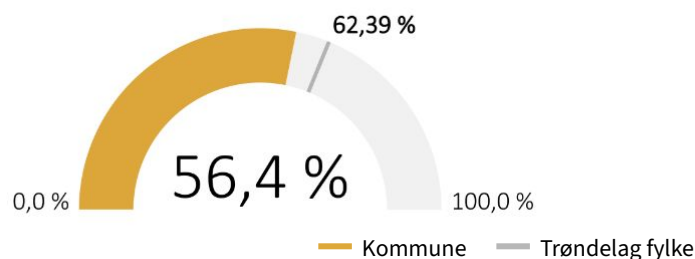
Mål 2 - Utrydde sult, oppnå matsikkerhet og bedre ernæring, og fremme bærekraftig landbruk

Delmål 2.2: Utrydde alle former for feilernæring

Andel jenter som spiser frokost før første skoletime 5 dager i uken

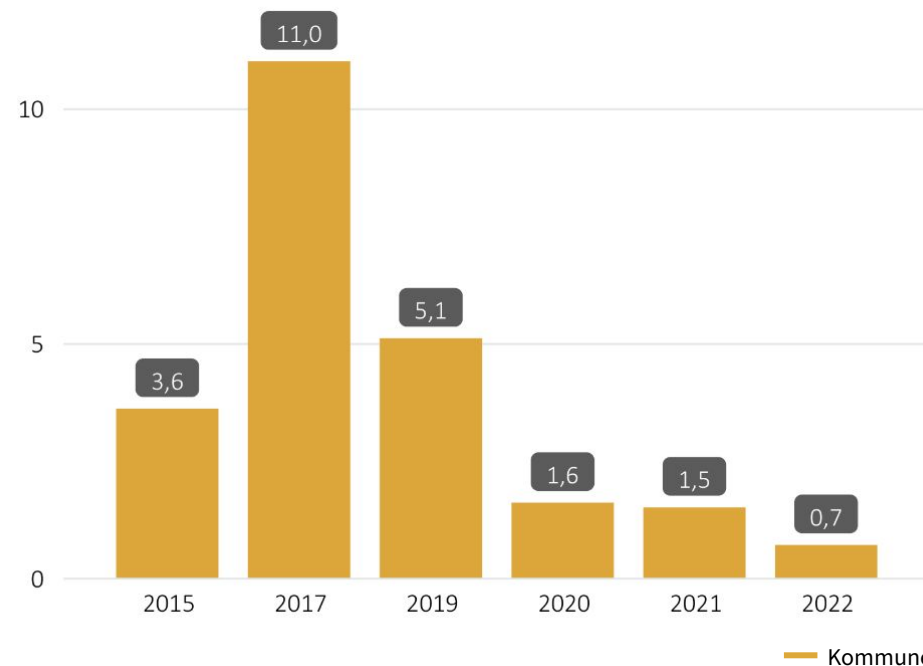
Andel gutter som spiser frokost før første skoletime 5 dager i uken

Oversikten viser hvor stor andel av jenter og gutter på ungdomstrinnet som spiser frokost før første skoletime fem dager i uken (2021). For Røros er andelen mindre enn fylkesgjennomsnittet for både jenter og gutter. I undersøkelsen fra Ungdata deltok 162 elever fra Røros kommune.

Delmål 2.4: Sikre at det finnes bærekraftige systemer for matproduksjon

Årlig omdisponert dyrket mark til andre formål enn landbruk (dekar)

Kommunene spiller også en viktig rolle i å sikre at det finnes bærekraftige systemer for matproduksjon. En måte å måle dette på er å se på hvor mye av kommunens landområde som blir brukt til andre formål enn landbruk.

I 2017 hadde kommunen mer dyrket mark som ble omdisponert til andre forhold enn landbruk sammenlignet med andre år, men dette har imidlertid blitt redusert de siste årene.

Mål 3 - Sikre god helse og fremme livskvalitet for alle, uansett alder

Delmål 3.3: Stanse epidemiene av bl.a. aids, tuberkulose, malaria, samt bekjempe hepatitt, vannbårne sykdommer og andre smittsomme sykdommer

Andel 65 år og eldre som er influensavaksinert

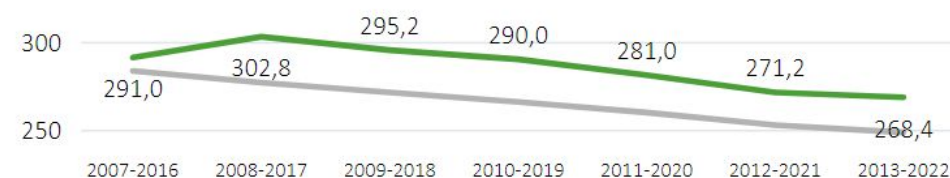

Andelen 65 år og eldre som er influensavaksinert har hatt en stabil økning siden 2019. Dette er også i tråd med fylkessnittet som har hatt en oppgang i perioden. En større økning fra 2020 har vært en tydelig trend i hele fylket, noe som trolig kan forklares av koronapandemien.

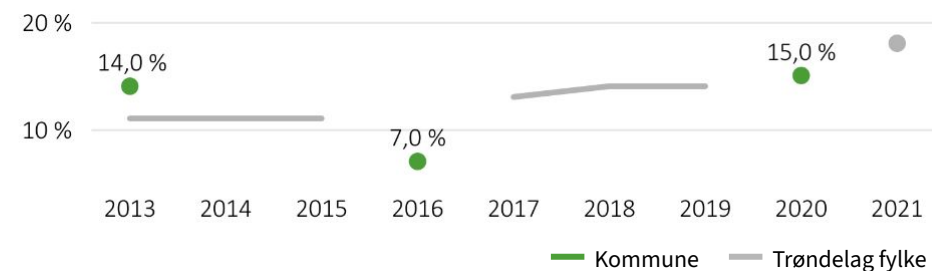
Utviklingen i tidlige dødsfall er målt per 100.000 innbygger for aldersgruppen 0-74 år som et gjennomsnitt over tiårsperioder. Røros kommune har i de siste periodene hatt en nedgang på 11 prosent i antall tidlige dødsfall forårsaket av

Delmål 3.4: Redusere prematur dødelighet forårsaket av ikke-smittsomme sykdommer og fremme mental helse

Antall dødsfall forårsaket av ikke-smittsomme dødsårsaker per 100.000 innbygger (0-74 år)

Andel ungdomsskoleelever som har mange psykiske plager

ikke-smittsomme dødsårsaker¹. Kommunen har likevel et høyere antall tidlige dødsfall per 100.000 innbygger enn snittet i fylket.

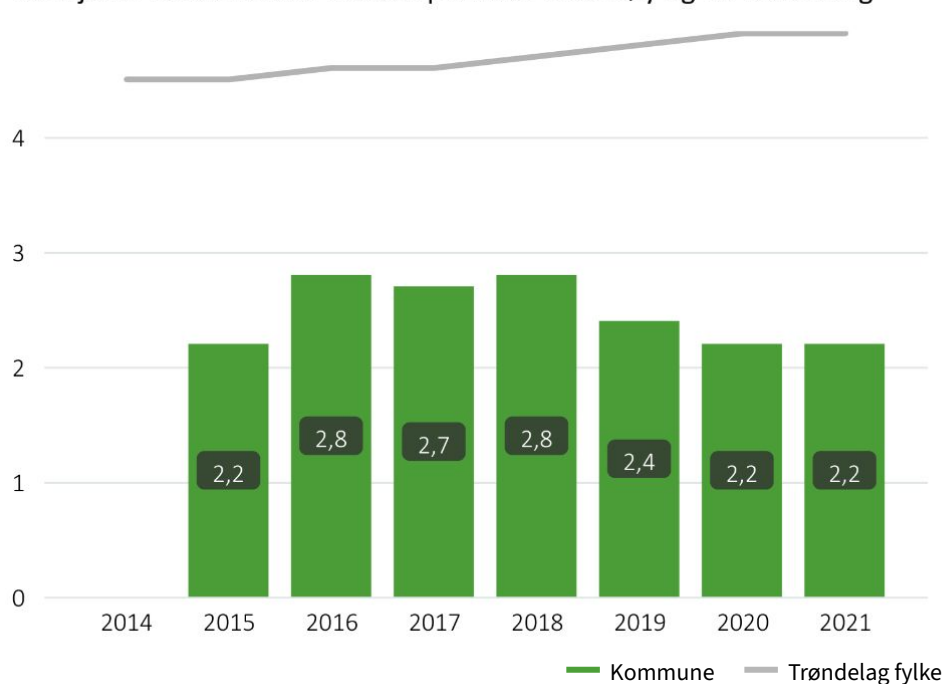
Røros kommune har hatt en økning i andel ungdomsskoleelever som har mange psykiske plager. Dette er i tråd med snittet i fylket, som også har hatt en økning. Ungdataundersøkelsen gjennomføres med jevne mellomrom i kommunene, hvor data for Røros kommune kun finnes tilgjengelig i årene 2013, -16 og -20.

¹Ikke-smittsomme dødsårsaker består av diabetes, hjerte- og karsykdommer, KOLS, kreft, selvmord og ulykker.

Mål 3 - Sikre god helse og fremme livskvalitet for alle, uansett alder

Delmål 3.8: Oppnå allmenn dekning av helsetjenester

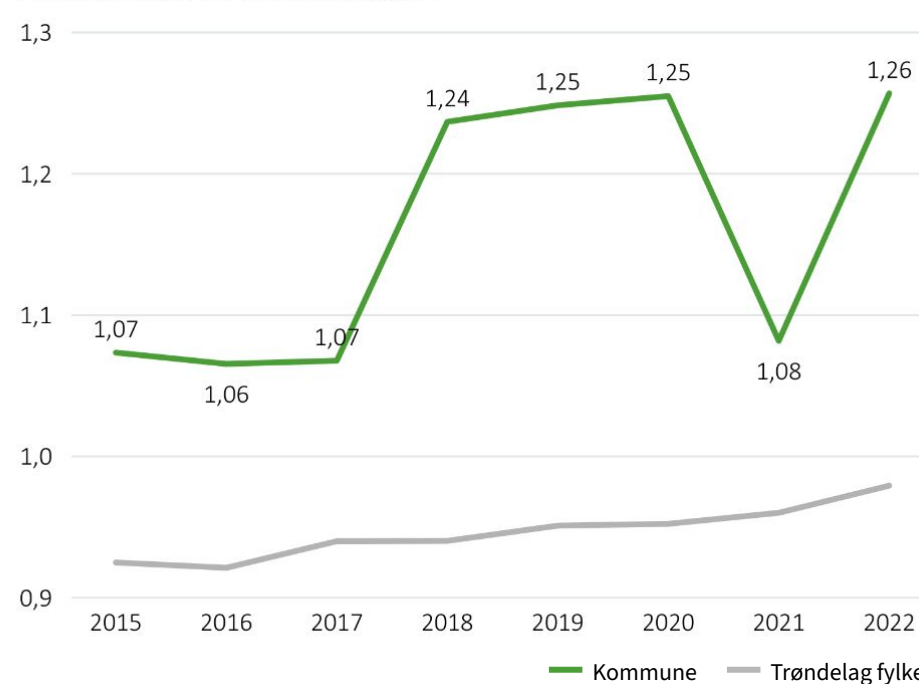
Forskjeller i antall leveår mellom personer med høy og lav utdanning

I [Meld. St. 40](#) (2020-2021) nevnes det at Norge har utfordringer med ulikhet i helse mellom enkeltpersoner og befolkningsgrupper. Disse ulikhetene kommer blant annet til uttrykk i ulik forventet levealder etter utdanning, inntekt og andre sosioøkonomiske kjennetegn. Personer med bare grunnskole kan forvente å leve mellom 5 og 6 år kortere enn personer med høyere utdanning.

Analysen for Røros kommune viser at forskjellen på levealder mellom personer med høy og lav utdanning har vært relativt stabil i perioden på mellom 2,2 og 2,8 år. Kommunen har også mindre ulikhet i levealder enn gjennomsnittet for Trøndelag.

Antall fastleger per tusen innbyggere

God fastlegedekning er viktig for å ivareta helsen hos befolkningen. I distrikter kan det være utfordrende å sikre god nok dekning i en spredt bebyggelse, og i byene er det flere antall pasienter som har behov for fastlege.

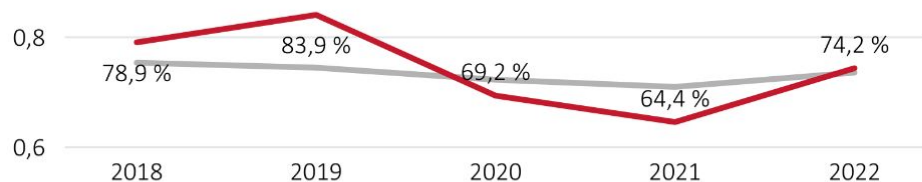
I Røros kommune har andel fastleger vært relativt stabil rundt 1,25 de siste årene, med unntak av 2021. Kommunen har en høyere fastlegedekning enn fylket som ligger på 0,98 leger per 1000 innbyggere.

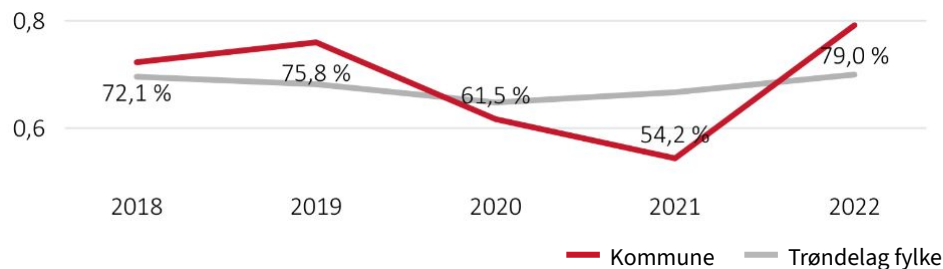
Mål 4 - Sikre inkluderende, rettferdig og god utdanning og fremme muligheter for livslang læring for alle

Delmål 4.1: Sikre at alle jenter og gutter fullfører gratis og likeverdig grunnskole og videregående opplæring

Andel barn som har oppnådd grunnleggende kompetanse i lesing (8. trinn)

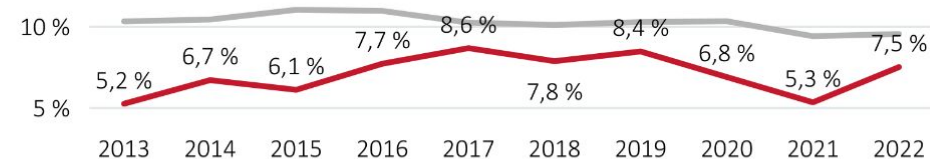

Andel barn som har oppnådd grunnleggende kompetanse i regning (8. trinn)

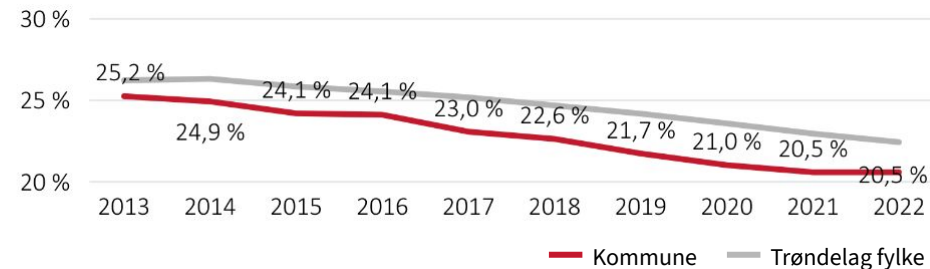

Nasjonale prøver i lesing og regning gir en indikasjon på kompetansenivået i kommunen. Andel barn som har oppnådd grunnleggende kompetanse i lesing i Røros kommune hadde en nedgang i 2020 og 2021, men økte til å ligge omtrent på snittet i 2022. Grunnleggende kompetanse i regning har variert de siste fem år, men hadde en oppgang i 2022. Kommunen ligger dermed over snittet for fylket.

Andel personer (15-29 år) som står utenfor arbeid, utdanning og arbeidsmarkedstiltak (NEET)

Andel personer som kun har gjennomført grunnskole som høyeste utdanning

Andel personer 15-29 år som står utenfor arbeid, utdanning og arbeidsmarkedstiltak har variert mellom 5-9 prosent over en tiårsperiode. Sammenligner man med snittet for fylket ligger Røros kommune med en lavere andel innen denne kategorien for alle årene i tiårsperioden.

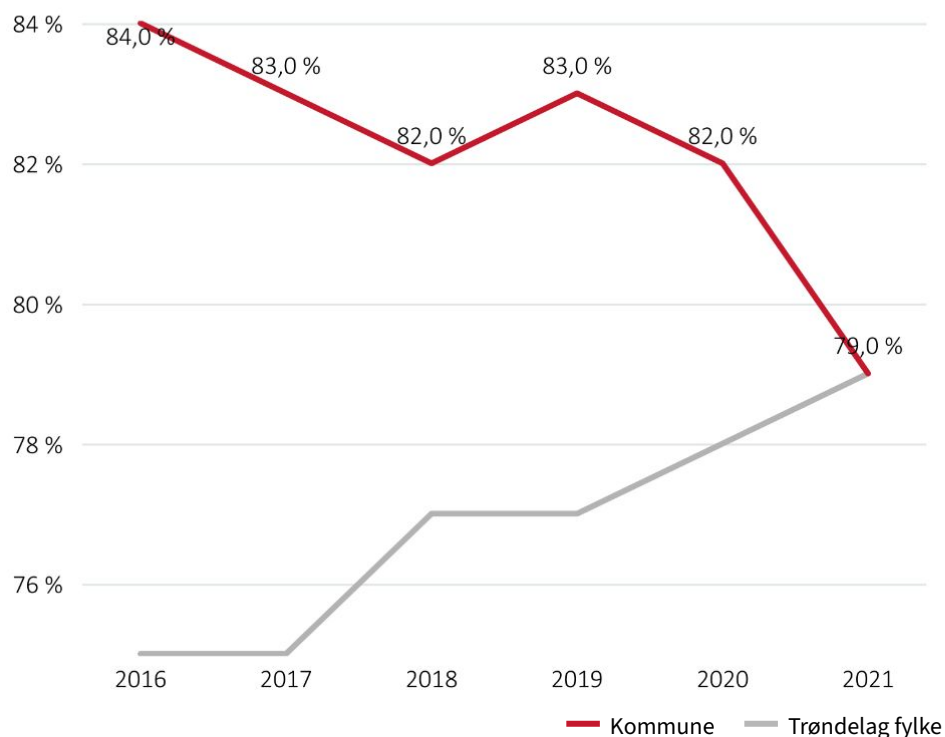
Andel personer i kommunen som kun har gjennomført grunnskole som høyeste utdanning har en positiv trend, hvor stadig færre faller inn under denne kategorien. Kommunen har også en lavere andel som kun gjennomfører grunnskole enn snittet.

Mål 4 - Sikre inkluderende, rettferdig og god utdanning og fremme muligheter for livslang læring for alle

Delmål 4.1: Sikre at alle jenter og gutter fullfører gratis og likeverdig grunnskole og videregående opplæring

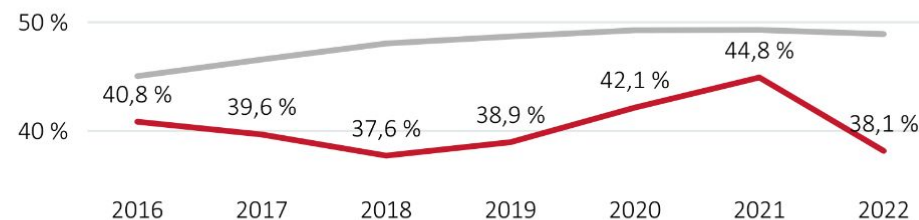
Andel elever som fullfører videregående opplæring etter fem/seks år

Hvor mange elever som fullfører videregående opplæring viser i hvilken grad kommunen evner å sikre at befolkningen får grunnleggende kompetanse. Analysen viser at Røros kommune har hatt en reduksjon i andelen elever som fullfører videregående skole etter fem/seks år de siste årene, hvor kommunen nå ligger omtrent på gjennomsnittet. Dette er en motsetning til snittet i fylket som har hatt en økning i fullføringsgrad.

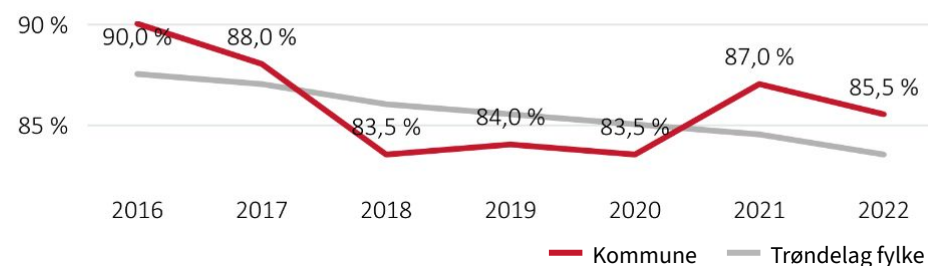
Delmål 4.2: Sikre alle jenter og gutter mulighet for god tidlig utvikling og omsorg og tilgang til førskole

Andel barnehageansatte med pedagogisk utdanning

Delmål 4.a: Etablere og oppgradere utdanningstilbud som er barnevennlige

Andel barn som oppgir at de trives på skolen (5-10. trinn)

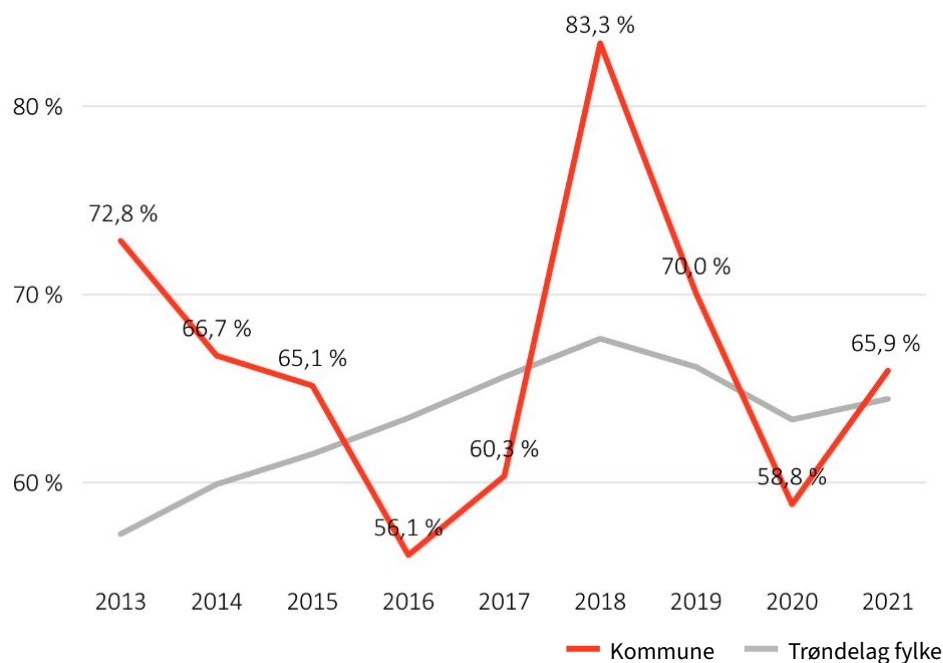
Andel barnehageansatte med pedagogisk utdanning sier noe om kommunens evne til å sikre kompetent arbeidskraft. I Røros kommune har hatt en nedgang i perioden, og ligger under fylkessnittet.

Når det gjelder andel barn som opplever at de trives på skolen, er det en tydelig negativ trend fra 2016-2018, men en økning fra 2020 gjør at kommunen nå ligger over snittet for Trøndelag.

Mål 5 - Oppnå likestilling og styrke jenters og kvinners stilling i samfunnet

Delmål 5.4: Anerkjennelse og verdsette ubetalt omsorgs- og husarbeid

Andel fedre som tar ut hele fedrekvoten

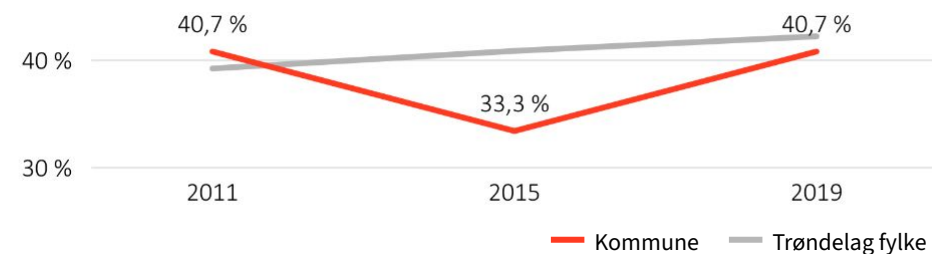
Andel fedre som tar ut fedrekvoten varierer mye fra år til år. I perioden 2013 til 2016 var det en nedgang i fedre som tar ut kvoten. Siden har det vært stor variasjon, og sammenlignet med snittet for fylket har Røros kommune i 2022 en litt større andel fedre som tar ut hele kvoten.

Delmål 5.5: Sikre kvinner fullstendig og reell deltakelse og like muligheter til ledende stillinger

Andel kvinnelige ledere (20-66 år)

Andel kvinnelige kommunestyrerepresentanter

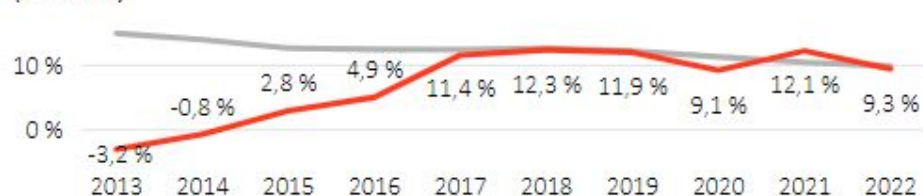
Andel kvinnelige ledere i alderen 20-66 år har hatt en økning i Røros kommune de siste ti årene, og har vært jevnt over fylkesnivået over hele perioden.

Andelen kvinnelige kommunestyrerepresentanter har økt mellom 2015 og 2019. Den er imidlertid lavere sammenlignet med snittet til fylket som lå på 42 prosent i 2019.

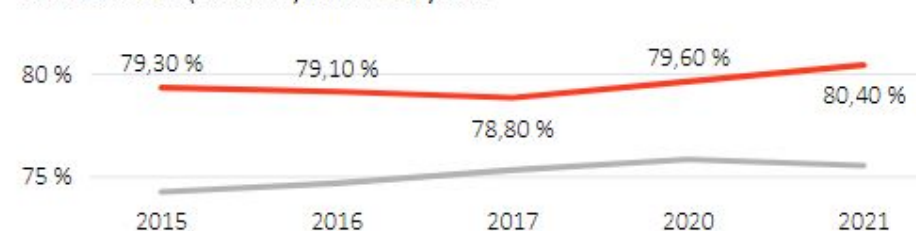
Mål 5 - Oppnå likestilling og styrke jenters og kvinners stilling i samfunnet

Delmål 5.a: Lik rett til økonomiske ressurser og muligheter for kvinner

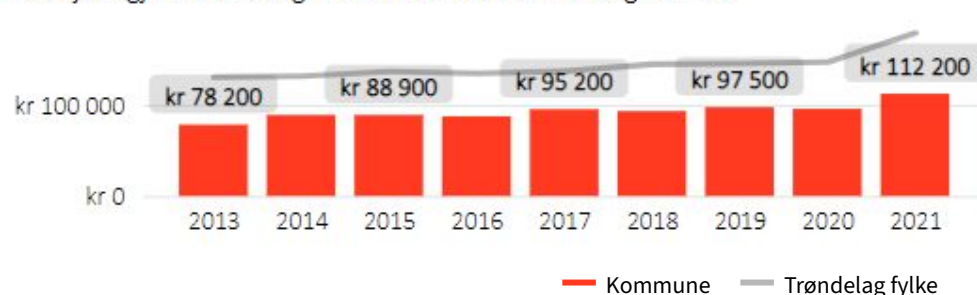
Kjønnsbalanse mellom sysselsatte med innvandrerbakgrunn, menn og kvinner (15-74 år)

Andel kvinner (20-66 år) i arbeidsstyrken

Forskjell i gjennomsnittlig bruttolønn mellom menn og kvinner

Andel sysselsatte kvinner (20-66 år) som jobber deltid

Forskjell i andel sysselsatte med innvandrerbakgrunn mellom menn og kvinner har variert i tiårsperioden, hvor det var flere sysselsatte kvinner enn menn i 2013 og 2014. Ulikheten i sysselsetting har økt siden da, og ligger omtrent på gjennomsnittet til fylket i 2022.

Ulikheten i lønn mellom menn og kvinner også har økt totalt sett. Dette er i tråd med fylket, som også har en økende ulikhet i gjennomsnittlig bruttolønn. Røros kommune har likevel en mindre ulikhet i lønn enn snittet for Trøndelag.

Arbeidsstyrken er definert som summen av alle lønnstakere, selvstendig næringsdrivende og arbeidsledige, i alderen 20-66 år. Dette inkluderer også studenter som har deltidsarbeid ved siden av studiet. Andel kvinner 20-66 år i arbeidsstyrken i Røros kommune har vært relativt stabil, og har vært høyere enn snittet for fylket i hele perioden. Andel deltidsansatte i kommunen var på sitt høyeste i 2015, men har hatt nedgang siden. Kommunen har en noe høyere andel deltidsansatte kvinner enn snittet i Trøndelag.

Mål 6 - Sikre bærekraftig vannforvaltning, tilgang til vann og gode sanitærforhold for alle

Delmål 6.1: Sørge for at alle har tilgang til rent drikkevann

Andel fornyet kommunalt ledningsnett

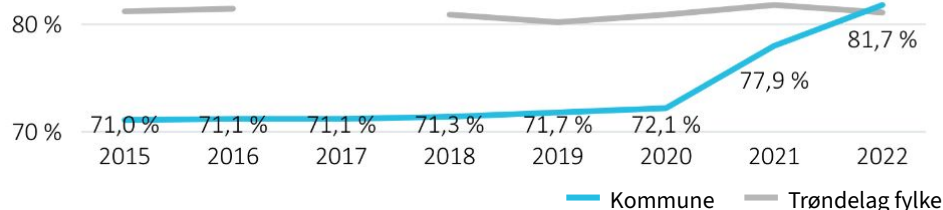
Delmål 6.4: Bedre utnyttelsen av vann og sikre bærekraftig uttak av og tilgang til ferskvann

Andel produsert drikkevann som går til spille pga lekkasjer i ledningsnett

Delmål 6.3: Bedre vannkvaliteten gjennom reduserte utslipp, økt rensing og gjenbruk av spillvann

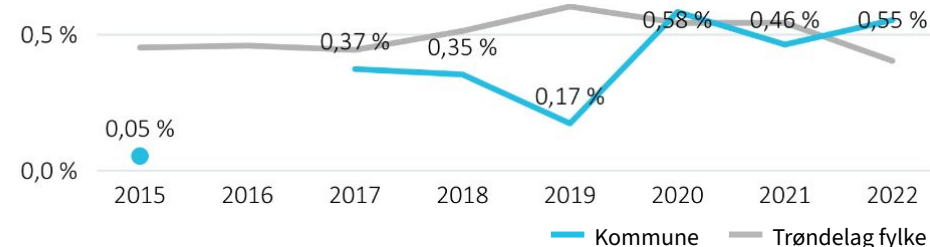
Andel av befolkning tilknyttet kommunal avløpstjeneste

Andel fornyet kommunalt ledningsnett i Røros kommune har variert i tidsperioden, og ligger omtrent på fylkessnittet de siste to årene.

Kommunen har hatt en økning i andel produsert drikkevann som går til spille på grunn av lekkasjer, men ligger litt under gjennomsnittet for alle år.

Andel fornyet kommunalt spillvannsnett

Ser man på andel av befolkningen som er tilknyttet kommunal avløpstjeneste har den økt de siste to årene, og ligger dermed litt over snittet for Trøndelag.

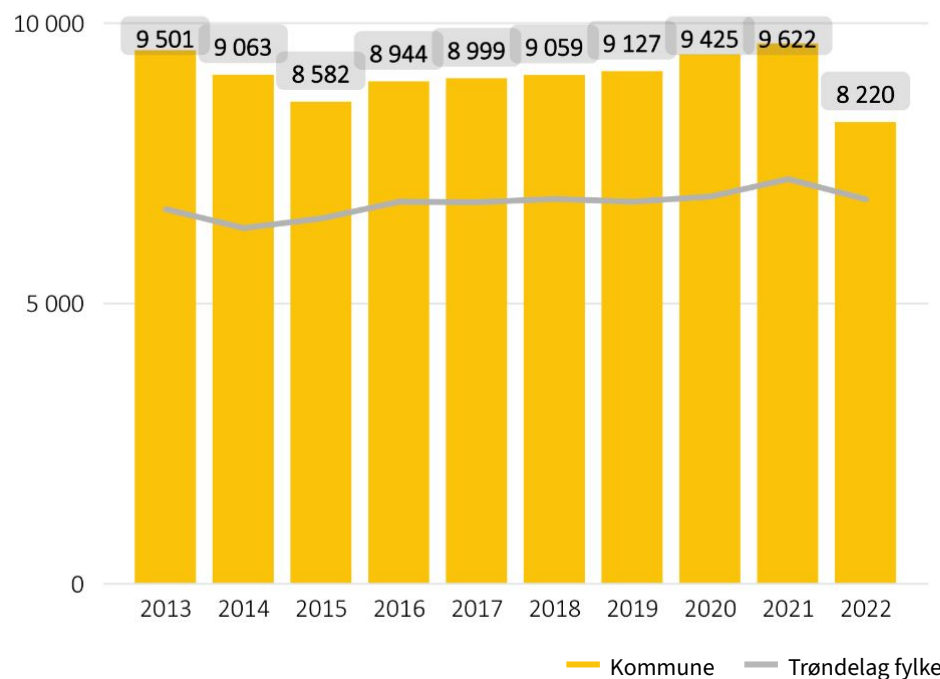
Kommunen har hatt en varierende andel fornyet spillvannsnett, og ligger litt over gjennomsnittet for fylket det siste året.

Mål 7 - Sikre tilgang til pålitelig, bærekraftig og moderne energi til en overkommelig pris

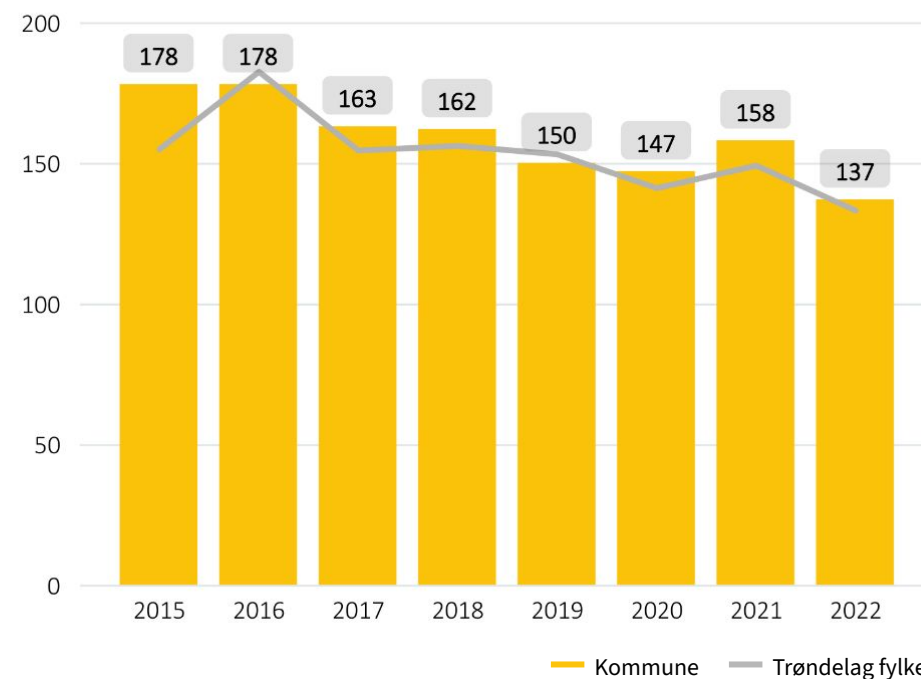
Delmål 7.3: Få forbedringen av energieffektivitet på verdensbasis til å gå dobbelt så fort

Nettoforbruk av elektrisk kraft for husholdninger per innbygger (kWh)

Energieffektivitet blir stadig et viktigere tema i debatten om knappheten på energiressurser. Nettoforbruk av elektrisk kraft for husholdninger i Røros kommune har jevnt over vært høyere enn snittet for Trøndelag fylke. Forbruket i kommunen hadde imidlertid en nedgang fra 2021 til 2022, men ligger likevel høyere enn gjennomsnittet.

Energibruk per kvm eid areal i kommunale formålsbygg (kWh)

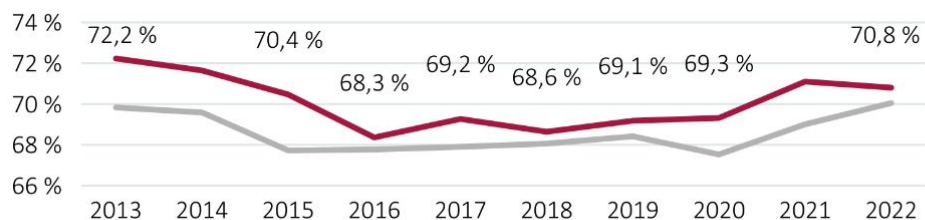
Røros kommunes eget energiforbruk per kvadratmeter eid areal i kommunale formålsbygg har fulgt snittet for fylket i de fleste år, hvor begge har hatt en nedgang i perioden.

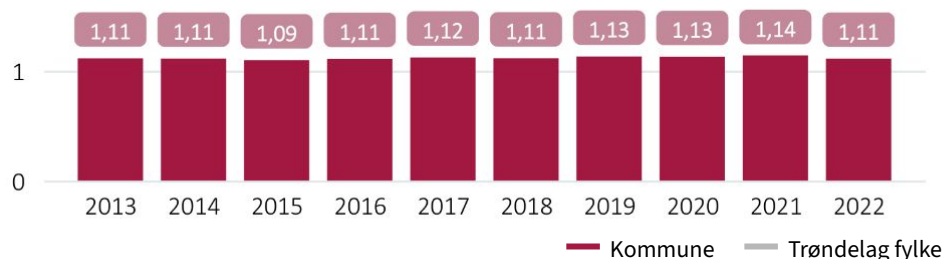
Mål 8 - Fremme varig, inkluderende og bærekraftig økonomisk vekst, full sysselsetting og anstendig arbeid for alle

Delmål 8.1: Opprettholde en økonomisk vekst per innbygger som er i samsvar med forholdene i de respektive landene

Andel av befolkningen som er sysselsatt

Syssetlingsbidrag

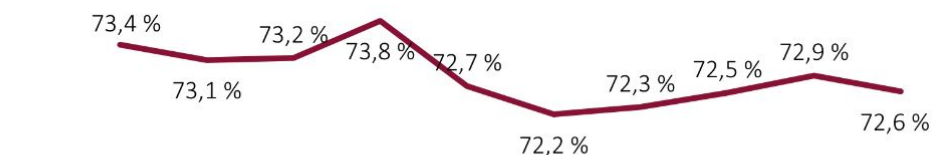

Økonomisk vekst har sterk korrelasjon med bærekraftig utvikling. Økonomisk vekst skaper et økonomisk mulighetsrom og motiverer aktører til å tenke langsiktig. Andel av befolkningen som er sysselsatt og sysselsettingsbidraget er brukt som indikatorer for dette målet.

Andelen som er sysselsatt i Røros kommune har vært stabil over tiårsperioden på rundt 70 prosent. Dette henger sammen med utviklingen i fylket ellers, og i hele perioden har kommunen hatt høyere sysselsettingsgrad enn gjennomsnittet i fylket.

Delmål 8.2: Øke den økonomiske produktiviteten gjennom diversifisering, teknologisk fremgang og innovasjon

Andel sysselsatte som jobber i privat sektor eller offentlig eide foretak

0,70

0,65

Syssetlingsbidraget er regnet ut ved at dele antall sysselsatte etter arbeidssted på antall sysselsatte etter bosted. Dette gir innsikt i hvordan kommunens økonomiske situasjon blir påvirket av pendling. I Røros kommune har bidraget vært relativt stabilt, og holdt seg over 1. Dette betyr at kommunen bidrar til arbeidsplasser utover egen befolkning.

Andelen sysselsatte som jobber i det private er en indikator på økonomisk diversifisering og potensiell innovasjonsgrad i kommunen. For Røros kommune er denne vesentlig høyere enn fylket, men har en negativ trend.

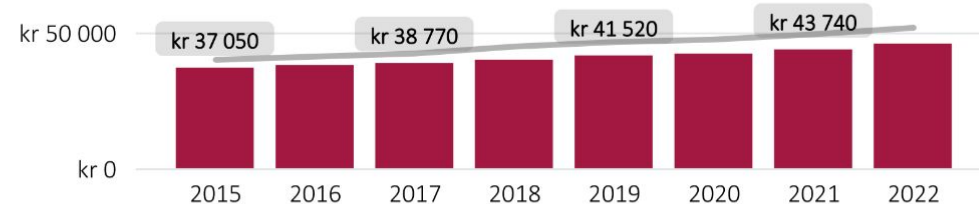
Mål 8 - Fremme varig, inkluderende og bærekraftig økonomisk vekst, full sysselsetting og anstendig arbeid for alle

Delmål 8.5: Oppnå full og produktiv sysselsetting og anstendig arbeid for alle kvinner og menn, inkludert ungdom

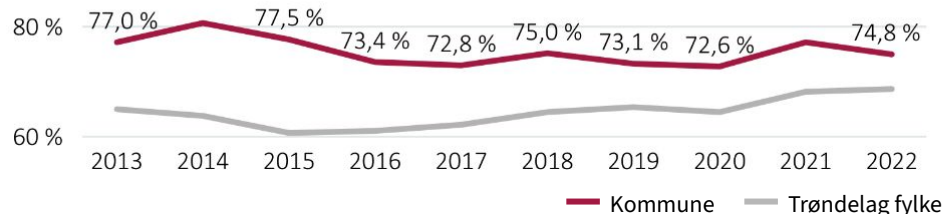
Sysseleingsrater for unge

Gjennomsnittlig lønn per måned

Sysseleingsrater for innvandrere

Sysseleings er en viktig indikator på produktivitet og er avgjørende for langsiktig velferd i samfunnet og for dets innbyggere. Analysen har målt sysseleingsgrad for unge, innvandrere, og gjennomsnittlig lønn per måned.

Sysseleingsgraden blant unge i Røros kommune er høyere enn fylket og økende. Sysseleingsgraden for innvandrere i kommunen har vært relativt stabil de siste 10 årene, men har gått ned det siste året. Også her ligger kommunen likevel over snittet for fylket.

Delmål 8.8: Beskytte arbeidsrettigheter og fremme et trygt og sikkert arbeidsmiljø for alle arbeidstakere

Lønnstakere med legemeldt sykefravær i prosent av lønnstakere i alt

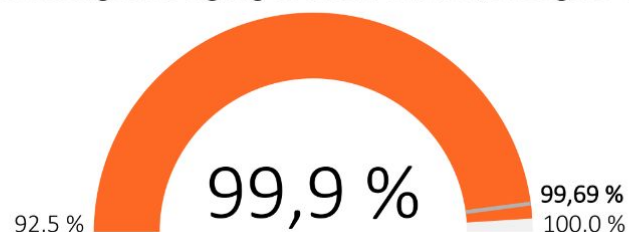
Gjennomsnittlig lønn per måned har økt tråd med fylkessnittet, men ligger litt under gjennomsnittet i Trøndelag.

Legemeldt sykefravær er en indikator på sykefraværet i arbeidsstokken. I Røros kommune har denne holdt seg rundt 4-6 prosent, men har økt de siste fem årene. Sykefraværet er imidlertid lavere enn gjennomsnittet for alle år.

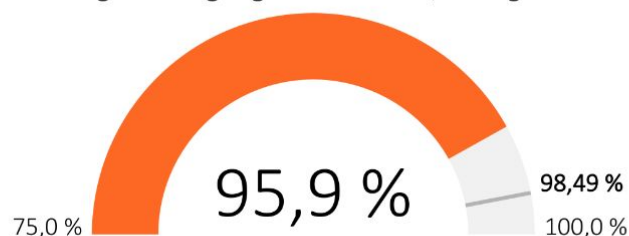
Mål 9 - Bygge solid infrastruktur og fremme inkluderende og bærekraftig industrialisering og innovasjon

Delmål 9.3: Øke tilgangen til informasjons- og kommunikasjonsteknologi

Andel av befolkning med tilgang til fast bredbånd, hastighet ≥ 30

Andel av befolkning med tilgang til mobildata, hastighet ≥ 30

— Kommune — Trøndelag fylke

Tilgang til internett er viktig for at folk skal ha tilgang til oppdatert informasjon og være i stand til å kommunisere effektivt. Denne indikatoren ble målt ved å se på andelen av befolkningen som er knyttet til internett via bredbånd og mobildata. I Røros kommune har 99,9 prosent av innbyggerne tilgang til fast bredbånd og 95,9 prosent har tilgang til mobildata. Kommunen ligger over snittet for bredbånd, men under snittet når det gjelder tilgang til mobildata.

Delmål 9.4: Oppgradere infrastruktur og omstille næringslivet til å bli mer bærekraftig

Andel elbiler av alle personbiler

Antall ladepunkt for elbiler per 10 000 innbyggere

— Kommune — Trøndelag fylke

Elektrifisering av transportsystemer spiller en nøkkelrolle i å sørge for at næringslivet blir mer bærekraftig på lang sikt. For dette målet ble andel elbiler og antall ladepunkter per 10 000 innbyggere målt. Røros kommune har hatt en lik utvikling som snittet i Trøndelag, men hadde mindre vekst enn fylket forøvrig i 2022. Ladeinfrastruktur er mer utbredt i kommunen enn i Trøndelag som helhet. Trenden er også økende, noe som vil tilrettelegge godt for den forventede veksten i andel elbiler.

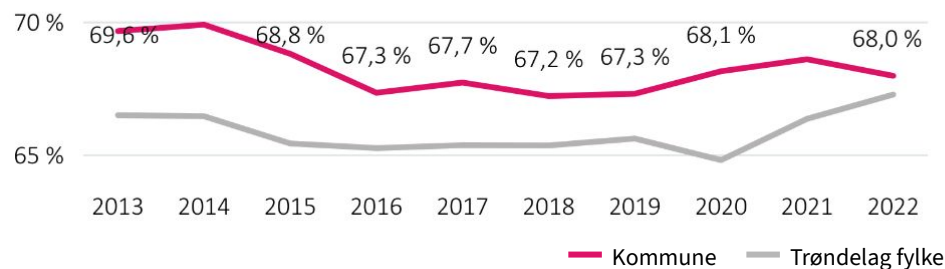
Mål 10 - Redusere ulikhet i og mellom land

Delmål 10.2: Sikre myndiggjøring og fremme sosial, økonomisk og politisk inkludering av alle

Syssettingsandel for menn (15-74 år)

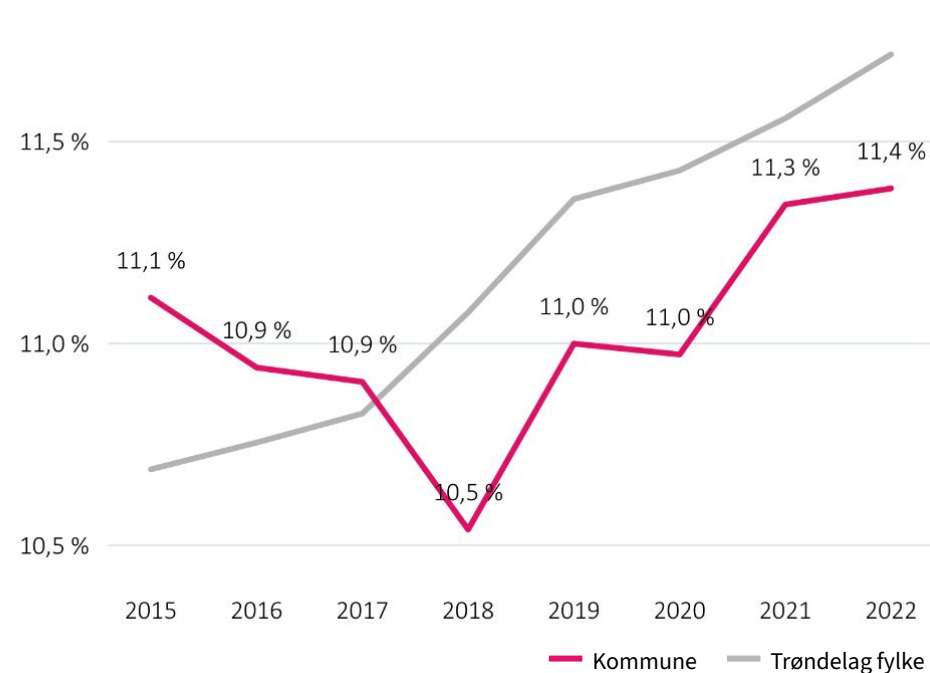
Syssettingsandel for kvinner (15-74 år)

Ulikhet utgjør en utfordring i kampen mot fattigdom globalt. I Norge er det relativt små inntekts- og levekårsforskjeller sammenlignet med andre land. Likevel har ulikhetene mellom fattig og rik økt siden 1980-tallet.

Syssettingsandelen for menn i alderen 15 til 74 år har fulgt trenden for Trøndelag over de siste ti årene, men har vært lavere enn snittet i hele perioden. Når det gjelder syssettingsandel for kvinner i samme alder har andelen derimot vært høyere enn gjennomsnittet for alle år.

Uføretrygdeandel (18-67 år)

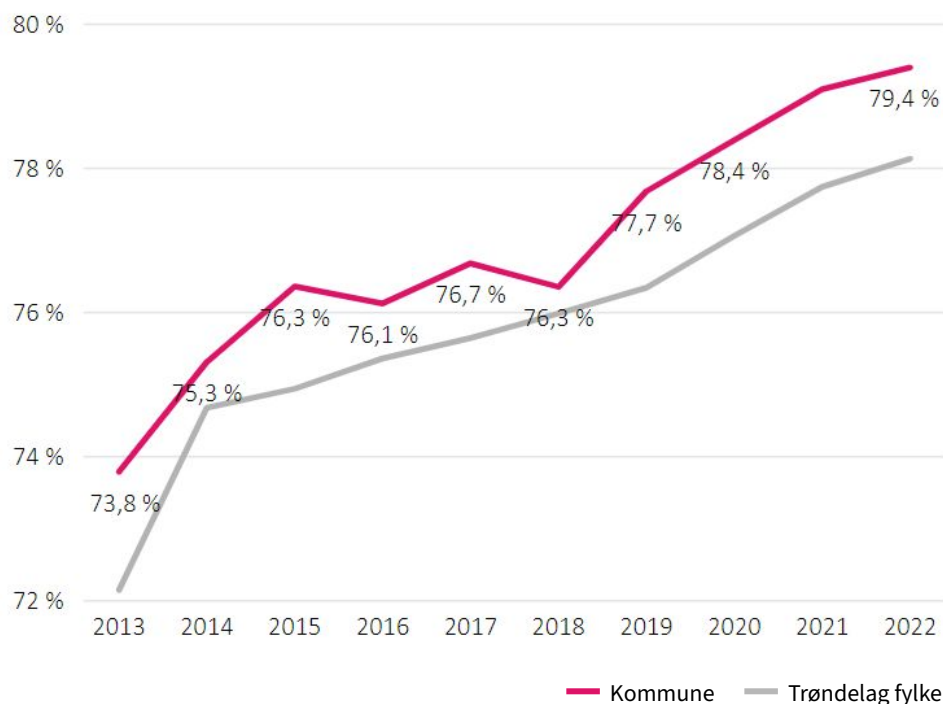
For uføretrygdeandel hos personer i alderen 18-67 år, ligger Røros kommune under gjennomsnittet for Trøndelag. Likevel har andelen uføretrygdete hatt en økning siden 2018, og er en trend som gjenspeiles i hele fylket. Både Røros kommune og fylkessnittet er også høyere enn andelen for landet forøvrig, som lå på 10 prosent i 2022.

Mål 10 - Redusere ulikhet i og mellom land

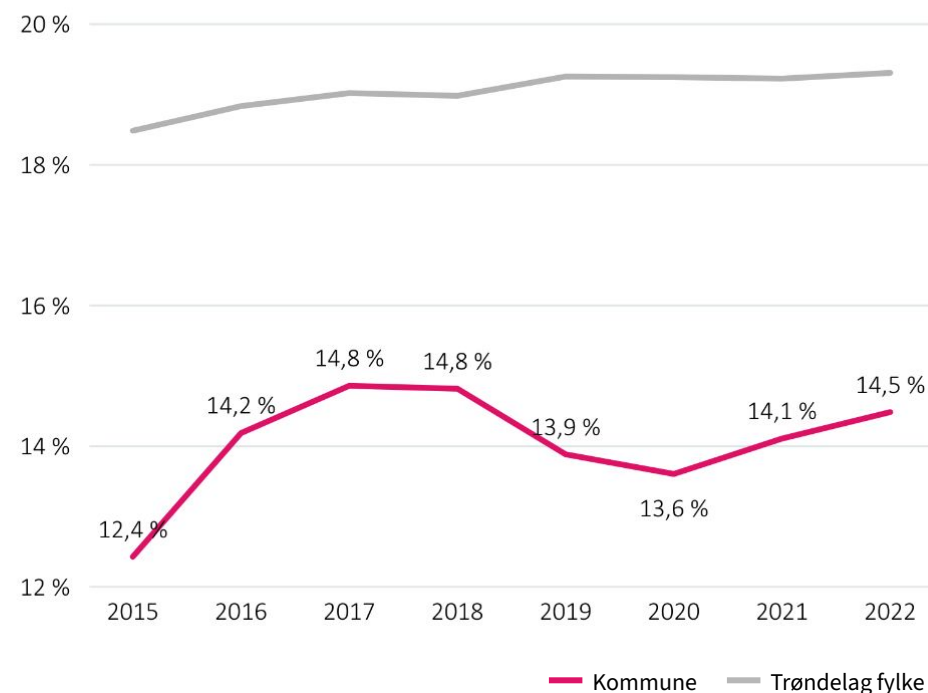
Delmål 10.3: Sikre like muligheter og redusere forskjeller i levekår

Utdanningsnivå: Andel som har fullført VGS og høyere utdanning (16+ år)

Et jevnt, høyt utdanningsnivå i befolkningen kan bidra til å redusere fremtidig ulikhet blant annet i lønn og levekår. Andelen som har fullført videregående opplæring, fagskoleutdanning eller universitet- og høyskoleutdanning i Røros kommune har økt jevnt de siste ti årene, og vært høyere enn fylkesgjennomsnittet i perioden. Denne trenden er synlig både for kommunen, men også for fylket som helhet.

Andel som leier bolig blant alle boforhold

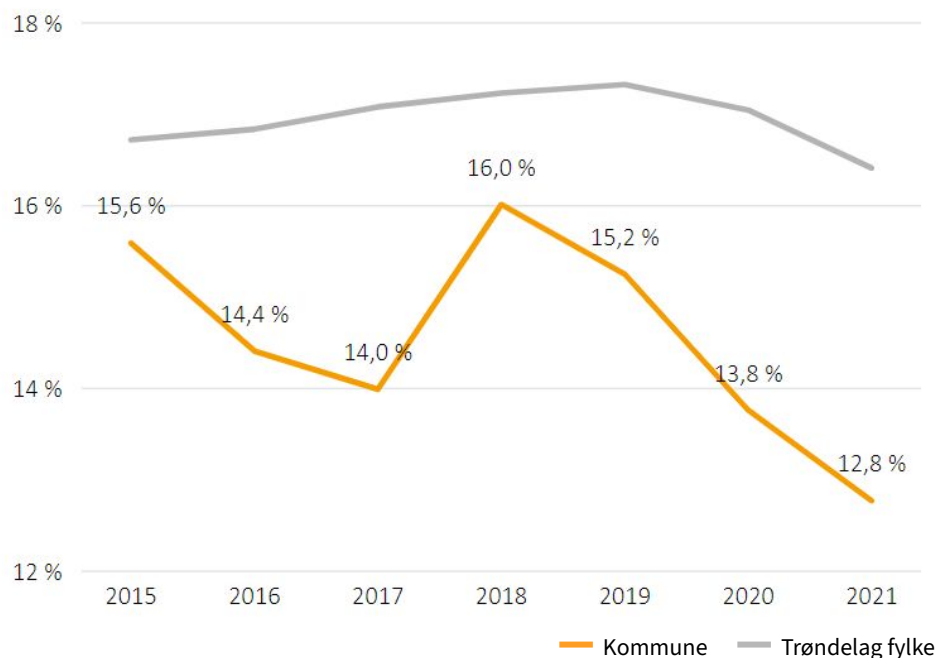

Boforhold påvirker også hvor ulikt et samfunn er, andelen personer som eier vs. leier kan si noe om bosituasjonen i kommunen. Andelen personer som leier bolig i Røros kommune har vært lavere enn snittet for fylket. Årsaker til dette gapet kan eksempelvis være ulikheter i boligtilbud, boligpriser, utleiepriser m.m. De siste årene har andelen personer som leier i kommunen gått opp.

Mål 11 - Gjøre byer og lokalsamfunn inkluderende, trygge, robuste og bærekraftige

Delmål 11.1: Sikre at alle har tilgang til tilfredsstillende og trygge boliger grunnleggende tjenester

Andel barn som bor trangt (0-17 år)

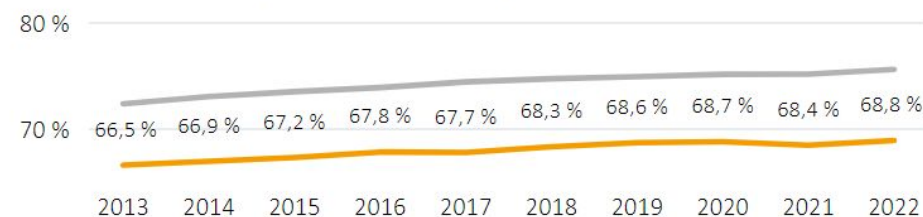

Et barn som bor trangt bor i en bolig hvor det er under 25 kvm per person eller at det er et eller færre rom per person. Siden 2018 har Røros kommune hatt en nedgang i andel barn som bor trangt, og kommunen ligger under gjennomsnittet for fylket.

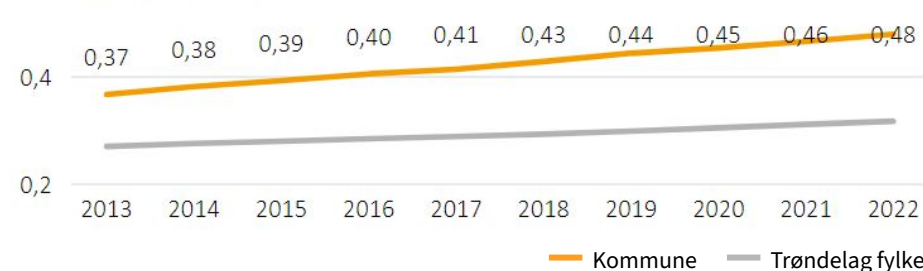
I Røros kommune har andelen av befolkningen som bor i tettbygde strøk økt i tiårsperioden. Likevel ligger kommunen under gjennomsnittet for Trøndelag når det gjelder tettbebyggelse.

Delmål 11.3: Styrke inkluderende og bærekraftig urbanisering

Andel av befolkningen som bor i tettbygde strøk

Forsørgerbrøk for eldre

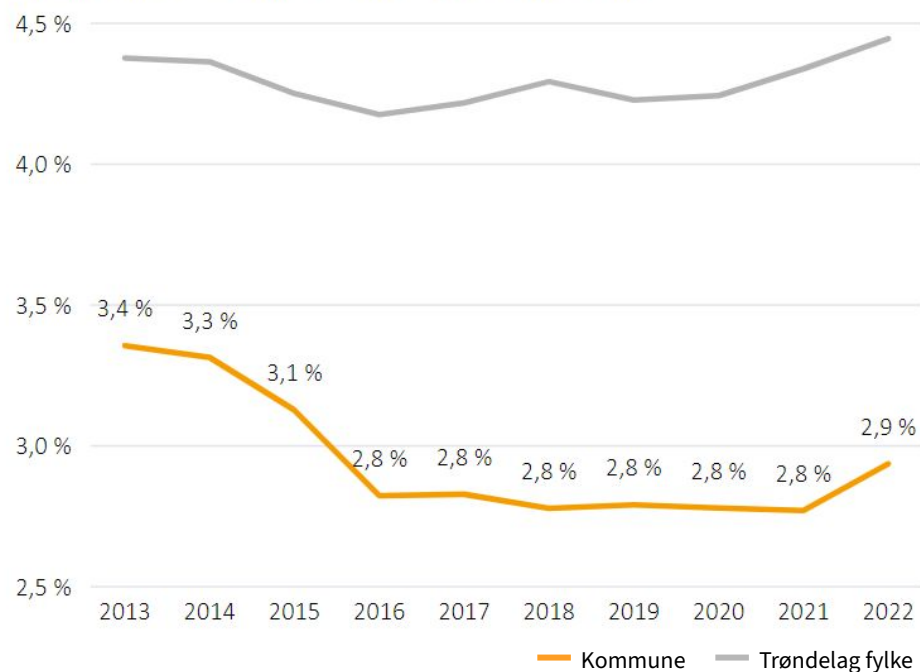

Forsørgerbrøken sier noe om hvor mange personer i eldre alder der man ofte er ferdig med sin yrkesaktive periode (65 år og eldre) relativt til antall personer i normalt yrkesaktiv alder (20-64 år). Forsørgerbrøken i Røros kommune er høyere enn fylkesgjennomsnittet, noe som indikerer at kommunen har færre yrkesaktive per eldre enn gjennomsnittet i Trøndelag. Forsørgerbrøken i kommunen har økt jevnt de siste ti årene, i likhet med Trøndelag. Dette er i tråd med den helhetlige demografiske utviklingen hvor vi stadig blir flere eldre.

Mål 11 - Gjøre byer og lokalsamfunn inkluderende, trygge, robuste og bærekraftige

Delmål 11.3: Styrke inkluderende og bærekraftig urbanisering

Grønne områder som andel av totalt bebyggt areal

Med økende urbanisering av samfunnet er det viktig å ta hensyn til grønne områder i samfunnsplanlegging og forvaltning. Grønne områder defineres i dette tilfellet som park, grav- og urnelund, lekeplass, fornøylespark og idretts- og sportsområder.

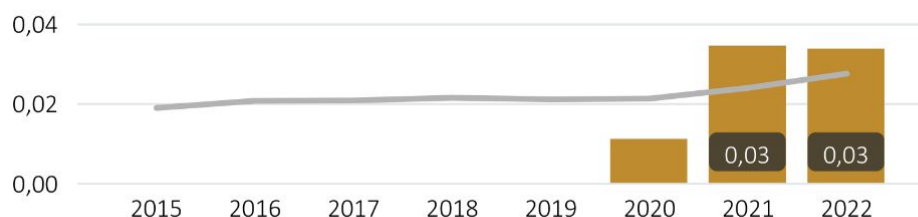
Røros kommune har en relativt lav andel grønne områder sammenlignet med fylkesgjennomsnittet, hvor de også har holdt seg stabilt på dette nivået i tiårsperioden.

Mål 12 - Sikre bærekraftig forbruks- og produksjonsmønstre

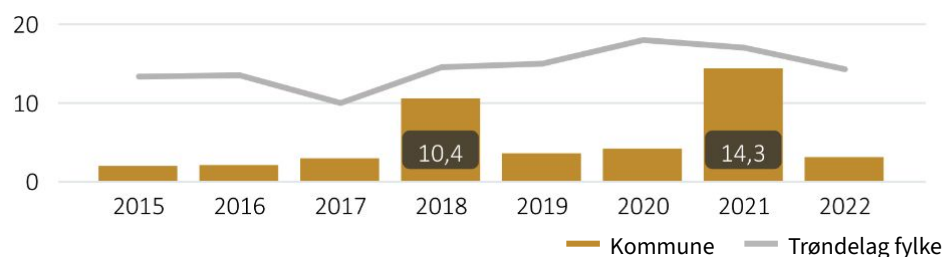
Delmål 12.3: Halvere matsvinn per innbygger

Tonn matavfall per årsinnbygger

Delmål 12.4: Oppnå en mer miljøvennlig forvaltning av kjemikalier og alle former for avfall

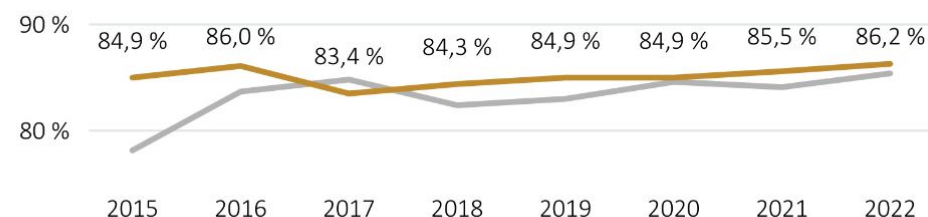
Farlig avfall fra husholdningene per årsinnbygger (kg)

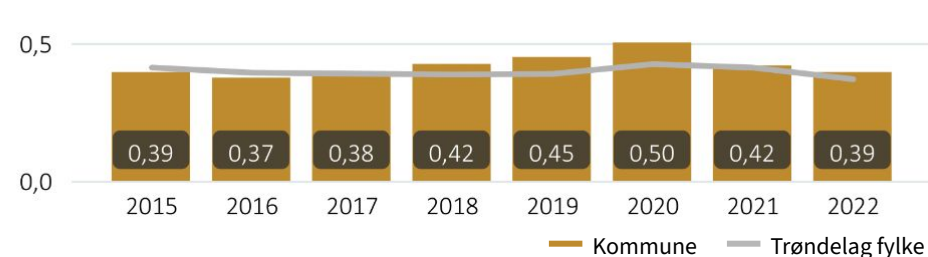
Avfall er en god indikator på hvor bærekraftige forbruks- og produksjonsmønstre innbyggerne i en kommune har, siden det også representerer det som skjer oppstrøms i verdikjeden. Avfall analyseres per årsinnbygger for å ta høyde for kommuner som eksempelvis har mange hytter, slik at avfallsmengden per innbygger blir mest mulig korrekt. Årsinnbyggere er definert som fastboende pluss fritidsboliger dividert med 3.

Delmål 12.5: Redusere avfallsmengden betydelig gjennom forebygging, reduksjon, materialgjenvinning og ombruk

Gjenvinningsgrad for husholdning

Tonn husholdningsavfall per årsinnbygger

Røros kommune innførte kildesorteringssystem i 2020, og har derfor ikke data fra tidligere år. De siste årene har kommunen imidlertid hatt en større mengde matavfall enn snittet i fylket. Når det gjelder husholdningsavfall har kommunen vært omtrent på gjennomsnittet, med unntak av 2020. Farlig avfall har variert fra år til år, men har vært lavere enn gjennomsnittet.

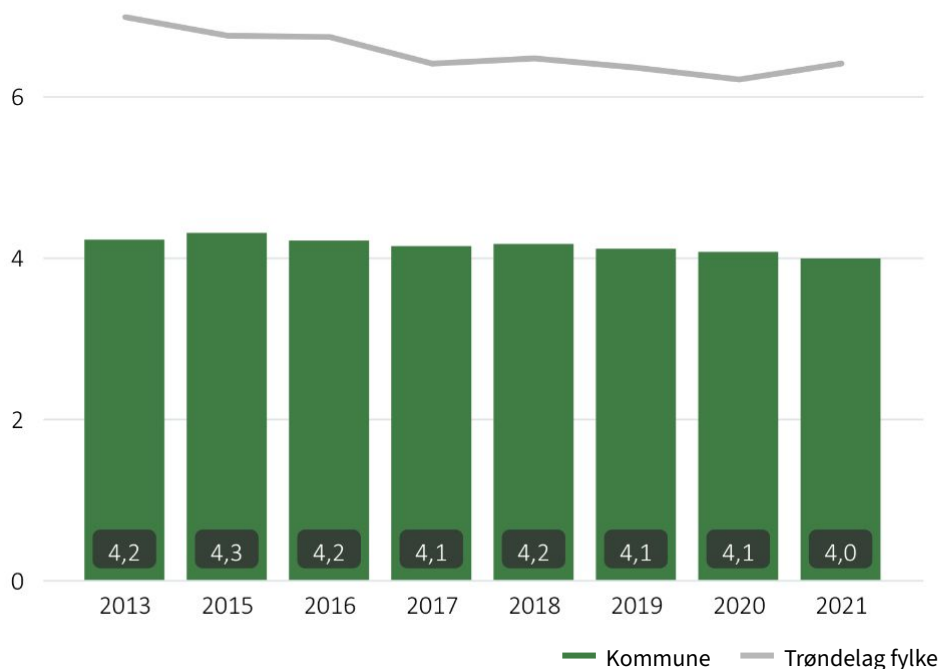
Gjenvinningsgraden i kommunen har vært relativt stabil i analyseperioden, og ligger omtrent på gjennomsnittet for Trøndelag.

Mål 13 - Handle umiddelbart for å bekjempe klimaendringene og konsekvensene av dem

Delmål 13.2: Innarbeide tiltak mot klimaendringer i politikk, strategier og planlegging på nasjonalt nivå

Utslipp av tonn CO₂-ekvivalenter per innbygger

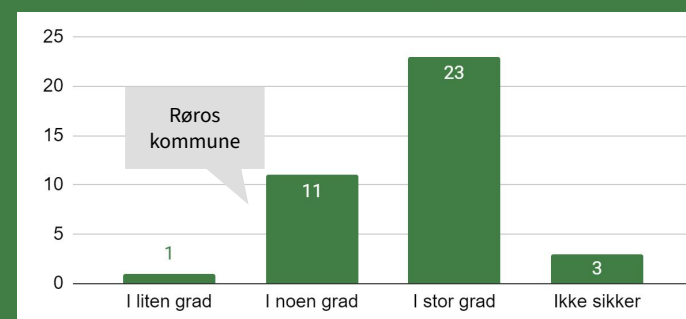
Utslipp av CO₂ og andre klimagasser er det som bidrar mest til fortsatte klimaendringer, og utslipp av CO₂-ekvivalenter per innbygger er derfor den viktigste indikatoren for å måle en kommunes påvirkning på klimakrisen. Dataen omfatter de direkte, fysiske utslippene som skjer innenfor kommunens geografiske grenser.

Røros kommune har de siste 9 årene redusert mengden klimagassutslipp per innbygger fra 4,2 tonn til 4,0 tonn). Sammenlignet med resten av fylket ligger også kommunen godt an. Mengden utslipp per innbygger er nesten halvparten av gjennomsnittet i fylket.

Delmål 13.3: Styrke enkeltpersoners og institusjoners evne til å motvirke, tilpasse seg og redusere konsekvensene av klimaendringer

Hensyntatt risiko og sårbarhet for alvorlig naturhendelser i kommunal planlegging

I hvilken grad blir økt risiko og sårbarhet som følge av langsiktige klimaendringer tatt hensyn til i kommunal planlegging (plan- og bygningsloven)?

Kommune

Vi ser allerede konsekvensene av klimaendringer. For å redusere risiko og sårbarhet må kommuner legge til rette for at enkeltpersoner og institusjoner evner å tilpasse seg og redusere konsekvensene av klimaendringer. Planlegging er det viktigste verktøyet som kommunen kan bruke for å sikre seg dette. DSB gjennomfører *Kommuneundersøkelsen* årlig hvor blant annet dette er et tema som blir adressert. I Røros kommune har økt risiko og sårbarhet som følge av klimaendringene **i noen grad** blitt tatt hensyn til i kommunal planlegging. Kommunen har imidlertid utarbeidet en klima- og sårbarhetsanalyse, og alle ledere har ansvar for å følge opp tiltak i sine virksomhetsplaner.

1] [Miljødirektoratet](#), 2] [DSB](#)

Mål 13 - Handle umiddelbart for å bekjempe klimaendringene og konsekvensene av dem

Klimaregnskap

Nedenfor vises kommunens utslippsstatistikk over direkte utslipp fra Miljødirektoratet. Tilgjengelig data finnes på *Trøndelag i tall*.

22,123

tonn CO2-ekvivalenter

Endring i utslipp (tonn CO2-ekv)
2009 - 2021 i Røros

-8 %

Endring %

-1,799

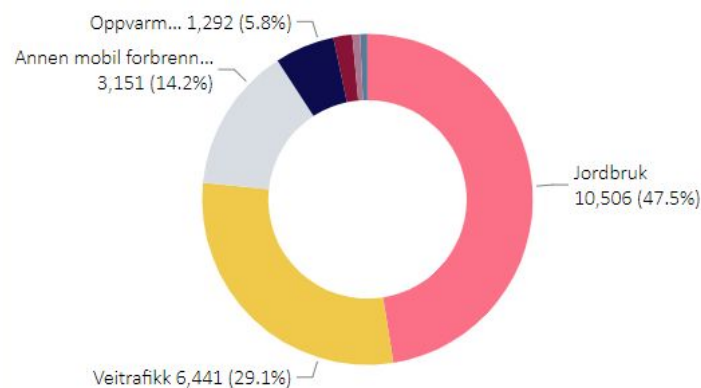
Endring tonn

Utslippskilde

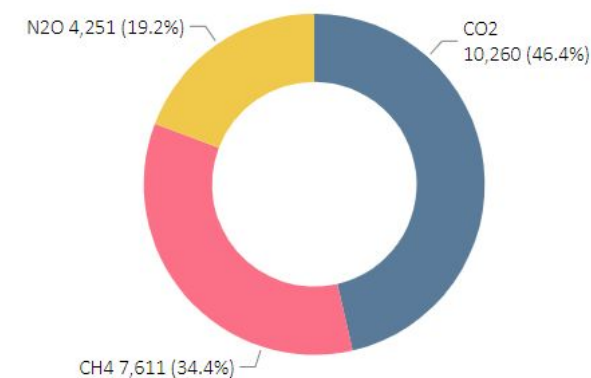
Utslipp (tonn
CO2-
ekvivalenter)

Fordøyelsesprosesser husdyr	5,199
Personbiler	2,795
Gjødselhåndtering	2,762
Jordbruksarealer	2,545
Tunge kjøretøy	2,321
Bygg og anlegg	1,144
Vedfyring	1,051
Varebiler	995
Jordbruk	836
Total	22,123

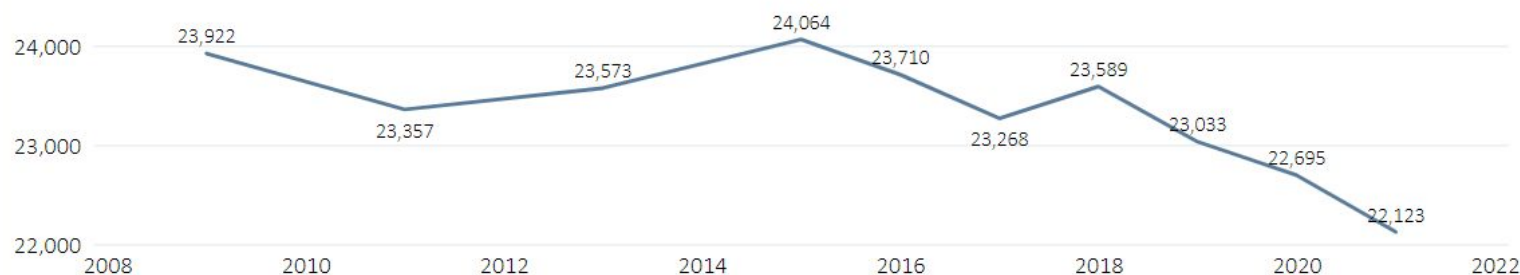
Utslipp (tonn CO2-ekvivalenter) per sektor i Røros i 2021

Utslipp (tonn CO2-ekvivalenter) i Røros i 2021 per klimagass

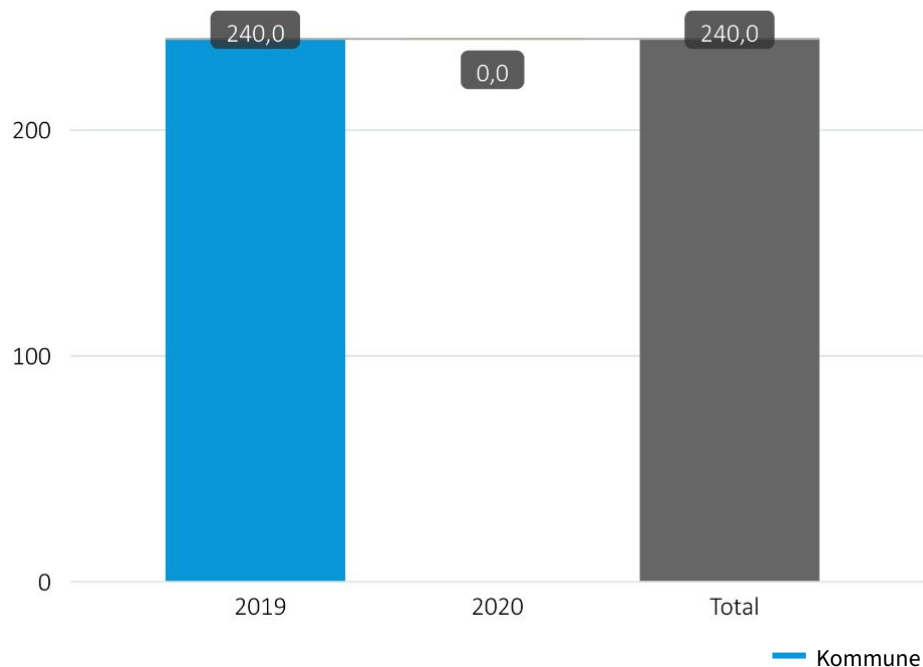
Utslipp (tonn CO2-ekvivalenter) 2009-2021 i Røros

Mål 14 - Bevare og bruke havet og de marine ressursene på en måte som fremmer bærekraftig utvikling

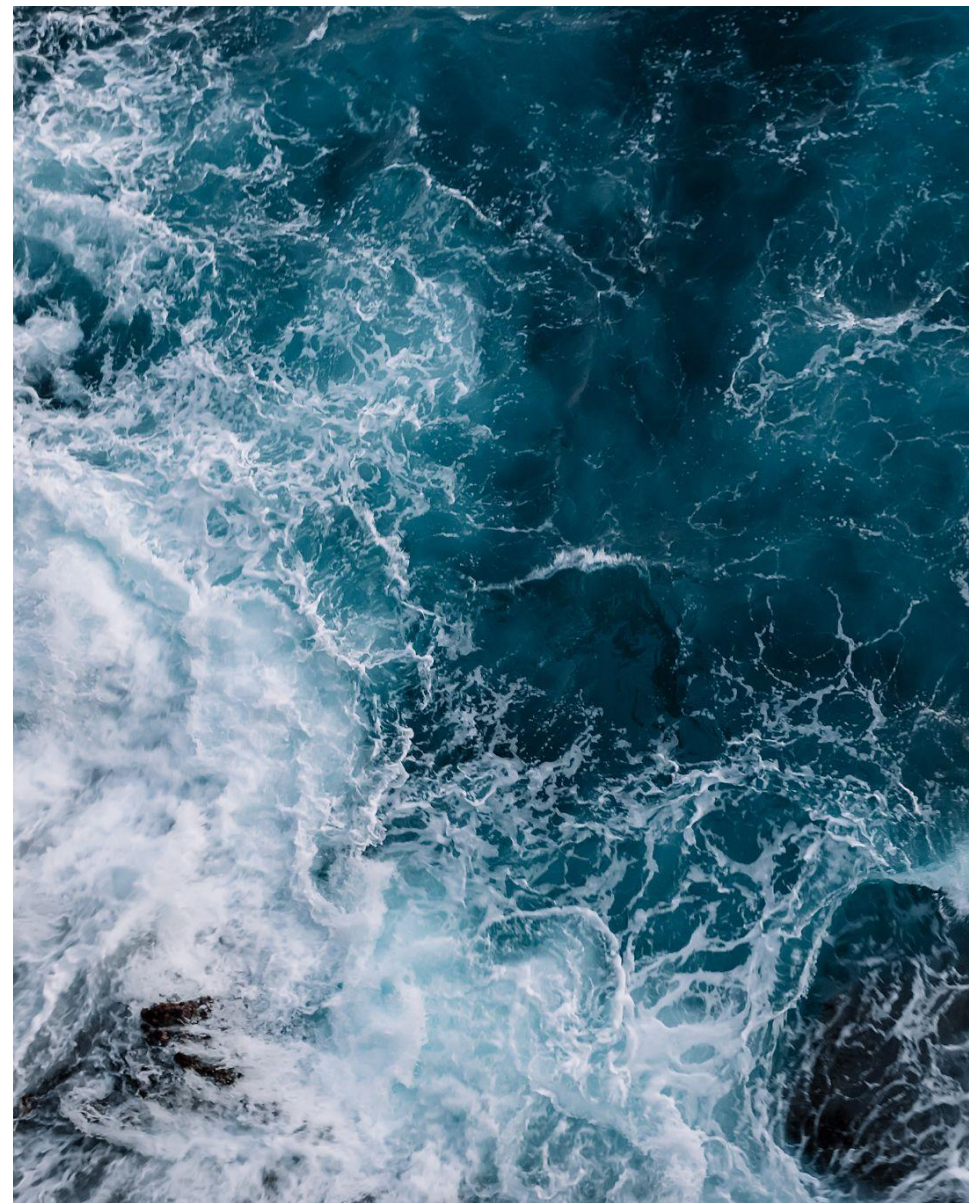
Delmål 14.1: Innen 2025 forhindre og i betydelig grad redusere alle former for havforurensning

Antall kg avfall innsamlet i ryddeaksjoner

Havet er en av Norges viktigste naturressurser, og det er derfor avgjørende å verne om det, og å sørge for at vi bruker det på en bærekraftig måte.

For å redusere havforurensning er det viktig både å minske mengden utslipp av materialer, og å rydde i eksisterende forurensning. Indikatoren som ble målt for dette målet var antall kg innsamlet avfall fra ryddeaksjoner. Dette gjelder også andre typer ryddeaksjoner enn strandrydding. I Røros kommune har det totalt blitt samlet inn 240 kg avfall i analyseperioden, hovedsakelig rundt elver og fjell.

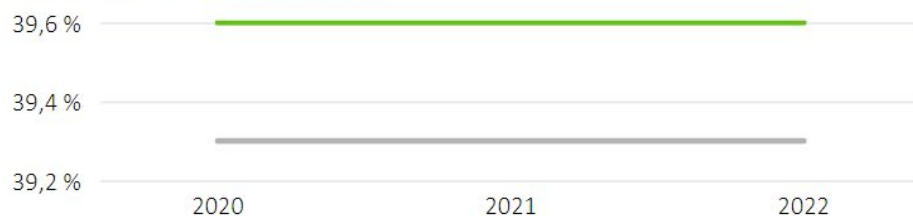

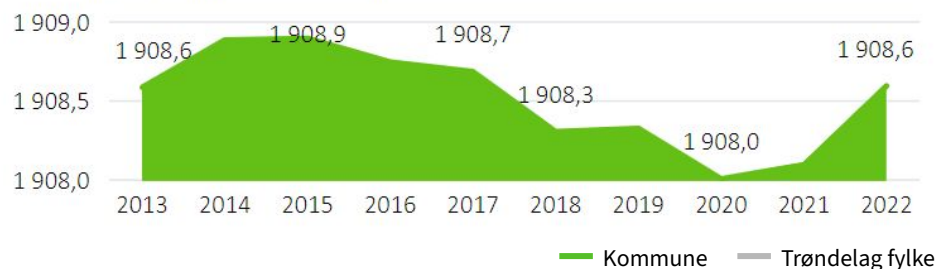
Mål 15 - Beskytte, gjenopprette og fremme bærekraftig bruk av økosystemer

Delmål 15.1: Bevaring, gjenoppbygging og bærekraftig bruk av land- og ferskvannsbaserte økosystemer

Andel skog av totalt arealbruk

Endring i ubebygget areal (km²)¹

Gjennom FNs naturavtale er det satt høye mål for å redde og bevare natur- og biomangfoldet i verden. Norge har sluttet seg til denne avtalen som skal bidra til å stoppe den menneskelige ødeleggelsen av naturen, og begynne og gjenopprette det som allerede har gått tapt.

Røros kommune har et stort skogsareal, og en høyere andel skog av totalt arealbruk enn snittet i Trøndelag. Andelen skog av totalt arealbruk har holdt seg stabil etter 2020. I samme periode hadde også kommunen en økning i ubebygget areal¹.

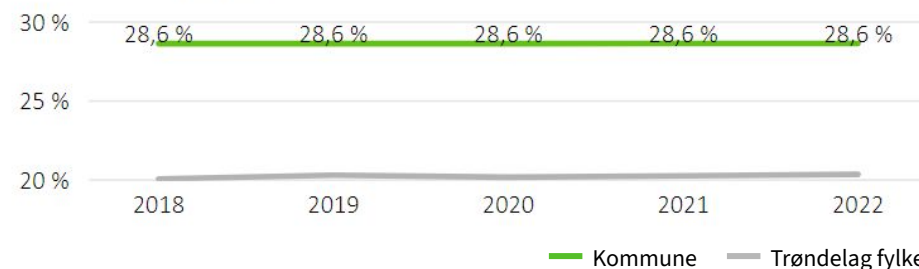
¹Ubebygget areal består av skog, ferskvann, åpen fastmark og myr, bart fjell, grus- og blokkmark, samt varig snø, is og bre.

Delmål 15.5: Iverksette umiddelbare og omfattende tiltak for å redusere ødeleggelsen av habitater

Utvikling i fysisk nedbygd areal av bygninger og vegbane areal (km²)

Andel vernet areal på land av totalt landareal

Siden 2017 har utbygging av veier og konstruksjon av nye bygg ført til jevn stigning i fysisk nedbygd areal. Totalt har kommunen hatt en økning i fysisk nedbygd areal de siste ti årene.

Vernet areal på land i Røros kommune har vært stabil i perioden. I forhold til Trøndelag som helhet, har kommunen en betydelig større andel vernet areal av totalt landareal.

Mål 15 - Beskytte, gjenopprette og fremme bærekraftig bruk av økosystemer

Røros - Rossen

Arealregnskap for Røros - Rossen 2022

Departementet anbefaler at kommunene utarbeider et arealregnskap som del av kommuneplanarbeidet. Planer skal være realistiske og gjennomførbare og arealregnskap er et verktøy som er nyttig for å kunne gjøre vurderinger rundt disponering av areal i kommuneplan.

Det arbeides med et [arealregnskap for Trøndelag og kommunene i fylket](#). Arealregnskapet kan gi oversikt over planlagte endringer i arealbruk, samt vise til utbyggings- potensial som ligger inne i eksisterende planer. Arealregnskapet kan også brukes til å fremheve kvalitetene til arealer som vurderes eller foreslås omdisponert til utbyggingsformål, og bidra til økt bevissthet rundt konsekvensene av arealendringer.

Man kan kartlegge og føre arealregnskap over blant annet karbonrike myrområder, skog og jordbruksarealer, samt beregne klimapåvirkning av planforslag. Dette gir et bedre kunnskapsgrunnlag for å gjøre alternativvurderinger for omdisponering for å unngå tap og nedbygging av særlig verdifulle arealer.

Naturregnskap skal utvikles og vil kunne oppgi mer detaljer om arealenes naturkvaliteter.

Arealtyper

Total areal

1,955,883

Skog

794,179

Åpen fastmark

732,834

Ferskvann

202,075

Dyrka mark

29,932

Andre arealtyper,
inkludert bebygd areal

196,862

Bebygd areal

Bebygd areal
opparbeidet

18,243

Boligbebyggelse

1,832

Fritidsbebyggelse

3,339

Næring og tjeneste

1,798

Helse, skole og kultur

215

Annen bruk

11,059

Kommunale planer

Utbyggingsformål i
plan

21,183

Antatt planreserve i
byggeområder

8,969

Boligformål

2,162

Boligformål

432

Fritidsformål

10,624

Fritidsformål

7,086

Næringsformål

793

Næringsformål

286

Tjenesteyting

401

Tjenesteyting

56

Andre formål

7,202

Andre formål

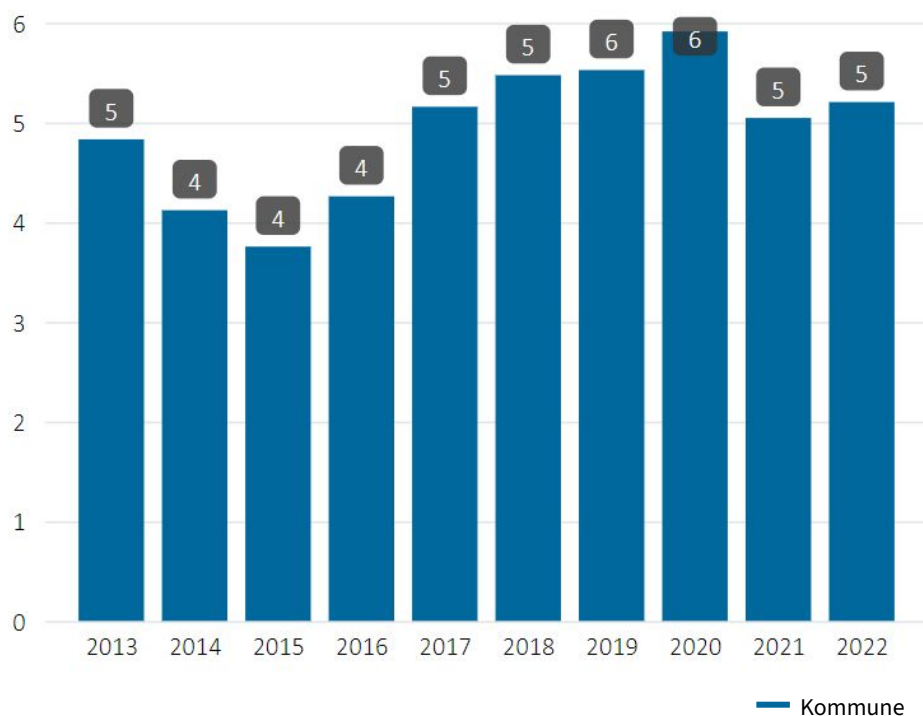
1,109

Mål 16 - Fremme fredelige og inkluderende samfunn for å sikre bærekraftig utvikling, sørge for tilgang til rettsvern for alle, og bygge gode institusjoner

Delmål 16.1: Betydelig redusere alle former for vold

Antall årlige anmeldelser for vold, mishandling og seksuallovbrudd per 1000 innbygger

Verden er fortsatt langt unna å oppnå målet om fredfulle, rettferdige og inkluderende samfunn. Norge har lenge hatt et levedyktig demokrati og et omdømme som en fredsnasjon, og fokus på å fremme fredelige og inkludere samfunn er sentralt for å fortsette i dette sporet.

Et lavt antall årlige anmeldelser for vold, mishandling og seksuallovbrudd er viktig for å sikre et trygt og fredelig lokalsamfunn. I Røros kommune har årlige

*Estimert av "Avgitte stemmer" relativt til befolkning 18 år og eldre for å hensynta evt. kommunesammenslåinger. Avvik fra valgprosent kan derfor forekomme.

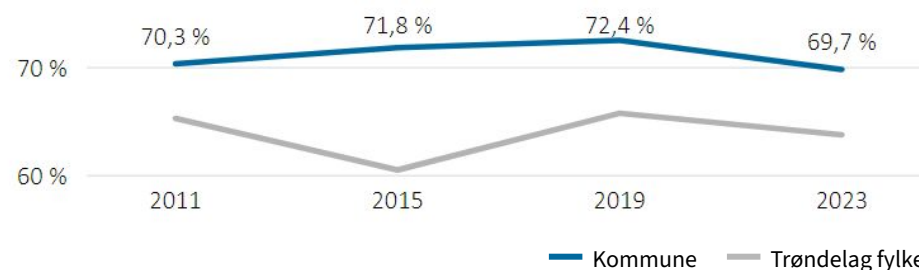
Delmål 16.2: Stanse overgrep, utnytting, menneskehandel og alle former for vold og tortur mot barn

Andel barn og ungdom på tiltak gjennom barnevernet (0-24 år)

Delmål 16.7: Sikre lydhøre, inkluderende, deltakelsesbaserte og representative beslutningsprosesser på alle nivåer

Valgdeltakelse ved kommunevalg*

anmeldelser per innbygger steget over tiårsperioden, og var på sitt høyeste i 2020. Andel barn og ungdom med tiltak gjennom barnevernet gikk ned med 0,2 prosent fra 2021 til 2022. I samme periode hadde Trøndelag fylke også en nedgang på 0,2 prosent for barn og ungdom med tiltak.

Valgdeltakelsen i Røros kommune har generelt vært høyere enn snittet i Trøndelag ved de siste fire kommunevalgene.

4

Kartlegging av materialer

Metode og avgrensinger

Formål

Kartlegging av materialstrømmer skal bidra til å øke forståelsen av hvordan råvarer og ulike komponenter transporteres gjennom en verdikjede. Målet er å kartlegge potensial for effektivisering som kan bidra til økt sirkularitet i bruk av materialer i kommunen. Analysen skal også gi en indikasjon på størrelsesforholdet mellom ulike materialstrømmer, samt aktivitetsnivå for de ulike delene av verdikjeden.

Kort beskrivelse av metoden

Kartleggingen av materialstrømmer tar utgangspunkt i deler av rammeverket for materialstrømanalyser (Material Flow Analysis; MFA), som er godt verktøy for å få avdekke eventuelle ineffektiviteter og potensial for sirkularitet.

Kartleggingen tar utgangspunkt i data fra Trøndelag fylkeskommune og offentlig tilgjengelige data, hovedsakelig fra Statistisk Sentralbyrå og Direktoratet for Mineralforvaltning. For å forenkle analysene har volumene blitt avrundet, og noen av analysene er estimert ved hjelp av forbruksvarer grunnet varierende datakvalitet.

På grunn av begrenset datatilgang har det ikke vært mulig å gjennomføre en fullstendig materialstrømsanalyse, og analysen har derfor begrenset seg til kartlegging av individuelle materialstrømmer. Det etterlyses bedre tilgjengelighet til relevante data, spesielt på byggeråstoff, slik at en fullstendig materialstrømsanalyse kan gjennomføres. Analysen har imidlertid definert systemgrensene, slik at det er mulig å fylle inn manglende kvantifiserte materialstrømmer dersom data tilgjengeliggjøres.

Systemgrensene, eller avgrensningene, for analysen er satt til kommunens geografiske område i tidsrommet 2022. Der data fra 2022 ikke er tilgjengelig, har man benyttet data fra 2021. For enkelte materialer er det kun begrenset til offentlig tilgjengelige data, noe som begrenser deler av analysene.

Analyserte materialer

Kartleggingen av materialstrømmer er avgrenset til tre ulike områder:

Vann og avløp

Vann

Avfall

Restavfall, glass,
papp, plast,
metaller, farlig
avfall, tre-, mat-
og hageavfall

Byggeråstoff

Pukk og
løsmasser

Economy Wide Material Flow Accounts

Rammeverket som analysen bygger på kalles *Economy Wide Material Flow Accounts* (EW-MFA) utviklet av Eurostat. Rammeverket tar for seg både import, eksport og utvinning av ressurser i et gitt område, og er godt egnet for materialstrømanalyser av byer og kommuner.

Kartleggingen av vann og avløp tar for seg verdikjeden rundt vannforsyning, men ikke vannutvinning eller avløpshåndtering

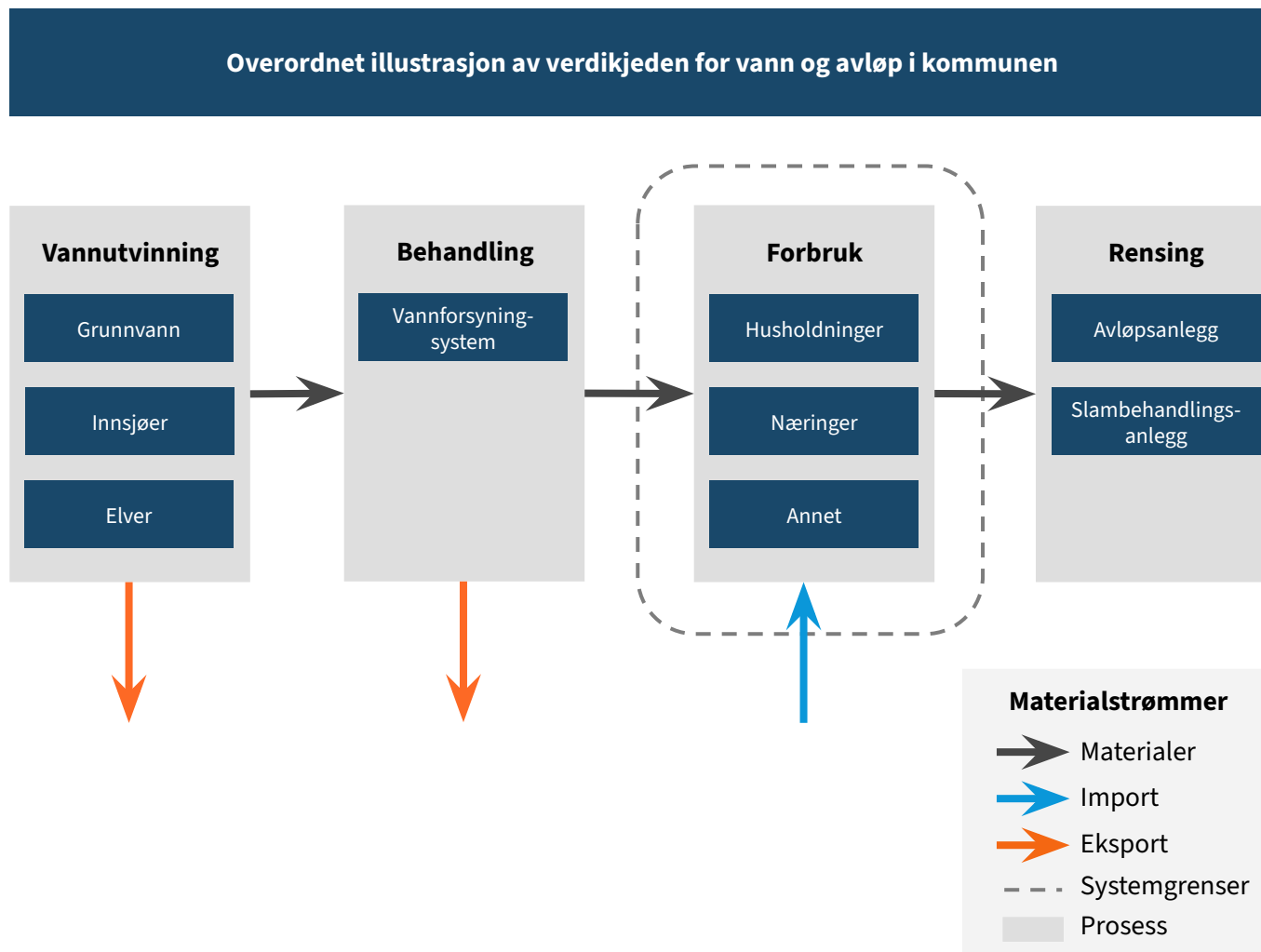
Systemgrenser

Systemgrensen for denne verdikjeden er definert rundt forbruk, og ekskluderer dermed vannutvinning og avløpsanlegg, samt import og eksport fra alle prosesser. Denne vurderingen ble gjort på bakgrunn av innledende analyser av volum, samt tilgjengelighet av data på kommunenivå.

Analyserte materialer

Vann

Vann i denne analysen er drikkevann som blir levert via kommunens vannforsyningssystem. Dette systemet består av fire elementer: vanntilsigsområde, råvannskilde, vannbehandlingsanlegg og distribusjonssystem. I analysen kartlegges materialstrømmen til vann fra vannbehandlingsanlegg til forbruk.

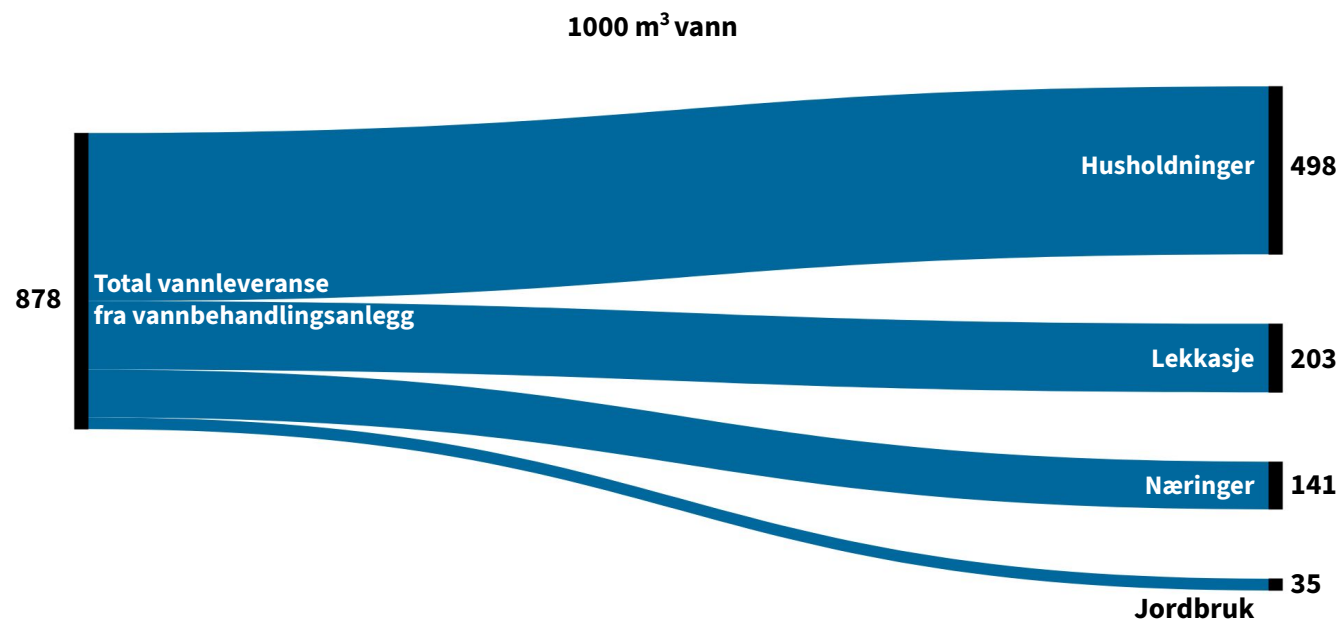
Majoriteten av vannforsyningen i kommunen går til husholdninger

Distribusjon av vannforsyning

Vannforsyningssystemet i Røros kommune leverer årlig 878.000 m³ vann fra vannbehandlingsanlegg. Av denne vannforsyningen går 57 prosent til husholdninger, mens litt under en fjerdedel går tapt på grunn av lekkasjer. Næringssektoren, som inkluderer både industri og tjenesteytende næringer, står for omtrent 16 prosent av vannforbruket.

Sammenlignet med fylket bruker Røros kommune en mye større andel av vannforsyningen til husholdninger (57 prosent mot 46 prosent) og en litt mindre andel til næringsformål (16 prosent mot 19 prosent).

Utsnitt av verdikjeden med kvantifiserte strømmer for vannforsyning i kommunen (2022)

Kommunens vannforbruk holder seg stabilt, mens lekkasjenivå har hatt en økning

Utvikling av vannforbruk i kommunen

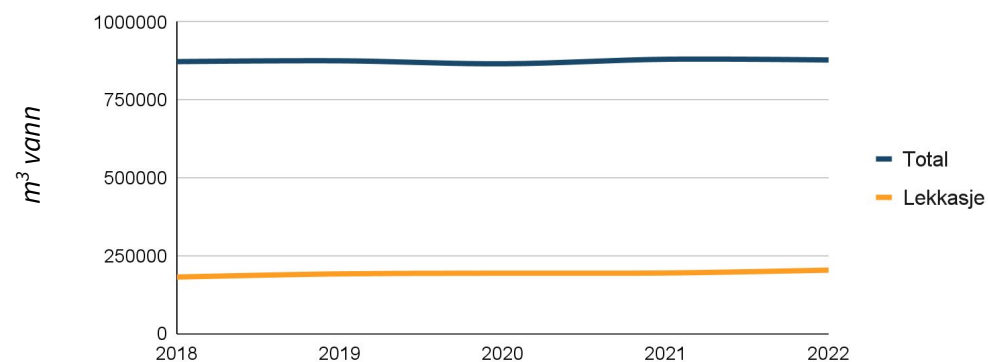
Vannforbruket i kommunen har holdt seg stabilt på rundt 875.000 m³ vann per år de siste fem årene. Lekkasjenivået har imidlertid økt, og ligger nå på omtrent 200.000 m³ per år.

Kommunen har blitt mindre vanneffektiv

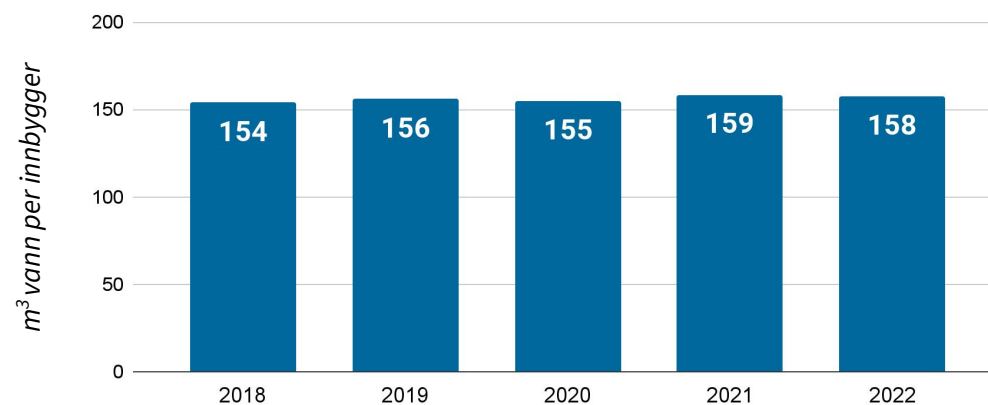
Kommunen har blitt litt mindre effektiv når det gjelder vannbruk. Fra 2018 til 2022 har kommunen økt vannforbruket per innbygger fra 154 m³ til 158 m³, noe som tilsvarer en oppgang på 2 prosent.

Vannforbruket per innbygger i resten av fylket er imidlertid 112 m³, noe som betyr at vannforbruket i Røros kommune også er betydelig høyere enn snittet for fylket.

Totalt vannforbruk i kommunen (2018-2022)

Vannforbruk per innbygger i kommunen (2018-2022)

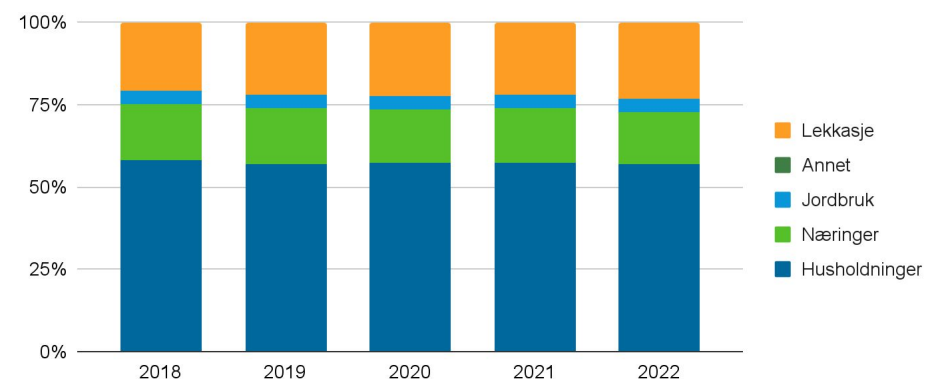
Selv om andelen lekkasje i kommunen er på et normalt nivå, er lekkasje per meter ledning nesten dobbelt så høyt som snittet

Vannfordeling i kommunen

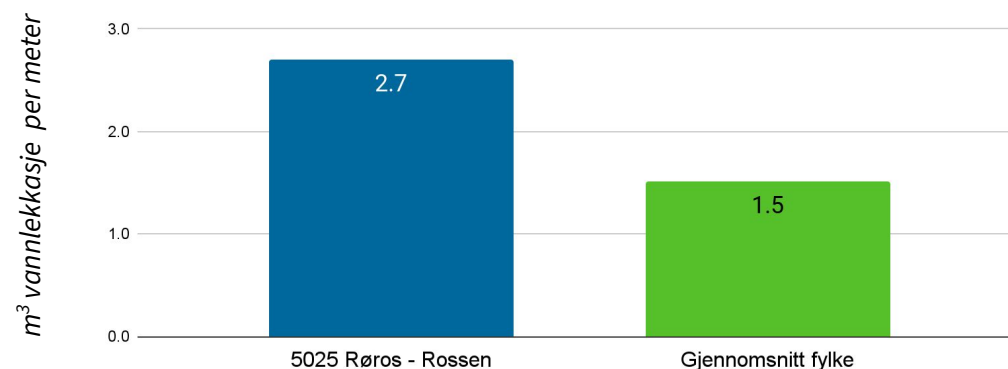
Fra 2018 til 2022 har andelen vann som går til lekkasje holdt seg stabil på rundt 23 prosent. Røros kommunes lekkasjenivå er lavere enn gjennomsnittlig lekkasje både i Norge (26 prosent) og Trøndelag (24 prosent). Denne forskjellen blir enda mer tydelig når man ser på vannlekkasje per meter kommunal ledning, der kommunen har en lekkasje på 0,8 m³ per meter ledning sammenlignet med fylkets gjennomsnitt på 1,5 m³.

Ser man derimot på vannlekkasje per meter kommunal ledning har kommunen en lekkasje på 2,7 m³ per meter, sammenlignet med fylkets gjennomsnitt på 1,5 m³. Selv om kommunens vannforbruk har holdt seg stabilt de siste fem årene, så indikerer fylkesgjennomsnittet for lekkasje per meter ledning at det kan være rom for forbedringer. Redusert lekkasjenivå kan derfor være en viktig faktor for å redusere vannforbruk per innbygger, og gjøre kommunen enda mer effektiv når det gjelder vannforvaltning.

Utvikling av vannfordeling i kommunen (2018-2022)

Estimert vannlekkasje per meter kommunal ledning (2022)

Kartleggingen av avfall tar for seg verdikjeden fra avfallshåndtering til behandling for 11 forskjellige materialgrupper

Systemgrenser

Systemgrensen for denne verdikjeden er definert rundt avfallshåndtering, sortering og behandling. Analysen tar kun for seg avfall fra husholdninger som følge av datatilgjengelighet på kommunenivå. Eksport og import av materialer er heller ikke inkludert i analysen.

Analyserte materialer

Restavfall

Avfall som blir igjen etter rene materialfraksjoner er utsortert, f.eks. brennbart.

Glass

Glassemballasjer og ikke-laminert vindusglass.

Papp

Blandet papp og papir, drikkekartonger, aviser og bøker.

Plast

Blandet plastemballasje og plast/hardplast. Ikke gummi.

Metaller

Kasserte forbruksvarer og emballasje av jern. Ikke bilvrak.

EE-avfall

Hvitevarer elektronikk, kabler, ledninger, lyskilder, og annet elektronisk.

Matavfall

Organisk avfall som lett kan brytes ned i biologiske prosesser. F.eks. Mat, blomster og bleier.

Treavfall

Ubehandlet trevirke, paller og tremøbler.

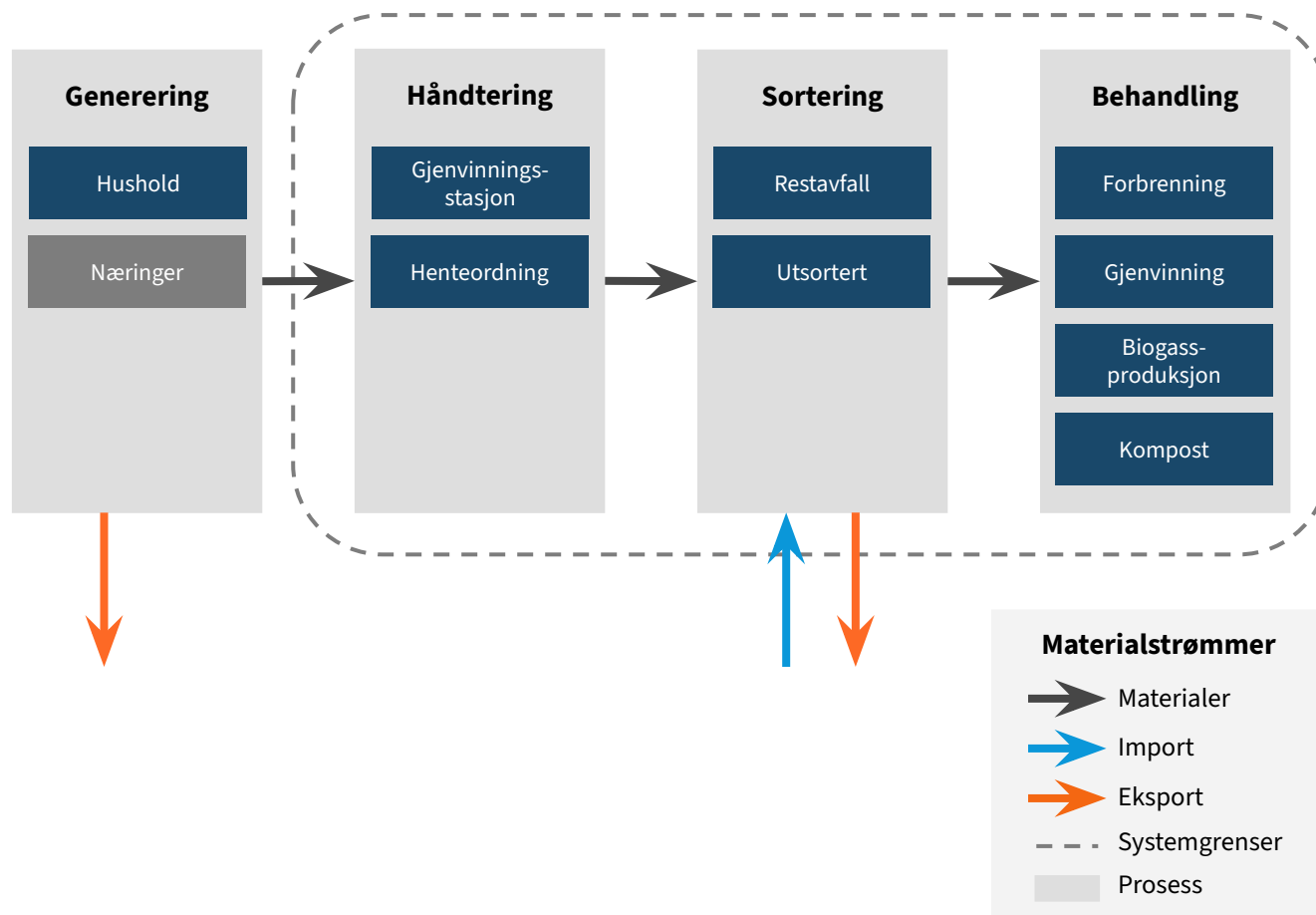
Hageavfall

Planterester, røtter, jord og bark.

Annet avfall

Avfall som ikke er definert av de andre kategoriene, f.eks. madrasser.

Overordnet illustrasjon av verdikjeden for avfall i kommunen

1] <https://www.ssb.no/natur-og-miljo/avfall/statistikk/avfall-fra-husholda>

Kompostering utgjør en betydelig større andel av avfallsbehandling i Røros kommune enn gjennomsnittet i fylket

Avfallskilder

60 prosent av avfallet i Røros kommune hentes via en kommunal henteordning. Dette skiller seg noe fra resten av fylket, der gjennomsnittet for andelen avfall fra henteordninger er 53 prosent. Dette indikerer at det kan være mindre behov for gjenvinningsstasjoner i kommunen og at henteordningen er i aktiv bruk av innbyggerne.

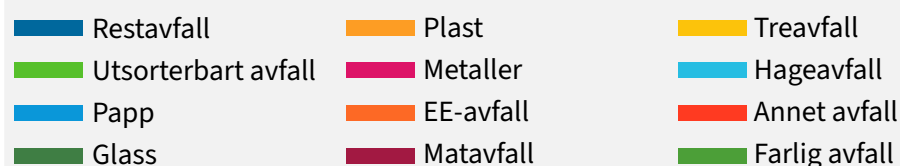
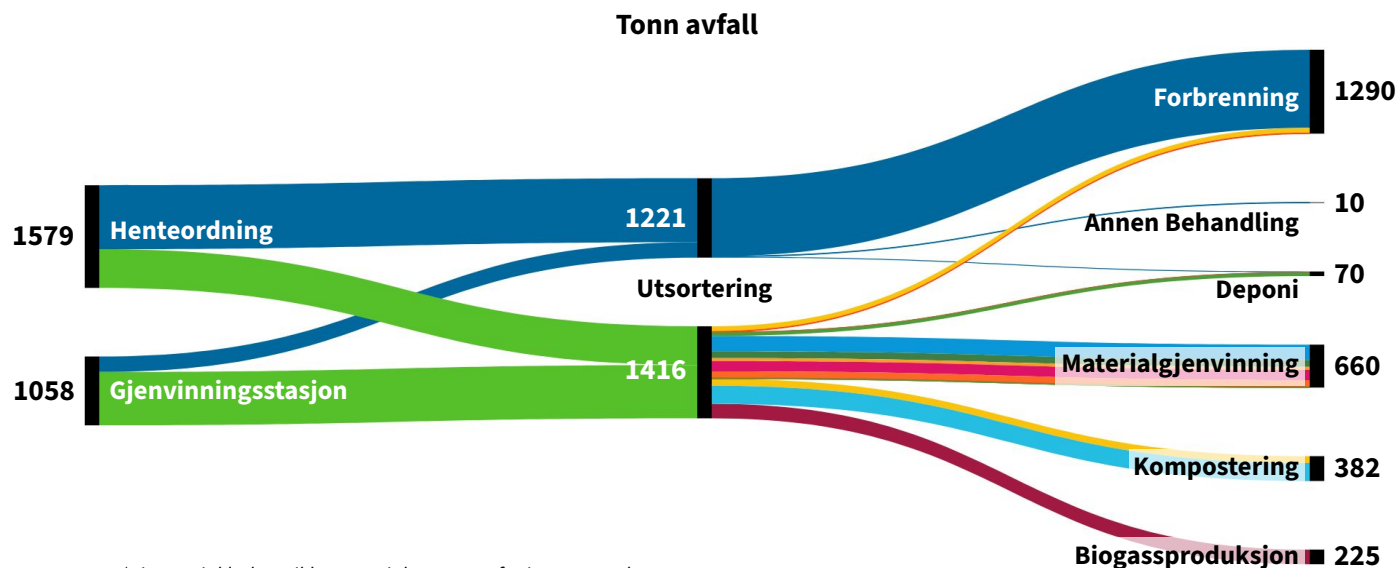
Andel av avfall som blir sortert

Mengden av avfall som sorteres i kommunen er litt lavere enn gjennomsnittet i andre kommuner (54 prosent i Røros mot 58 prosent i fylket). Dette resulterer i at Røros kommune har en høyere prosentandel restavfall sammenlignet med gjennomsnittet i fylket. Dette indikerer at kommunen har et forbedringspotensial innen sortering.

Avfallsbehandling

Håndtering av avfall i Røros kommune er tilnærmet lik resten av fylket, men med noen unntak. I kommunen går en stor andel sortert avfall til kompostering (16 prosent mot 7,5 prosent i resten av fylket). Det er også en lavere mengde avfall i kommunen som går til forbrenning. Dette tilsier at er husholdninger i kommunen er flinke på å sortere hage og treavfall, og at kommunen i større grad prioriterer å behandle treavfall med kompostering i stedet for forbrenning.

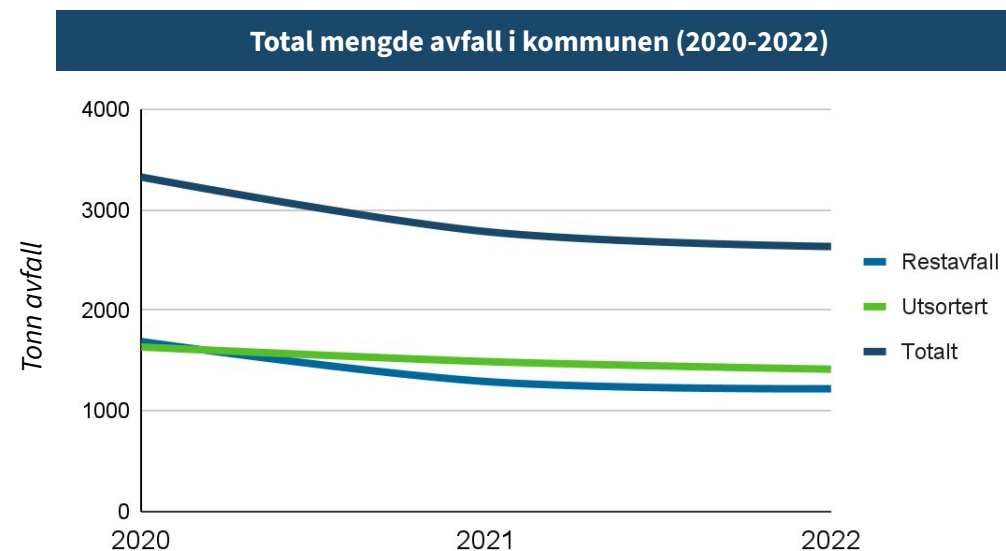
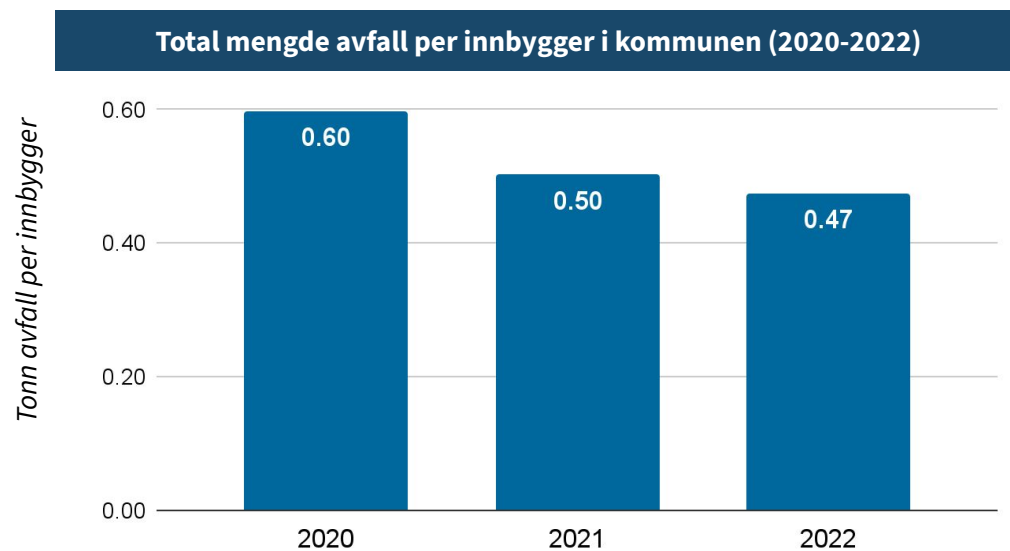
Utsnitt av verdikjeden med kvantifiserte strømmer for avfall i Røros kommune (2022)

Røros kommune har redusert avfallsmengde per innbygger

Utvikling av avfallsmengde i kommunen

I løpet av 2021 og 2022 har avfallsmengden i kommunen blitt redusert fra omtrent 3300 tonn til omtrent 2600 tonn. Dette representerer en nedgang på 20 prosent, og reduksjonen ser i stor grad ut til å skyldes en nedgang i mengden restavfall på 27 prosent.

Kommunen har hatt en reduksjon i totalt avfall, og økt sorteringsgrad av matavfall

Avfallsreduksjon

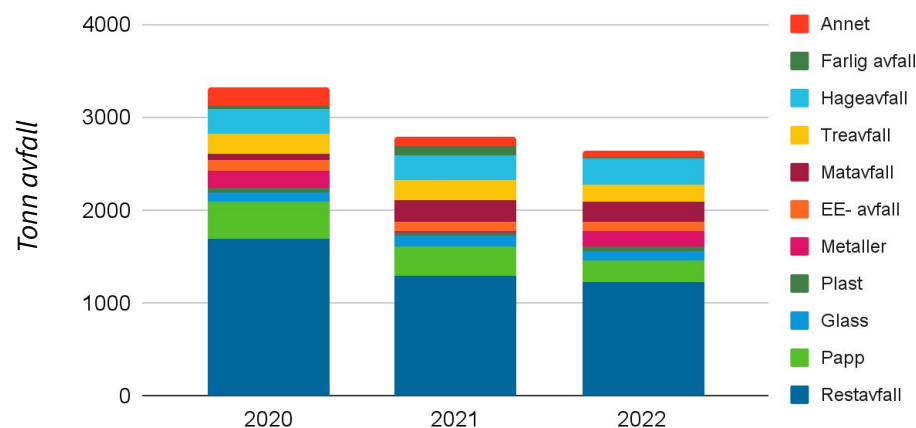
Reduksjonen i avfallsmengden i kommunen kan i hovedsak tilskrives tre hovedkategorier: restavfall (-28 prosent), papp (-40 prosent) og annet avfall (-71 prosent). Det er også en økning i mengden matavfall (+208 prosent) som har noe motvirket reduksjonen. Kildesorteringssystemet for befolkningen på Røros ble innført i 2020, og kan være en forklaring til disse endringene. Kommunen har også hatt endringer i noen andre avfallskategorier, men disse utgjør en mindre andel av det totale avfallet og har således ikke hatt stor innvirkning på den generelle avfallsreduksjonen.

Kommunen har med andre ord hatt en stor endring i avfallssammensetningen, hvor endringen primært kan tilskrives innsatsen med å sortere avfallskategorier. Dette gjelder spesielt matavfall, som antakelig ble plassert i restavfall tidligere.

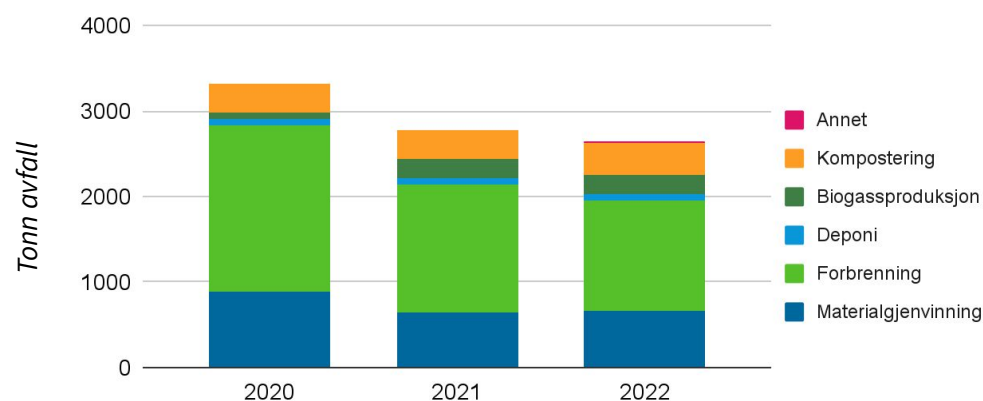
Hvordan påvirker dette avfallsbehandlingen?

Ettersom materialene med størst reduksjon behandles ved forbrenning (restavfall), har dermed også denne avfallsbehandlingen redusert tilsvarende med 34 prosent. Som følge av reduksjonen i *annet avfall* har også mengden avfall som gjenvinnes gått ned med 25 prosent. Til sammen har andelen behandlingstyper holdt seg relativt stabil, noe som indikerer at reduksjonen i avfall ikke har hatt betydelige konsekvenser for avfallsbehandlingsmetoder.

Utvikling av fordeling av avfallsmaterialer kommunen (2020-2022)

Mengde avfallsbehandling i kommunen (2020-2022)

Kartleggingen av byggeråstoff tar for seg verdikjeden fra materialutvinning til avfall, men bygger på et ufullstendig datagrunnlag

Verdikjeden til byggeråstoff påvirker bærekraft i kommunen på flere måter, eksempelvis gjennom sirkulærpotensial (for å redusere avfall, redusere uttak og miljøpåvirkning), lokal produksjon og forbruk som minimerer transport.

Systemgrenser

Systemgrensen for analysen er definert til hele verdikjeden for byggeråstoff i kommunen, fra materialutvinning til avfall. På grunn av svært begrenset tilgang til førstehånds datakilder har det imidlertid vært nødvendig å estimere flere av materialstrømmene, hvor noen har blitt forkastet fra analysen. Eksempelvis estimeres avfall fra bygg ved hjelp av offentlig tilgjengelige data på nyopprettet bygningsmasse og avfallsfaktorer for ulike typer bygg. I figuren på neste side angis status for datakilden til hver materialstrøm i ulike farger.

Som følge av begrenset tilgjengelighet på datakilder ekskluderer analysen bla. hogst og andre byggematerialer som kartlegger denne materialgruppen.

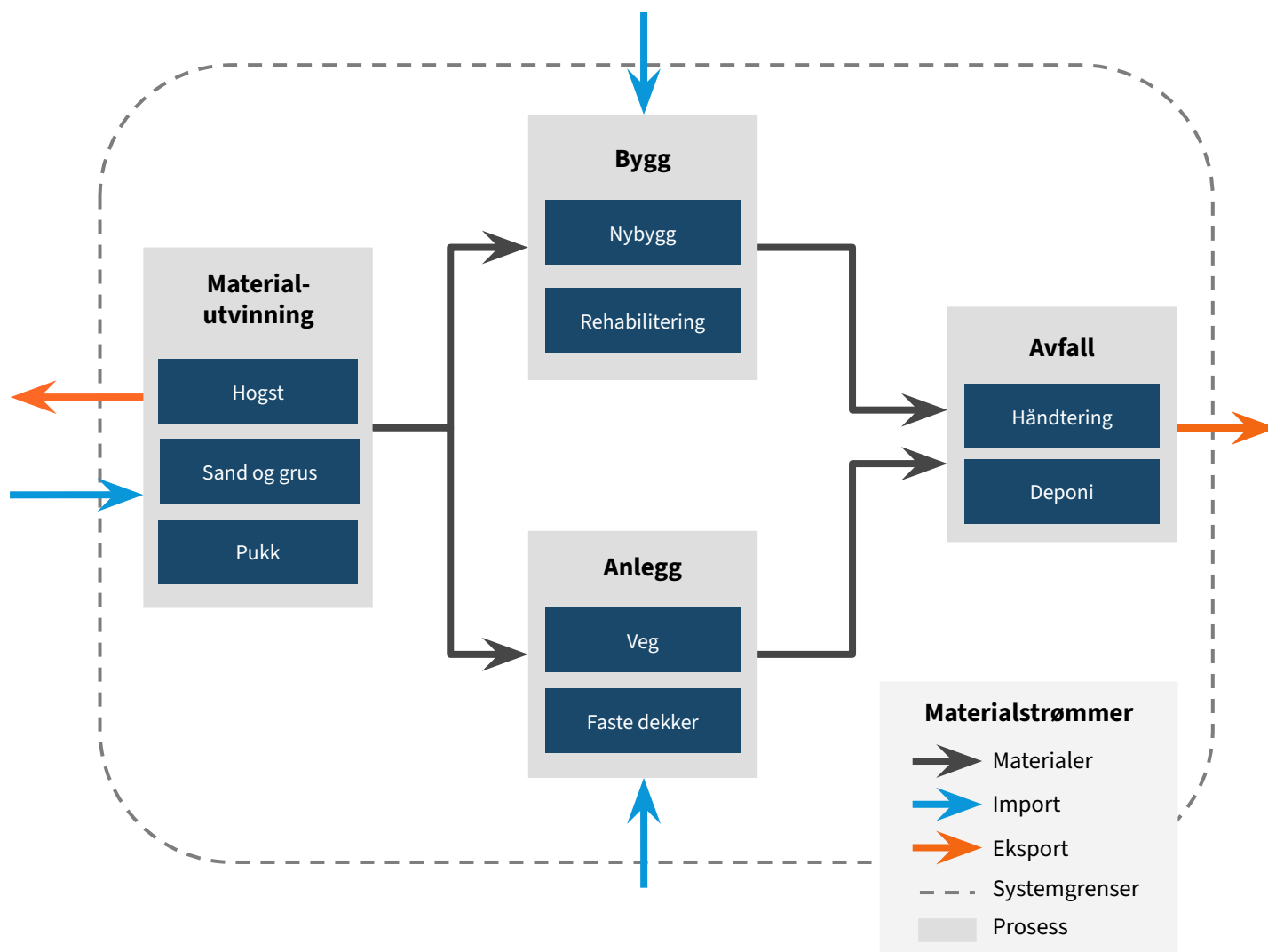
Analyserte materialer

Pukk: Byggeråstoff som produseres ved å knuse fjell. Dette er ofte seig naturstein, slik som granitt og gneis.

Løsmasser: Stein, sand og grus som ligger drappert over berggrunner.

Avfall: Avfall fra byggevirksomhet. Inkluderer både produsert avfall og overskuddsmasser.

Overordnet illustrasjon av verdikjeden for byggeråstoff i kommunen

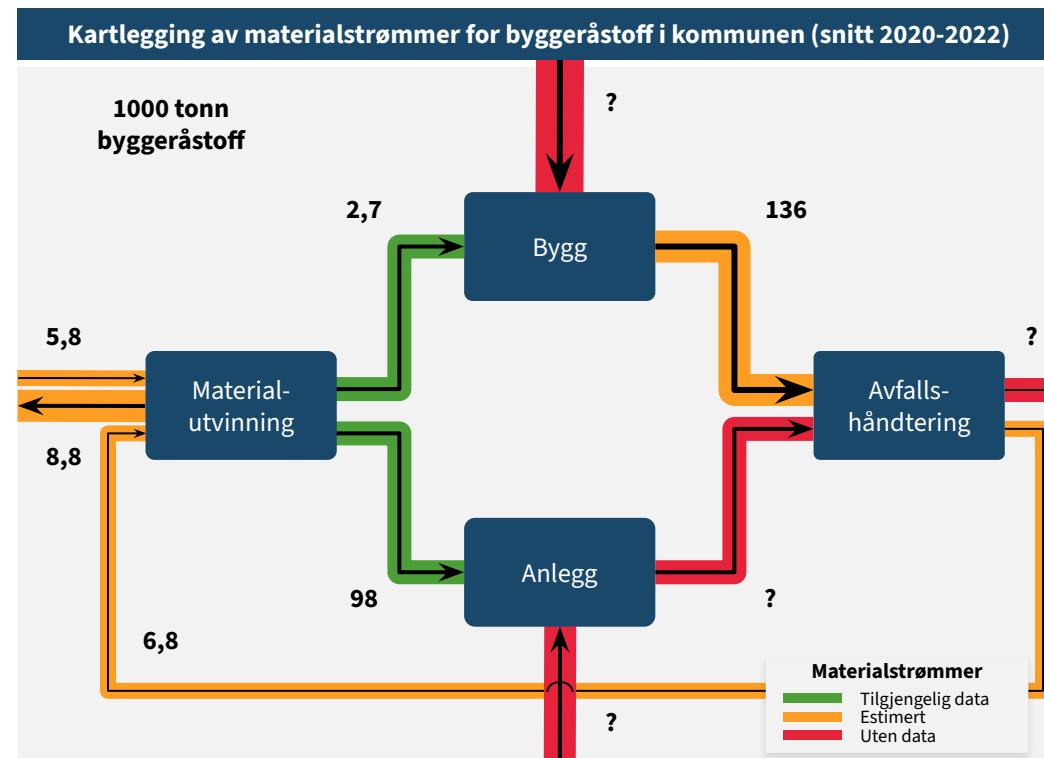
For å ta hensyn til årlige variasjoner er materialstrømmene for byggeråstoff i kommunen beregnet med gjennomsnitt for de tre siste årene

Bygg og anlegg er både en material- og utslippsintensiv næring, men samtidig en viktig næring for mange kommuner. Sammen med store avfallsmengder og lite gjenbruk av materialer indikerer dette et stort sirkulært potensial i næringen. Dette støttes av kunnskapsgrunnlaget til den nasjonale strategien for sirkulær økonomi, der bygg og anlegg er identifisert som næringen med størst potensial for sirkularitet.

Materialstrømmer for byggeråstoff

I perioden fra 2020 til 2022 var gjennomsnittlig uttak av kjemikalier og mineraler i Røros kommune på 101 tusen tonn per år. Dette tilsvarer 18,2 tonn per innbygger. Kommunen har et noe høyere uttak av disse materialene sammenlignet med snittet for fylket i samme tidsperiode, som var på 17,4 tonn per innbygger.

I Røros kommune blir mesteparten av disse materialene brukt til oppføring, bruk og vedlikehold av anlegg, noe som betyr at kommunen må importere nesten alle materialene som brukes til bygg. I fylket som helhet går i gjennomsnitt 82 prosent av de utvunne byggematerialene til anlegg.

Begrensninger i materialstrømmer

Manglende tilgjengelighet til datakilder begrenser kartleggingen for flere av materialstrømmene innen byggeråstoff. For å forbedre innsikten i dette området, etterlyses det et behov for utvikling av systemer for innhenting av denne typen data.

Figuren bidrar til å identifisere de manglende kildene og illustrerer potensialet for innsikter som kan oppnås hvis det etableres bedre systemer for datainnsamling. Grønne materialstrømmer baserer seg på offentlige data fra Direktoratet for Miljøforvaltning sitt ressursregnskap for byggeråstoff.

Gule materialstrømmer er estimert basert på eksisterende data, eksempelvis basert på data om oppføring av bygg og relaterte avfallsfaktorer. Røde materialstrømmer har ikke offentlig tilgjengelige datakilder. Dette omfatter:

1. Oppdaterte og spesifikke tall på import og eksport av byggeråstoff (både råmaterialer og bruksmaterialer), samt hva det skal brukes til.
2. Tall på avfallshåndtering av byggeråstoff (fra næringer), med hensyn til kilde, material og behandling.

1] Data fra SSB. Tabeller: 05939, 05940

2] Dirmin. DMFs ressursregnskap for byggeråstoff

3] Kartlegging overskuddsmasser 2020 (MEF)

4] Ressursregnskap for Byggeråstoffer, Trøndelag 2018

5

Innbyggerundersøkelsen

647 respondenter i Røros kommune har svart på spørsmål om bærekraft og innbyggermedvirkning

Respons Analyse gjennomførte en spørreundersøkelse til innbyggerne i Trøndelag på oppdrag for Trøndelag fylkeskommune. Vi presenterer et utvalg av svarene her.

Formålet med undersøkelsen var å sette søkelys på tema bærekraft og bidra til innbyggermedvirkning i kommunenes beslutningsprosesser før ny planstrategi.

Undersøkelsen foregikk fra 5. september til 17. september 2023 og ble sendt ut som SMS med link til et web-spørreskjema. Målgruppen var alle innbyggerne i Trøndelag fylke.

Respondentene ble spurt om hvor enige de var i ulike utsagn. Hvert utsagn er besvart på en skala fra 1 til 6, hvor 1=Helt uenig og 6 = Helt enig. I denne rapporten presenteres en prosentandel som er enig i utsagnet (har svart 4, 5 eller 6)

Svarene fra innbyggerne i Røros kommune tyder på at de er:

- Mer fornøyd med lokale institusjoner enn resten av fylket
- Mer fornøyd med Røros kommune som sted å vokse opp, og litt mer engasjert i lokalsamfunnet
- Mer opptatt av klima og miljø enn fylket som snitt
- Opplever trygghet økonomisk og politisk, på snitt med fylket

647**respondenter i Røros kommune**
(Svarprosent 26 %)**50 %**
menn**50 %**
kvinner**40 %**
Grunnskole/
Videregående/
Yrkesskole**31 %**
1-3 år ved
Univ./Høgskole**29 %**
4 år eller mer ved
Univ./Høgskole**60 %**
Yrkesaktive**35 %**
Trygdet/
pensjonist**2 %**
Student/
skoleelev

Innbyggerne i Røros kommune er mer fornøyd med lokale institusjoner og sine folkevalgte enn snittet i Trøndelag

Andelen som er enige i følgende utsagn

36 %

**Kommunen bruker ressursene (tid og penger)
på en god måte
(32 prosent i Trøndelag)**

Svarene fra respondentene fra Røros kommune tyder på at innbyggerne er fornøyd med sine folkevalgte og hvordan kommunen arbeider. Tilliten til kommunepolitikerne er høyere enn for snittet for Trøndelag og de er mer fornøyd med informasjonen de får og hvordan kommunen bruker ressursene sine enn fylket som helhet.

55 %

**Jeg har tillit til kommunepolitikerne
(41 prosent i Trøndelag)**

59 %

**Kommunen informerer innbyggerne på en
enkel og forståelig måte
(51 prosent i Trøndelag)**

Svarene tyder på at innbyggerne er fornøyde med sine lokalsamfunn

Andelen som er enige i følgende utsagn

54 %

Det er viktig for meg å engasjere meg i frivillig arbeid
(48 prosent i Trøndelag)

77 %

Jeg opplever at min kommune er god å vokse opp i
(73 prosent i Trøndelag)

40 %

Jeg opplever at jeg har mulighet til å være med å påvirke utviklingen i mitt lokalsamfunn
(32 prosent i Trøndelag)

Svarene fra respondentene i Røros kommune tyder på at de er fornøyde med kommunen som sted å vokse opp og at de er engasjert i lokalsamfunnet. Flere i Røros enn snittet for Trøndelag opplever at kommunen er god å vokse opp i. Det er også flere som opplever at de har mulighet til å være med å påvirke utviklingen i lokalsamfunnet sitt.

Innbyggerne i Røros kommune er opptatt av klima og miljø

Andelen som er enige i følgende utsagn

53 %

**Fremkommeligheten for syklist og gående
bør prioriteres fremfor bilister
(43 prosent i Trøndelag)**

57 %

**Jeg tar bærekraftige valg selv når det koster
meg mer
(48 prosent i Trøndelag)**

65 %

**Det er viktig for meg at min kommune bidrar
til å redusere klimagassutslippene i Norge
(60 prosent i Trøndelag)**

Svarene fra innbyggerne i Røros kommune tyder på at de er opptatt av klima og miljø, og at dette er viktigere for dem enn for snittet i fylket. Det er flere som mener at fremkommelighet for syklist og gående bør prioriteres fremfor biler. I tillegg er det flere som oppgir at det viktig for dem at kommunen bidrar til å redusere klimagassutslippene i Norge. Det er også flere som oppgir at de tar bærekraftige valg enn snittet i fylket.

Svarene tyder på at innbyggerne opplever økonomisk trygghet eller politisk likhet

Andelen som er enige i følgende utsagn

41 %

Jeg kjenner ikke til barn og unge i min kommune som er forhindret fra å delta på fritidsaktiviteter på grunn av økonomi
(38 prosent i Trøndelag)

Respondentene i Røros kommune oppgir i litt mindre grad enn resten at fylket at de vet om barn og unge som blir ekskludert fra fritidsaktiviteter på grunn av økonomi. De er også mer trygg på at kommunen ikke behandler grupper urettferdig på. Når det gjelder trygghet for egen arbeidsplass er respondentene på snittet for fylket.

62 %

Jeg er trygg på at kommunen behandler alle grupper rettferdig uavhengig av kjønn, funksjonsevne, etnisitet, religion, seksuell orientering e.l.
(56 prosent i Trøndelag)

73 %

Jeg er ikke bekymret for at min arbeidsplass blir overflødig i fremtiden
(74 prosent i Trøndelag)

6

Nasjonale og regionale rammer for bærekraftsarbeid

- Nasjonale forventninger og oversikt regionale planer
- Rød tråd i plan og styringssystem
- Oversikt tilskudd og virkemidler
- Oversikt kunnskapsgrunnlag

Nasjonale forventninger og oversikt over regionale planer

Regjeringen legger hvert fjerde år fram nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging for å fremme bærekraftig utvikling i hele landet. Forventningene skal følges opp i arbeidet med planstrategier og planer i fylkeskommunene og kommunene, og legges til grunn av statlige myndigheter når de deltar i planprosessene.

Forventninger til regional og kommunal planlegging for 2023-2027 ble vedtatt 20. juni 2023.

De nasjonale forventningenes rolle i plansystemet

Hensikten med forventningsdokumentet er å etablere et felles grunnlag for fylkeskommunene, kommunene og statlige myndigheter slik at planprosessene blir effektive og målrettet og at unødige innsigelser unngås. Forventningsdokumentet er retningsgivende, og gjelder for hele landet og for ulike plansituasjoner. De må derfor tilpasses regionale og lokale forhold gjennom gode planprosesser.

Planleggingen skal fremme bærekraftig utvikling

Som samfunnsutviklere, tjenesteytere og planmyndigheter er fylkeskommunene og kommunene avgjørende for at Norge skal lykkes med å realisere en bærekraftig samfunnsutvikling i hele landet. Nasjonale klima- og miljømål gir rammer for planleggingen og er sentrale for at bærekraftsmålene kan nås.

Viktige planutfordringer fremover

Norge har gode forutsetninger for å nå mange av bærekraftsmålene innen 2030. Likevel er det utfordringer med å nå målene om reduserte klimautslipp, ansvarlig forbruk, ressursbruk, bevaring av naturmangfold og mindre ulikhet. Dette er utfordringer som må løses gjennom planlegging. I tillegg møter kommunene andre store samfunnsutfordringer som følge av en aldrende befolkning med større omsorgsbehov og mangel på arbeidskraft.

Kommunal- og distriktsdepartementet

Forventningsdokumentet er bygd opp rundt FNs bærekraftsmål og 2030 agendaen

Forventningsdokumentet er bygd opp rundt 2030 agendaens fem overordnede perspektiver:

Samordning og samarbeid i planleggingen (mål 11, 16 og 17)

Regional og kommunal planlegging er fylkeskommunenes og kommunenes viktigste styringsverktøy for en bærekraftig samfunnsutvikling basert på et lokalt folkestyret. Oppdaterte planer som bygges på et godt kunnskapsgrunnlag er nødvendig for å ta tak i aktuelle utfordringer og for å sikre at nasjonale rammer og mål følges opp. Planprosesser som er åpne og involverende gir legitimitet til vedtatte planer. Det er samtidig viktig at planene er realistiske og legger til rette for effektiv ressursbruk i det offentlige og i det private.

Trygge og inkluderende lokalsamfunn (mål 1, 3, 5, 8, 10, 11, 12, 13 og 15)

Et sosialt bærekraftig samfunn forutsetter at vi lykkes med å utvikle store og små byer, større og mindre tettsteder og spredtbygde strøk, slik at det er godt å bo, leve og arbeide der. Samfunns- og arealplanleggeren skal sikre fysiske omgivelser og sosiale arenaer som er varierte, inkluderende og varige, med tilgang til nødvendige tjenester for alle deler av befolkningen. Gode lokalsamfunn og nabolag gir grunnlag for stabile bomiljøer og livskvalitet i ulike deler av livet. Attraktive og godt planlagte omgivelser, tilgang til natur og varierte tilbud og møteplasser er viktig for identitet, folkehelse og miljø.

Velferd og bærekraftig verdiskaping (mål 2, 3, 4, 7, 8, 9, 11, 12, 13 og 14)

Regional og kommunal planlegging er viktige verktøy for å legge til rette for grønne næringer og overgangen til en mer sirkulær økonomi, sikre god infrastruktur og bidra til omstilling i offentlig sektor. Helhetlig planlegging er nødvendig for å sikre ressursgrunnlaget for utvikling av natur og kulturbaserte næringer som landbruk, reindrift, fiskeri og reiseliv. Planlegging og kunnskap om regionale og lokale forutsetninger kan gi et betydningsfullt bidrag til å stimulere bærekraftig næringsutvikling i hele bredden av næringslivet og bidra til vekstrkraftige regioner og lokalsamfunn.

Klima, natur og miljø for fremtiden (mål 3, 6, 7, 11, 13, 14 og 15)

Langsiktig velferd, verdiskaping og livskvalitet i tråd med bærekraftsmålene er avhengig av at mange hensyn ivaretas samtidig. Helhetlig samfunns- og arealplanlegging må bidra til at innsatsen for klima og miljø ses i sammenheng og på tvers av sektorene. Viktige tema i regionale og kommunale planer framover vil være hensyn til naturmangfold, omstilling til et klimarobust lavutslippssamfunn, langsiktige arealvurderinger for å minimere arealtapet av natur og helhetlig forvaltning av vannressursene.

Samfunnssikkerhet og beredskap (mål 2, 3, 6, 11, 13 og 16)

Sikre og oversiktlige lokalsamfunn er den viktigste rammen for at vi alle skal ha en trygg hverdag. Fylkeskommunene og kommunene kan som planmyndigheter bidra til dette ved å legge til rette for at ny utbygging er trygg mot naturfarer nå og i framtidens klima, og mot ulykker og annen samfunnsrisiko. Dette sikres best gjennom tverrfaglig og helhetlig arbeid med samfunns- og arealplaner, risiko- og sårbarhetsanalyser og beredskapsplaner. Samfunnet er avhengig av at planleggingen sikrer arealer for matproduksjon og bidrar til tilgang til rent og tilstrekkelig drikkevann, kraftforsyning og kommunikasjon. God beredskap er også avhengig av at Forsvarets arealbehov ivaretas.

Regjeringen forventer at fylkeskommunene og kommunene legger bærekraftsmålene, de nasjonale klima- og miljømålene og lokalt folkestyre til grunn for samfunns- og arealplanleggingen, og legger til rette for trygge, bærekraftige og levende lokalsamfunn i hele landet.

Oversikt over regionale planer og strategier

Regional planlegging skal etter plan- og bygningsloven stimulere den fysiske, miljømessige, helsemessige, økonomiske, sosiale og kulturelle utviklingen i regionen.

Planer og strategier er stadig i utvikling, og alle oppdaterte planer finnes på [Trøndelag fylkeskommunes hjemmeside for regional planlegging](#).

[Trøndelagsplanen 2019-2030](#) skal vise i hvilken retning vi vil at Trøndelag skal utvikle seg – hvor Trøndelag skal være i 2030. Planen skal mobilisere til samarbeid og felles satsing for å få den utviklinga vi ønsker i regionen.

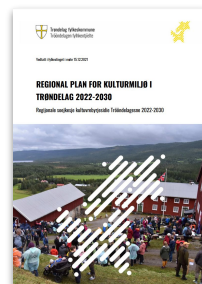
[Trøndelagsplanen](#), regional planstrategi i fylkestingsperioden 2020–2023 angir hvilke prioriterte satsingsområder det skal arbeides med i kommende fylkestingsperiode. Det betyr at de vedtatte satsingsområdene skal videreføres inn i Utfordringsdokumentet til Økonomiplanen.

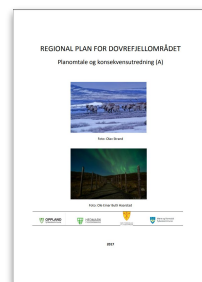
[Utfordringsdokumentet 2024-2027](#) skal gi innsikt i fylkeskommunens utfordringer, muligheter og utvikling. Dokumentet skal gi politikerne et kunnskapsgrunnlag for å kunne gjøre politiske prioriteringer, der de gir tydelige styringssignaler til fylkeskommunens arbeid. Videre viser [Økonomiplan 2023-2026](#) hvilke satsinger fylkestinget har vedtatt og prioritert.

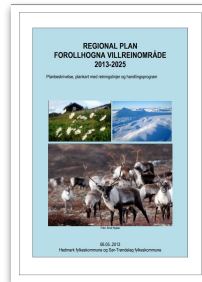
[Regional plan for arealbruk](#) (RPA) skal være et dokument som kommunene bruker som støtte i deres planarbeid. Planen skal være et redskap for god samfunnsutvikling på tvers av kommunegrenser og peke på en retning for utviklingen av Trøndelag mot 2030.

[Regional plan for kulturmiljø](#) skal gi føringer for en regional kulturmiljøpolitikk for Trøndelag. Planen er avgrenset til faste kulturminner, kulturmiljø, kulturlandskap og fartøy, uavhengig av om de har formelt vern eller ikke. Planen gjelder i perioden 2022–2030.

[Regional plan for Dovrefjellområdet](#) skal fastlegge en langsiktig og helhetlig strategi for arealforvaltningen i planområdet. Planen skal forene målene om lokal omstilling og utvikling med nasjonale mål om en helhetlig forvaltning av fjellområdene og sikring av villreinens leveområder.

[Regional plan for Forollhogna villreinområde](#) er en langsiktig og helhetlig strategi for forvaltningen av et prioritert fjellområde som er spesielt viktig for villreinens framtid i Norge. Planen skal i tillegg til å ivareta villreinens leveområde også avklare rammer og muligheter for bærekraftig verdiskaping og næringsutvikling i området og samordne hensynet til forsvarlig villreinforvaltning og lokalsamfunnenes behov for utvikling.

Oversikt over regionale planer og strategier

Regional plan for vannforvaltning for Trøndelag vannregion beskriver hvordan vi ønsker å forvalte vannmiljøet og vannressursene i vannregionen i et langsiktig perspektiv.

Balansekunst - kulturstrategi for Trøndelag har som ambisjon å gi innhold til og retning for samfunnsutvikling i Trøndelag. Her er kultur i bred forstand en sentral faktor.

Delstrategi trafiksikkerhet skal bidra til å operasjonalisere og konkretisere de føringer som er lagt i Trøndelagsplanen og samferdselsstrategien innenfor området trafiksikkerhet.

Sånn gjør vi det - Trøndelags strategi for klimaomstilling skal gi inspirasjon og være en ledesnor for hvordan klimaarbeid skal gjøres i Trøndelag. Trøndelags strategi for klimaomstilling skal være et nyttig verktøy for fylkeskommunen og kommunene.

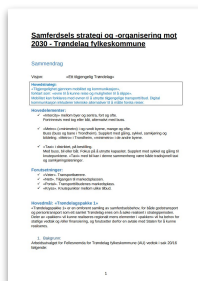
Strategi for ladeinfrastruktur i Trøndelag ble etablert for å bidra til å utvikle og opprettholde et godt nettverk for hurtigladere i fylket.

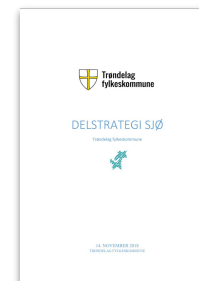
Delstrategi Gods har som mål Trøndelag skal ha et vegnett og en jernbane og havnestruktur som legger til rette for konkurransekraftig næringsliv nært råstoffene, og at fylkeskommunen skal bidra til at godstransport på sjø og bane blir gode og reelle alternativer til veg.

Kompetansestrategi for Trøndelag har som mål at enkeltmennesker og virksomheter har en kompetanse som gir Trøndelag et konkurransedyktig næringsliv, en effektiv og god offentlig sektor og at færrest mulig står utenfor arbeidslivet.

Samferdselsstrategien i Trøndelag har en visjon om "Ett tilgjengelig Trøndelag" for å samle Trøndelag til en region og da må ha et felles samferdselstilbud.

Delstrategi Sjø har som formål å operasjonalisere og utdype linjene som ble vedtatt i samferdselsstrategien.

Et verdiskapende Trøndelag - Strategi for innovasjon og verdiskaping har som mål at trøndersk næringsliv skal være konkurransedyktig både nasjonalt og internasjonalt. Det er et mål at verdiskaping og vekst skal skje i hele Trøndelag.

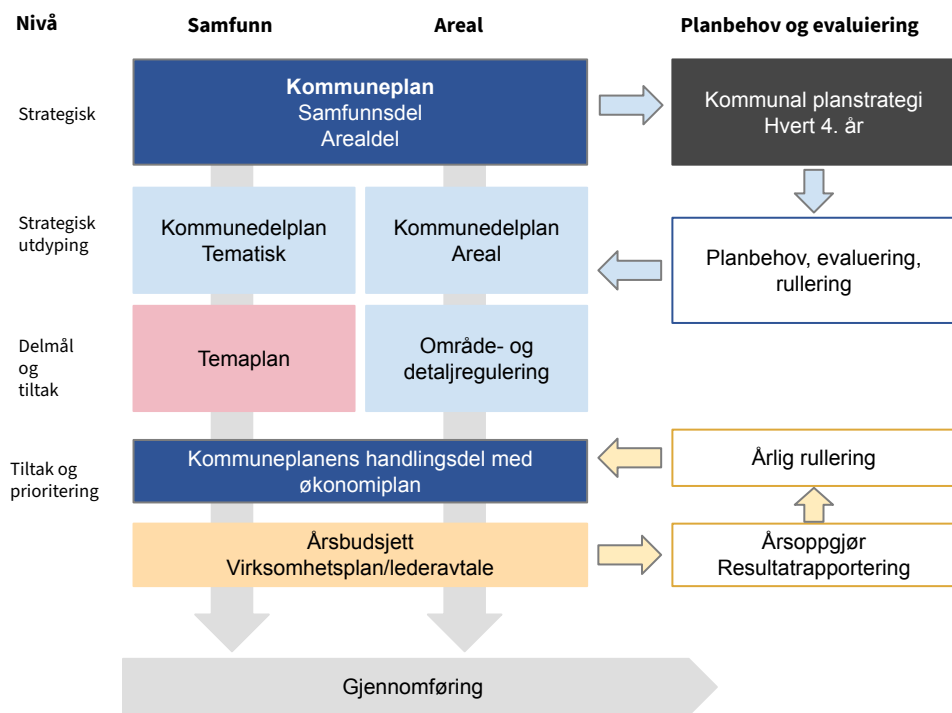

Vegstrategien skal kommunisere til samarbeidspartnere om hvilke overordnede mål og strategier fylkeskommunen har for å løse utfordringer og behov innenfor vegområdet. Det er gitt mål innenfor temaene trafiksikkerhet, fremkommelighet, klima og miljø og vegeierrollen.

Delstrategi Mobilitet operasjonaliserer og konkretiserer føringer og forventninger innenfor mobilitetsområdet som ligger i Trøndelagsplanen og samferdselsstrategien.

Rød tråd i plan og styringssystem

Figuren viser hvilke planer en kommune er forutsatt å skulle lage og hvordan de forholder seg til hverandre. Alle planer vedtas politisk med unntak av virksomhetsplaner.

Planstrategi: Planstrategi er første ledd i kommunens plansystem og langsiktige samfunnsplanlegging. Kommunestyret skal minst en gang i hver valgperiode (fireårsperiode), og senest innen ett år etter konstituering, utarbeide og vedta en kommunal planstrategi. Hensikten med planstrategien er å vurdere hvilke planer som skal utarbeides og revideres i valgperioden. Det skal i tillegg vurderes om det er behov for å revidere hele eller deler av kommuneplanen.

Kommuneplan: Kommuneplanen er kommunens overordnede strategiske styringsdokument og inneholder mål og retningsvalg for kommunens utvikling. Kommuneplanen består av en samfunnsdel og en arealdel. Samfunnsdelen beskriver langsiktige utfordringer, mål og strategier for lokalsamfunnet som helhet og kommunen som organisasjon. Samfunnsdelen bør også inneholde en langsiktig arealstrategi som kan legge føringer for arealdelen. Arealdelen beskriver hovedtrekkene i arealdisponeringen, og angir rammer og betingelser for hvilke nye tiltak og ny arealbruk som kan iverksettes. Kommuneplanen har en handlingsdel som angir hvordan planen skal følges opp i fireårsperioden, og denne revideres årlig.

Virksomhetsplaner: Alle virksomheter skal hvert år utarbeide en virksomhetsplan for sin virksomhet, og denne skal oppdateres løpende. Virksomhetsplanen er et administrativt verktøy som skal sikre sammenheng mellom organisasjonens mål, tiltak og resultater, samt oppfølging av politiske vedtak, lover og forskrifter. Mål, strategier og oppdrag fra kommuneplanen, temaplaner og handlings-programmet følges opp og implementeres i virksomhetene gjennom virksomhetsplanene.

Plan- og bygningslovens §3.1 slår fast at planleggingen skal bygge på økonomiske og andre ressursmessige forutsetninger for gjennomføring. Det er viktig at det er en god sammenheng mellom de politisk vedtatte kommunale planene og den samlede virksomhetsstyringen i kommunen, men også mellom planene og de ulike tjenesteområdene. Konkrete og etterprøvbare målsettinger og tiltak vil gjøre det lettere å få til denne sammenhengen og kunne sikre en bedre oppfølging av planene. Samfunnsdelen bør være et reelt styringsverktøy som blir konkretisert gjennom en handlingsplan, og tjenesteområdene i kommunen bør ha et selvstendig ansvar for å følge opp samfunnsdelen og tilhørende handlingsplan. Jevnlige rapporteringer og evalueringer er viktig for at politikere og administrasjon skal kunne få et godt kunnskapsgrunnlag for videre arbeid. En langsiktig arealstrategi, utarbeidet som del av kommuneplanens samfunnsdel (evt. som en del av planstrategien), er viktig for å få til en god kobling mellom samfunnsdel og arealdel.

Oversikt tilskudd og virkemidler

Kommuner oppgir at det er få dedikerte ressurspersoner i kommunene som jobber med søknadsskriving og rapportering. I tillegg er rapporteringen på bruk av midler omfattende og ressurskrevende. En [nasjonal kartlegging](#) viser også at få kommuner er gode på å søke tilskudd.

I dag finnes det ikke en lett tilgjengelig og oppdatert helhetlig oversikt over øremerkede tilskudd til kommunesektoren. Frem til en slik ordning er på plass har man valgt å lage en oversikt over tilskuddsordninger for Trønderske kommuner. Oversikten er ikke uttømmende (status per 01.11.2023).

Barne- og familiedepartementet

- [Tilskudd til foreldrestøttende tiltak](#): Tilskuddsmidlene tildeles som stimuleringsmidler for å styrke kommunenes foreldrestøttende arbeid, og for å stimulere til økt samarbeid med frivillig sektor i det foreldrestøttende arbeidet.
- [Tilskudd til fritidskasser i kommunene](#): Kommuner kan søke tilskudd til å dekke kostnader til utstyr, reise, cup, leir og/eller deltakeravgifter i faste, organiserte aktiviteter for målgruppen. Deltakeravgifter omfatter både kontingent og treningsavgift.
- [Tilskudd til inkludering av barn og unge](#): Nasjonal tilskuddsordning for inkludering av barn og unge, Barne- og ungdomstiltak i større bysamfunn og Støtte til oppfølgings- og losfunksjoner for ungdom.
- [Erasmus pluss ungdom](#): Støtteordninger til prosjekter for personer mellom 13 og 30 år eller som jobber med ungdom.

Digitaliseringsdirektoratet

- [Dette er Stimulab | Digdir](#): Stimulab er stimuleringsordningen for innovasjon og tjenestedesign, og skal støtte og stimulere til brukerorientert eksperimentering og nyskaping i forvaltningen.

Distriktssenteret - Kompetansesenter for Distriktsutvikling

- [Merkur-programmet](#): Merkur-programmet sikrer distrikta tilgang til nærbutikk og bokhandel av god kvalitet.

ENOVA

- [Støtte til energitiltak i kommunale boliger](#): Regjeringen har gitt Enova et særlig oppdrag om å iverksette en ordning for energitiltak i kommunale boliger i 2022. Formålet er å motivere kommunene til å fremskynde investeringer i tiltak som medfører varige reduserte energikostnader hos leietakerne.

Helsedirektoratet

- [Helhetlig støtte til pårørende med krevende omsorgsoppgaver](#): Hensikten med tilskuddsordningen er å bidra til å bedre pårørendes situasjon gjennom å styrke pårørendearbeid på individ-, - tjeneste- og systemnivå.
- [Rådgivnings-, støtte- og veiledningstjenester innen psykisk helse, rus og vold](#): Formålet med tilskuddet er å lette livssituasjonen, eller styrke evnen til å håndtere den, for mennesker som opplever vansker knyttet til psykisk helse, rus og vold.
- [Kommunalt rusarbeid](#): Tilskuddsordningen skal bidra til forbedret livskvalitet, mestring og mulighet for en aktiv og meningsfull tilværelse for personer med rusmiddelrelaterte problemer og deres pårørende.
- [Tilbud til barn og unge med psykiske plager og problematisk rusmiddelbruk og behov for sammensatte tjenester](#): Målet for ordningen er å styrke tilbudet til barn og unge som har behov for langvarig, tilpasset og/eller sammensatt oppfølging.
- [Vertskommunene](#): Tilskuddsordningen skal kompensere vertskommunene for de beboerne som valgte å bli boende i institusjonskommunen.
- [Tiltak for å øke kompetansen i helse- og omsorgstjenestene til personer med utviklingshemming](#): Målet er å styrke fag- og tjenesteutvikling og kompetanseheving hos personell som yter tjenester til personer med utviklingshemming.
- [Etablering og utvikling av kommunale frisklivs-, lærings- og mestringstilbud - Helsedirektoratet](#): Tilskuddsordningen skal stimulere kommunene til etablering og videre utvikling av kommunale frisklivs-, lærings- og mestringstilbud som bidrar til å fremme helse og livskvalitet, forebygge sykdom, tidlig intervensjon, og til at brukerne lærer å mestre livet med sykdom

Oversikt tilskudd og virkemidler

Helsedirektoratet (forts.)

- [Særlig ressurskrevende helse- og omsorgstjenester](#): Alle kommuner som yter særlig ressurskrevende helse- og omsorgstjenester til enkeltmottakere kan søke om delvis refusjon av direkte lønnsutgifter knyttet til disse tjenestene.
- [Aktivitetstiltak for å motvirke ensomhet og passivitet](#): Formålet med tilskuddsordningen er å motvirke ensomhet og passivitet og å skape aktivitet, deltakelse, sosialt fellesskap og møteplasser.
- [Psykisk helse i skolen](#): Formålet med ordningen er å styrke området psykisk helse i skolen med fokus på bedre læringsmiljø, økt kompetanse, trivsel og samarbeid mellom instanser og tjenester for barn og unge.
- [Styrking av legevaktstjenesten i distriktskommuner](#): Målet med tilskuddsordningen er å bidra til bedre rekruttering og redusert vaktbelastning i kommunens legevaktordning, i kommuner med særlige rekrutteringsutfordringer. Alle kommuner i sentralitetsklasse 5 og 6 (SSB) med befolkningstall < 5000 kan søke tilskuddet.
- [Styrking og utvikling av helsestasjons- og skolehelsetenesta](#): Tilskuddet går til å styrke kapasitet og videreutvikle tilbudet i helsestasjons- og skolehelsetjenesten. Tilskuddet skal, jf. regelverket, ikke kompensere for eventuelle kutt i stillinger kommunen finansierer over kommuneramma.

Husbanken

- [Boligpolitiske virkemidler](#): Bostøtte, startlån, lån til: boligkvalitet, barnehager, studentboliger og utleieboliger. Investeringsstilskudd, tilskudd utleieboliger, tilstandsvurdering og boligsosiale tiltak.

Justis- og beredskapsdepartement

- [Tilskuddsordning for forebygging av radikaliserings og voldelig ekstremisme i kommunene](#): Tilskuddet skal gå til konkrete kommunale prosjekter innen forebygging eller bekjempelse av radikaliserings og voldelig ekstremisme.

Integrerings- og mangfoldsdirektoratet

- [Integreringstilskot](#): Formålet med tilskuddet er at kommunene skal gjennomføre et planmessig og aktivt busettings- og integreringsarbeid, slik at flyktningene kan forsørge seg selv og ta del i samfunnet.
- [Tilskot for einslege mindreårige flyktningar med fleire](#): Tilskuddet skal dekke aktiviteter og tiltak som bidrar til at enslige mindreårige flyktninger blir busette så raskt som mulig og får et godt bo- og omsorgstilbud.
- [Tilskudd for bosetting av personer med nedsatt funksjonsevne eller atferdsvansker](#): Kommunene kan søke tilskudd ved bosetting av personer med alvorlig funksjonsnedsettelse, alvorlige rus- eller adferdsproblemer.

Kommunal og distriktdepartement

- [Tilskudd til politiske partier](#): Statlig partistøtte gis til registrerte politiske partier på nasjonalt, regionalt og kommunalt nivå. Utbetaling av tilskudd forutsetter at partiledet har oppnådd stemmer ved sist foregående valg.
- [Tilskudd til økt digital deltakelse og kompetanse i 2023](#): Formålet med tilskuddet er å legge til rette for etablering av et lavterskel veiledningstilbud for personer med liten eller ingen digital kompetanse.
- [Tilskuddsordning for utprøving av bygdeveksttaler](#): Bygdeveksttaler er eit nytt distriktspolitisk verkemiddel som skal bidra til busetjing, tilgang på arbeidskraft og framtidsetta næringsutvikling i nokre av dei mest spreiddbygde områda av Noreg.

Klima- og miljødepartement

- [Tilskudd for å ivareta naturmangfold i kommuneplanleggingen](#): Kommuner kan søke om midler til tiltak som bidrar til å styrke arbeidet med naturmangfold. I Stortingsmeldingen Natur for Livet (Meld. St. 14 (2015 - 2016)) er utarbeiding av en kommunedelplan for naturmangfold pekt på som et viktig virkemiddel for å synliggjøre naturmangfoldverdiene i kommunenes eget planarbeid.

Oversikt tilskudd og virkemidler

Klima- og miljødepartement (forts.)

- [Tilskudd til vassmiljøtiltak – generell vassforvaltning](#): Tilskuddsordninga skal bidra til å nå miljømåla i vassforskrifta. Overflatevann skal beskyttes mot forringing, forbedres og gjenopprettes med sikte på at vassforekomsten skal minst ha god økologisk og god kjemisk tilstand.
- [Tilskudd til trua arter](#): Tilskuddsordningen omfatter blant annet tiltak som bidrar til å ta vare på økologiske funksjonsområder for prioriterte arter.

Miljødirektoratet

- [Klimasats – støtte til klimatiltak](#): Klimasats er en støtteordning for kommuner og fylkeskommuner som vil kutte utslipp av klimagasser og bidra til omstilling til lavutslippssamfunnet.
- [Statlig sikring av friluftslivsområder](#): Kommuner og interkommunale friluftsråd kan søke Miljødirektoratet om økonomisk støtte til å sikre seg råderett over friluftslivsområder eller ferdselsårer gjennom kjøp eller bruksavtale.
- [Tilskudd til nasjonale turiststier](#): Tilskuddsordningen skal bidra til å ta vare på opplevelses- og naturverdiene, bidra til godt og forebyggende beredskapsarbeid og bred lokal verdiskaping, samt god håndtering av store mengder besøkende gjennom en helhetlig og god besøksforvaltning.
- [Tilskudd til klimatilpasning](#): Kommuner og fylkeskommuner kan søke om midler til kunnskapsoppbygging og utredninger om konkrete klimatilpasningstiltak.

Kultur- og likestillingsdepartementet

- [Tilskudd til arrangementer for idrett og fysisk aktivitet for personer med funksjonsnedsettelser](#): Tilskuddsordningen gjelder tilskudd til arrangementer for idrett og fysisk aktivitet som enten tilrettelegger for eller er forbeholdt personer med funksjonsnedsettelser.
- [Aktiv formidling i bibliotekene](#): Folkebibliotek og fylkesbibliotek kan søke om tilskudd for å drive aktiv formidling i 2023.

- [Tilskudd til idrettsanlegg, kulturbygg og friluftslivsbygg](#).
- [Arkivutviklingsmidler](#): Arkivverket har siden 2015 disponert prosjekt- og utviklingsmidler for tiltak som styrker sikring og tilgjengeliggjøring av samfunnets arkiver
- [Tilskudd til flom- og skredforebygging og miljøtiltak i vassdrag](#): Tilskuddsordning for kartlegging av fare for flom og skred, sikrings- og miljøtiltak, og for kartlegging av kritiske punkt i bekker og bratte vassdrag.
- [Økonomiske støtteordninger til miljøtiltak, kartlegging og sikring mot naturfare](#): Økonomisk støtte til utredning av flom- og skredfare.

Kunnskapsdepartement

- [Tilskudd til studentboliger for 2023](#): Ordningen skal sikre etablering av boliger for studenter ved høyere utdanningsinstitusjoner i Norge. Dette skal bidra til en mer forutsigbar og rimelig bosituasjon for studenter, og være et supplement til det private boligmarkedet.
- [Tilskott til kompetanseutvikling i olje-, gass- og leverandørindustrien](#): Målet for tilskottsordninga er økt deltaking i kompetanseutvikling i de bransjene som inngår i bransjeprogramma. Tilskottsordninga skal føre til at bransjene får tilgang til relevant kompetanseutvikling.
- [Tilskudd til videreutdanning for lærere 2024 – norsk som andrespråk](#): Utlysningen gjelder tilskudd til gjennomføring av videreutdanningstilbud i norsk som andrespråk, rettet mot lærere som underviser voksne innvandrere i norsk etter læreplan i norsk for voksne innvandrere, jf. forskrift til integreringsloven.
- [Akkreditering for mobilitet](#): Ordningen retter seg mot aktører som regelmessig ønsker å sende elever, lærlinger, deltakere i voksne sin læring, fagskolestudenter eller ansette på et læringsopphold i utlandet. Ordningen gir tilgang til finansiering av mobilitetsaktiviteter over lengre tid.

Oversikt tilskudd og virkemidler

Kunnskapsdepartement (forts.)

- [Prosjektetableringsstøtte](#): Alle norske institusjoner, organisasjoner og bedrifter som planlegger å etablere et prosjekt under Erasmus+ sentraliserte tiltak, kan søke om prosjektetableringsstøtte. Støtten skal bidra til at søkerne når opp i europeiske konkurranser om prosjektmidler fra Erasmus+.
- [Språkassistenter](#): En språkassistent fra Frankrike, Spania eller Tyskland kan være til stor hjelp og inspirasjon i klasserommet og gjøre det enklere å gjennomføre tilpasset og variert opplæring.
- [Trollstipend](#): Gjennom Troll-avtalen kan fransklærere i ungdomsskole eller videregående skole få individuell støtte til studieopphold i Frankrike. I tillegg kan elevgrupper få stipend til opphold i Frankrike for å få bedre kunnskap om fransk språk og kultur.
- [Virtuell utveksling for høyere utdanning og ungdom](#): Gjennom virtuell utveksling for høyere utdanning og ungdom kan høyere utdanningsinstitusjoner eller ungdomsorganisasjoner utvikle og gjennomføre digitale studieopplegg og gruppediskusjoner for ungdom og unge voksne.
- [Innovasjonsallianser](#): Innovasjonsallianser er større europeiske samarbeidsprosjekter innen høyere utdanning og fag- og yrkesopplæring. Målet med innovasjonsallianser er å utvikle nyskapende utdanningstilbud som fremmer innovasjon og entreprenørskap innen utdanning og arbeidsliv. Utvikling av ferdigheter og kompetanse står i fokus i 2023.
- [Tilskudd til tillitsreformen i barnehage og skole](#): Tilskuddet skal stimulere kommunene til å prøve ut mer tillitsbaserte arbeidsformer i barnehager og skoler. Målet er at de ansatte kan utnytte sin kompetanse bedre gjennom mer faglig frihet og mer tid til barna og elevene.
- [Tilskudd til svømmeopplæring i barnehager](#): Kommuner, frivillige organisasjoner og barnehager kan søke om tilskudd for at barnehagebarn blir trygge i vann og får bedre svømmeferdigheter.
- [Tiltak for å styrke språkutviklingen blant minoritetsspråklige barn i barnehage](#): Tilskuddet skal bidra til at kommunene kan styrke språkutviklingen blant minoritetsspråklige barn i barnehage.
- [Tilskudd til skolebibliotek og lesestimulering 2023](#): Midlene skal styrke skolebibliotekenes arbeid med lesestimulering i grunnskolen og bidra til at skolebibliotek sprer leseglede, øker lærers kompetanse og er en inkluderende arena.
- [Tilskudd til gratis SFO for familier med lav inntekt](#): Tilskuddsordningen for kommuner om å tilby utvidet gratis SFO til elever fra familier med lav inntekt, blir avvirket fra høsten 2023. Det kommer ingen ny søknadsfrist.
- [Tilskudd til veiledning for nyutdannede lærere](#): Tilskuddet skal bidra til at nyutdannede lærere i grunnskolen får god veiledning og gjøre at overgangen fra utdanningen til læreyrket blir enklere. Målet er at nyutdannede lærere blir værende i skolen.
- [Tilskott til læremiddel og pedagogisk barnehagemateriell](#): Søk om tilskott til å utvikle læremiddel for skole og pedagogisk barnehagemateriell på område uten markedsgrunnlag.
- [Støtte til presse- og ytringsfrihet, bærekraftig utvikling, immateriell kulturarv, verdensarv, dokumentarv og demokratiutvikling](#): Tilskuddsordningen skal bidra til å styrke UNESCOs arbeid og ansvarsområder, gjøre UNESCO mer kjent i Norge, og gjennomføre UNESCO-kommisjonens vedtatte satsingsområder.

Landbruk- og matdepartement

- [Støtte til organisasjoner som arbeider innenfor Landbruks- og matdepartementets målområde](#): Formålet med tilskuddsordningen er å støtte organisasjoner på nasjonalt nivå som arbeider innenfor Landbruks- og matdepartementets målområder.

Oversikt tilskudd og virkemidler

Nærings- og fiskeridepartement

- [Tilskudd til kommunale fiskerihavnetiltak](#): Tilskuddsordningen for fiskerihavneanlegg er et virkemiddel for å realisere fiskerihavnetiltak som kommunene vurderer som viktige.
- [Tilskudd til kommunale fiskerihavnetiltak](#): Norske kystkommuner kan søke Kystverket om tilskudd til fiskerihavneanlegg i henhold til retningslinjer gitt av Kystverket.
- [Tilskudd til kommunale ungdomsfiskeprosjekt](#): Formålet med ordningen er å gi støtte til konkrete kommunale tiltak som tilrettelegger for at ungdom kan skaffe seg erfaring i fiskeriyrket.

Riksantikvaren

- [Kulturminne i kommunen \(KIK\)](#): Målet med KIK-prosjektet er å styrke kompetansen om kulturmiljø i kommunane og få bedre oversikt over verneverdige kulturmiljø.

Samferdselsdepartement

- [Tilskuddsordningen til trafiksikkerhetstiltak](#): Formålet med tilskuddet til trafiksikkerhetstiltak er å bidra til å støtte initiativ og engasjement i arbeidet med økt trafiksikkerhet, og i tråd med det overordnede målet om et transportsystem der ingen blir drept eller hardt skadd – nullvisjonen.
- [Tilskudd til tryggere skoleveier og nærmiljø](#): Alle kommuner kan søke om tilskudd til mer trafiksikre skoleveier og nærmiljø, slik at flere barn og unge trygt kan sykle og gå til skolen.
- [Byvekstavtaler og belønningsavtaler](#): Byvekstavtaler og belønningsavtaler er ordninger som har nullvekst for persontransport med bil som overordnet mål.

Statsforvalter

- [Prosjektskjønn fornying og innovasjon 2024](#): Formålet med prosjektmidlene er å gi kommunene støtte til å prøve ut nye løsninger i sin virksomhet. Midlene skal stimulere kommunene til å kunne jobbe med fornying og innovasjon.
- [Rapportering av utgifter til ressurskrevende tjenester til brukere født i 1953 og 1954](#): Statsforvalteren i Trøndelag ber om særskilt rapportering av påløpte utgifter i 2022 til ressurskrevende helse- og omsorgstjenester til enkeltmottakere født i 1953 eller 1954. Rapporteringen blir brukt som grunnlag for å tildele skjønnsmidler for 2024.
- [Tilskudd til svømmeopplæring i barnehager 2023](#): Kommuner, frivillige organisasjoner og barnehager som ønsker å drive svømmeopplæring i barnehagen.
- [Studiepermisjon for videreutdanning i samisk](#): Tilskudd til studiepermisjoner for videreutdanning i samisk gis for å styrke læreres kompetanse i samisk språk
- [Barn og unge som har behov for langvarig, tilpasset og/eller sammensatt oppfølging](#): Målet for ordningen er å styrke tilbudet til barn og unge som har behov for langvarig, tilpasset og/eller sammensatt oppfølging, herunder FACT-ung team.
- [Voksne med behov for langvarig oppfølging og sammensatte tjenester](#): Målet med ordningen er å styrke tilbudet til personer med langvarige og sammensatte tjenestebehov gjennom å etablere helhetlige, samtidige og tverrfaglige tjenester fra ulike nivåer og sektorer.
- [Tilskudd til Kommunalt rusarbeid](#): Tilskuddsordningen skal bidra til bedret livskvalitet, mestring og mulighet for en aktiv og meningsfull tilværelse for personer med rusmiddelrelaterte problemer og deres pårørende gjennom å styrke tilbud innen forebygging, tidlig intervensjon, behandling og oppfølging

Oversikt tilskudd og virkemidler

Statsforvalter (forts.)

- [Tilskudd til kompetansehevede tiltak for lindrende behandling og omsorg ved livets slutt](#): Tilskuddsordningen er etablert for å styrke kvaliteten i tilbudet til personer med behov for lindrende behandling og omsorg og deres pårørende, og for å bidra til kompetanseoppbygging i kommunene.
- [Tilskudd til klimatiltak](#): Klimasats er en støtteordning for kommuner og fylkeskommuner som vil redusere utslipp av klimagasser og bidra til omstilling til lavutslippssamfunnet.
- [Kompetanse og Tjenesteutvikling innen helse og omsorg](#): Målet med denne tilskuddsordningen er å bidra til å redusere mangelen på personell med relevant fagutdanning i helse- og omsorgstjenesten, og legge til rette for en bærekraftig omsorgstjeneste.
- [Tilskudd til klimatilpasning](#): Kommuner og fylkeskommuner kan søke om midler til kunnskapsoppbygging og utredninger om konkrete klimatilpasningstiltak.
- [Kunngjøring av tilskudd til kommunalt rusarbeid](#): Overgangsordningen er laget for å sikre at kommuner som i 2021 mottok tilskudd etter tidligere regelverk, kan søke om videreføring av tilskudd til stillinger.
- [Tilskudd til utvikling av de sosiale tjenestene i NAV-kontoret](#): Arbeids- og velferdsdirektoratet har kunngjort tilskudd til utvikling av de sosiale tjenestene i NAV for 2023.
- [Tilskudd til svømmeopplæring for nyankomne minoritetsspråklige barn, unge og voksne, som omfattes av grunnskoleopplæring 2023](#): Tilskuddsordningen skal stimulere kommunene til å gjøre en ekstra innsats rettet mot nyankomne minoritetsspråklige elevers svømmeferdigheter.
- [Opplæring til barn og unge som søker opphold i Norge](#): Tilskuddet skal bidra med finansiering og stimulere kommunene og fylkeskommunen til å gi grunnskole- og videregående opplæring til barn og unge som søker opphold i Norge.

- [Skjønnsmidler uforutsette og særskilte forhold](#): Statsforvalteren fordeler en del av skjønnsrammen til utgiftskrevende forhold av betydning som kommunene selv ikke kan påvirke, og som ikke er fanget opp i den faste delen av inntektssystemet.
- [Tilskudd til fjellandbruket i Trøndelag 2023](#): Tilskudd skal gis til utviklingsrettede fellestiltak som styrker bærekraftig verdiskaping i fjellområdene innenfor tradisjonelt landbruk og tilleggsnæringer. Det skal legges vekt på synergi med andre tilskuddsordninger og god forankring i landbruksnæringa.

Trøndelag fylkeskommune

- [Tilskudd til folkehelsearbeid i Trøndelag](#): Tilskuddsordningen skal støtte tiltak som fremmer deltakelse i nærmiljøet, trivsel og livskvalitet samt er med og utjevner sosiale ulikheter.
- [Tilskudd til idrett og idrettsrelaterte prosjekter](#): Mulighet til å søke om tilskudd til idrettskretsen, tilskudd til idrettsarrangement på internasjonalt og nasjonalt nivå, og arrangement rettet mot mennesker med nedsatt funksjonsevne og arrangement rettet mot inkludering på regionalt nivå. I tillegg til utviklingstilskudd til idretts- og friluftslivsprosjekter av regional betydning.
- [Spillemidler til anlegg for idrett og fysisk aktivitet](#): Mulighet til å søke om spillemidler til idrettsanlegg, friluftslivsanlegg og nærmiljøanlegg.
- [Spillemidler til friluftslivsanlegg](#): Nå kan man få finansiert flere anleggstyper til friluftsliv med spillemidler.
- [Statlige midler til friluftsliv](#): Frivillige lag og organisasjoner kan søke om støtte til friluftslivsaktiviteter. Målgruppen er barn og unge, samt de lite aktive.
- [Støtte til mindre tilretteleggingstiltak i friluftsliv](#): Gjennom god tilrettelegging skal friluftslivsområdene gjøres lett tilgjengelige og attraktive for allmenhetens friluftsliv.

Oversikt tilskudd og virkemidler

Trøndelag fylkeskommune (forts.)

- [Utviklingstilskudd innenfor idrett og friluftsliv](#): Tilskudd til etablering av nye friluftsråd og andre større friluftslivsprosjekter.
- [Prosjekt for friluftslivets ferdselsårer](#): Miljødirektoratet vil stimulere til at kommunene skaffer seg kunnskap om ferdselsårene som finnes i kommunen, hvilke behov de dekker og hvordan de kan utvikles til å skape mer aktivitet.
- [Idrettsstipend for ungdom](#): Fylkeskommunen deler hvert år ut stipend til unge idrettsutøvere, trenere og tillitsvalgte i alderen 16 - 23 år.
- [Tilskudd til regionale kultur- og frivillighetsorganisasjoner](#): Formålet med denne drifts- og aktivitetstilskuddsordningen er å stimulere til utvikling av regionale kultur og frivillighetsorganisasjoner i tråd med Trøndelagsplanen og Kulturstrategien «Balansekunst».
- [Støtte til utstyrssentraler 2023 - 2025](#): Bidra og motivere til at det etableres og oppgraderes flere utstyrssentraler rundt i Trøndelag slik at sports-, friluftsliv-, musikk- og annet kunst- og kulturutstyr blir tilgjengelig i flere nærmiljø enn i dag.
- [Tilskudd til friskliv, læring og mestring](#): Kommuner kan søke statlig tilskudd til etablering og utvikling av kommunale frisklivs-, lærings- og mestringstilbud.
- [Regionale utviklingsmidler](#): Formålet med tilskuddsordningen er å støtte opp om prosjekter som bidrar til å realisere prioriterte mål og strategier i Verdiskapingsstrategien, regional strategi for verdiskaping i Trøndelag 2022-2025 – med tilhørende handlingsplan 2022-2023.
- [Regionale midler til rekruttering og kompetanse \(RK\) og Regionale tilretteleggingsmidler \(RT\)](#): Tilskuddsordningene skal legge til rette for regional næringsutvikling, rekruttering og kompetanseheving, med mål om å styrke verdiskapingen i landbruket.
- [SkatteFUNN](#): Bedrifter som investerer i forsknings- og utviklingsaktivitet kan få inntil 20 prosent av prosjektkonstandene som skattefradrag på skatteoppgjøret.
- [Regionalt forskningsfond Trøndelag](#): Regionalt forskningsfond Trøndelag har som formål å styrke FoU-innsatsen hos bedrifter, kommuner og FoU-miljøene i regionen.
- [DistriktForsk](#): DistriktForsk er en egen mobiliseringsordning finansiert av Kunnskaps- og distriktsdepartementet (KDD), men som sees i sammenheng med arbeidet i Regionalt forskningsfond Trøndelag.
- [Ungdomsfondet Trønderkassa](#): Målet med ordningen er at ungdommer skal kunne realisere sine egne prosjektideer, og gjennom dette lære og trene på utvikling, planlegging, og gjennomføring og utvikle entreprenørielle ferdigheter.
- [BIO Trøndelag](#): Bedriftsintern opplæring (BIO) Trøndelag skal bidra til kompetansehevingstiltak i bedrifter.
- [Samarbeidsprosjekter mellom oppvekst-/utdanningssektor og arbeids-/næringsliv](#): Tilskudd til å gi barn og unge kunnskap om, identifikasjon med og stolthet over lokalt arbeids- og næringsliv.
- [Tilskudd til sommerjobb for ungdom](#): Trøndelag fylkeskommune fortsetter praksisen fra de siste tre årene og gir tilskudd til sommerjobb for ungdom også sommeren 2023.
- [Kystskogmidler](#): Fylkeskommunene skal i forvaltningen av ordningen legge vekt på å bygge videre på det arbeidet som er gjort i kystskogbruket.
- [Tilskudd til tekniske og industrielle kulturminner](#): Tilskudd til sikring, istandsetting, vedlikehold, tilstandsregistrering og annet for teknisk og industrielle kulturminner.
- [Tilskudd til verdensarv](#): Tilskudd til sikring, istandsetting, skjøtsel, overvåking og andre nødvendige tiltak for kulturminner, kulturmiljøer og landskap i verdensarvområdet.
- [Tilskudd til tilstandsanalyse av verneverdige bygninger og båter](#): Tilskudd til tilstandsvurdering av verneverdig bygning eller verneverdig båt.
- [Tilskudd til brannsikring av tette trehusområder](#): Tilskudd til brannsikring for tette trehusområder med kulturhistorisk verdi.

Oversikt kunnskapsgrunnlag

KOSTRA/SSB	ssb.no	HUNT	HUNT dashbord	Frivilligsentraler	Norges Frivilligsentraler
Elevundersøkelse	udir.no	Fiskeridir. – ygdrasil	Akvakultur	Kulturminnesøk	Hjem - Kulturminnesøk
Ungdataundersøkelse	Rapporter - Ungdata	KS status kommune	Status kommune 2023 - KS	Husbanken	husbanken.no
Folkehelseprofil	Oppvekstprofil for kommuner og bydeler - FHI	Kommunebilde Statsforvalteren	Kommunebilde	Fremtidsverktøy	Velkommen til fremtidsverktøyet Norge 2040 - KS
Oppvekstprofil	Oppvekstprofil for kommuner og bydeler - FHI	Kommuneareal	Arealbruk i kommunene	IMDi	Tall og statistikk over innvandring og integrering IMDi
Barnehageundersøkelse	udir.no	Arealprofil	Arealprofiler 2022	Effektivitetsanalyse	regjeringen.no
Klimagassutslipp	Miljødirektoratet	Naturkampen	sabima.no	Kulturindeks	Norsk kulturindeks
Trøndelag i tall	Trøndelag i tall	Faktaside - frivillighet	Frivillighet Norge	Idrettsindeks	Norsk idrettsindeks
NHO-norgesmesterskap	Kommune-NM	Frivillige organisasjoner	Frivillige organisasjoner Trøndelag i tall	Anleggsoversikt	Anleggsregisteret.no
Vann-nett	VannNett-Portal	Omdisponering dyrka og dyrkbar jord	Omdisponering Trøndelag i tall		

Denne rapporten er utarbeidet for Trøndelag fylkeskommune og Røros kommune i samsvar med Kontrakt datert 16.08.2023. Våre vurderinger bygger på faktainformasjon som har fremkommet i intervjuer med kommunen og i dokumentasjon som Trøndelag fylkeskommune og Røros kommune har gjort tilgjengelig for oss, samt offentlig tilgjengelige data. PricewaterhouseCoopers (PwC) har ikke foretatt noen selvstendig verifisering av informasjonen som har fremkommet, og vi innestår ikke for at den er fullstendig, korrekt og presis. PwC har ikke utført noen form for revisjon eller kontrollhandlinger av Trøndelag fylkeskommunes eller Røros kommunes virksomhet. Trøndelag fylkeskommune og Røros kommune har rett til å benytte informasjonen i denne rapporten i sin virksomhet, i samsvar med Kontrakten. Rapporten og/eller informasjon fra rapporten skal ikke benyttes for andre formål eller distribueres til andre uten skriftlig samtykke fra PwC. PwC påtar seg ikke noe ansvar for tap som er lidt av Trøndelag fylkeskommune, Røros kommune eller andre som følge av at vår rapport eller utkast til rapport er distribuert, gjengitt eller på annen måte benyttet i strid med disse bestemmelsene eller Kontrakt.

PwC beholder opphavsrett og alle andre immaterielle rettigheter til rapporten samt ideer, konsepter, modeller, informasjon og know-how som er utviklet i forbindelse med vårt arbeid. Enhver handling som gjennomføres på bakgrunn av vår rapport foretas på eget ansvar.